

I

ДОНОСИ СЕ План јавног здравља града Сремска Митровица за период 2018-2025. година.

Саставни део овог закључка је План јавног здравља града Сремска Митровица за период 2018-2025. година.

II

Овај закључак ступа на снагу даном доношења, а биће објављен у „Сл.листу града Сремска Митровица“.

ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

2018-2025 ГОДИНЕ

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Поштовани грађани Сремске Митровице,

План јавног здравља на нивоу локалне самоуправе уведен је као обавеза Законом о јавном здрављу који је донет 2016. године.

Јавно здравље се темељи на промоцији здравља и примарној превенцији, а инструментализује кроз тимски и интердисциплинарни рад, мултисекторску сарадњу, као и све облике партнерства.

Здравствени проблеми у оквиру јавног здравља у Републици Србији решавају се на свим нивоима, али најефикасније решавање проблема постиже се у јединицама локалне самоуправе.

Наиме, од пресудног значаја за јавно здравље су друштвене и економске околности у којима људи живе и раде. У томе је управо разлика између клиничке медицине и јавно здравствених приступа, јер док се клиничка медицина пре свега бави индивидуалним пацијентима, у јавном здрављу је пажња усмерена на целу заједницу, а циљ је да се унапреди здравље становништва.

Друштвено-економске одреднице здравља су бројне, на пример: образовање, запосленост, доходак, становање, услови рада, социјална сигурност, друштвена укљученост, као и доступна и квалитетна храна, исправна и контролисана вода, ваздух, безбедније одлагање отпада, здрава животна средина, вакцинација и успешнија контрола заразних болести, доступна и квалитетна здравствена заштита, степен знања по питању здравог и нездравог понашања и многе друге. Од набројаних одредница у значајној мери зависи и квалитет и здравље појединца и заједнице.

Из тог разлога у документу који је пред вама најпре смо анализирали постојеће стање у нашој заједници према наведеним одредницама. На тај начин смо сачинили слику јавног здравља Града Сремска Митровица, а потом водећи се оним што би на основу сачињене анализе требало поправити, и имајући у виду и ваше мишљење исказано кроз спроведене анкете као и расположиве могућности, издвојили смо приоритетне циљеве и активности које треба спроводити у наредном периоду на очувању и унапређењу здравља становништва у нашој заједници.

Фокус смо ставили на: превентивне активности које треба да доприносе смањењу оболевања или бар откривања болести у раној фази када постоји могућност излечења; активности на побољшању услова животне средине; као и активности на унапређењу доступности и приступачности здравствене заштите како улагањем у објекте здравствене заштите тако и одржавањем потребног броја и структуре здравствених радника на одређеном нивоу како би здравствена заштита била једнако доступна грађанима и у већим градским и приградским срединама али и у најудаљенијим насељеним местима у нашој локалној самоуправи

Иако је ово стратешки оквир за будуће поступање до 2025. године, акционим планом разрађују се појединачне активности на постизању стратешких циљева, рокови и носиоци активности, а анализом постигнутих резултата у краћем временском периоду пратићемо реализацију и предузимати конкретне активности у оквирима које смо зацртали.

Здравље је вредан ресурс и у њега треба више и организованије улагати, јер оно је од суштинског значаја за одрживи економски и друштвени развој и оно треба да буде основна брига у животу сваке особе, породице и заједнице.

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Владимир Санадер, с.р.

САВЕТ ЗА ЗДРАВЉЕ

Правни основ за постојање Савета за здравље налази се у одредбама члана 36. Закон о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/07, 83/2014 – др.закон и 101/2016 – др.закон и 47/2018), члана 13. Закон о здравственој заштити („Сл. гласник РС“ бр. 107/05, 72/09, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/2013 – др.закон, 93/2014, 96/2015, 106/2015, 113/2017 – др.закон и 105/2017 – др.закон), члана 42. Закон о правима пацијената („Сл. гласник РС“ бр. 45/13) и одредбама Закон о јавном здрављу („Сл. гласник РС“ бр. 15/16)

У складу са наведеним законским одредбама, чланом 35. тачка 21. Статута Града Сремска Митровица („Сл.лист Града Сремска Митровица“ бр. 13/12) и чланом 95. 96. и 97. Пословника о раду Скупштине Града Сремска Митровица („Сл.лист Града Сремска Митровица“ бр. 2/08, 15/12, 2/13 и 64/2013 – одлука УС), Скупштина Града Сремска Митровица својим Решењем је образовала Савет за здравље као саветодавно тело Скупштине града и извршних органа власти – Градоначелника и Градског већа ради разматрања питања из области здравства, како би наведени органи при доношењу одлука из ове области имали релевантан став и мишљење струке.

Савет за здравље, образован у јединици локалне самоуправе, поред задатака утврђених актом надлежног органа, односно одлуком јединице локалне самоуправе, као и законом којим се уређује област права пацијената, обавља и одређене послове из области деловања јавног здравља, и то:

1) међусекторску сарадњу, координацију, подстицање, организацију и усмеравање спровођења активности у области деловања јавног здравља на локалном нивоу, заједничком активношћу са органом аутономне покрајине, јединицом локалне самоуправе, носiocима активности и другим учесnicима у систему јавног здравља;

2) прати извештаје института и завода за јавно здравље о анализи здравственог стања становништва на територији јединице локалне самоуправе која за то наменски определи средства у оквиру посебних програма из области јавног здравља из члана 14. закона, као и предлаже мере за њихово унапређење, укључујући мере за развој интегрисаних услуга у локалној самоуправи;

3) доноси предлог плана јавног здравља на локалном нивоу, који усваја скупштина јединице локалне самоуправе и прати његово спровођење кроз посебне програме из области јавног здравља;

4) иницира и прати спровођење активности промоције здравља и спровођења мера за очување и унапређење здравља, спречавања и сузбијања заразних и хроничних незаразних болести, повреда и фактора ризика на територији јединице локалне самоуправе кроз посебне програме из области јавног здравља;

5) даје мишљења на извештај о остваривању посебног програма у области јавног здравља, које доноси јединица локалне самоуправе;

6) учествује у различитим областима деловања јавног здравља у кризним и ванредним ситуацијама;

7) јача капацитете носилаца активности и учесника у областима деловања јавног здравља;

8) обавештава јавност о свом раду;

9) даје подршку раду и развоју носиоца активности и учесника у систему јавног здравља на својој територији, у складу са законом;

10) извештава јединицу локалне самоуправе и завод односно институт за јавно здравље о свом раду у областима деловања јавног здравља.

Први Савет за здравље Града Сремска Митровица чинили су представници здравствених установа Града (Завода за јавно здравље Сремска Митровица, Опште болнице Сремска Митровица и Дома здравља Сремска Митровица), представници локалне самоуправе, представник Републичког фонда за здравствено осигурање, представник Црвеног крста и удружења пацијената, а који су изабрани у јануару 2014. године. Након тога дошло је до измене у смислу састава и броја чланова због потребе да се обезбеди ефикаснији рад (децембар 2016. године). Једном месечно се одржавају редовне седнице Савета, а по потреби и чешће. Одржавају се и заједничке седнице на нивоу Сремског управног округа када се за то укаже потреба.

Кључне речи у раду и кренрању здравствене политике су: одговорност, правичност, сарадња и воља за квалитетом.

Мисија Савета за здравље у смислу Закона о правима пацијената је: приближити се пацијенту, поштовати његова права и на тај начин осигурати и себе у улози пацијента.

Мисија Савета за здравље је да развија партнерство за здравље и то на принципима поверења, сарадње и мултидисциплинарног приступа унапређењу здравља и усвајања здравих стилова живота грађана и да креира здраво окружење колико је то могуће у садашњим условима. Остваривање ових права заснива се на партнерском односу пацијента као примаоца здравствених услуга и здравствених радника као даваоца здравствених услуга. Партнерски однос подразумева међусобно поверење и поштовање између пацијента и здравствених радника на свим нивоима здравствене заштите.

Визија Савета за здравље је промоција здравља. Ово радно тело чини све за унапређење и очување здравља становништва и достизања одређеног благостања грађана, и делује као препознатљиви лидер у акцијама које промовишу здравље и здрав начин живота.

На основу Закона о правима пацијената („Сл. гласник РС“ бр. 45/13) који је ступио на снагу 30. маја 2013. године, заштиту права пацијената обезбеђује јединица локалне самоуправе кроз рад саветника за заштиту права пацијената и Савета за здравље. Град Сремска Митровица је одмах препознао своју улогу и одговорност која се огледа у обезбеђивању доступне, правичне и квалитетне здравствене заштите и она је надзорна, извршна и стратешка. Скупштина Града је донела Одлуку о именовању Саветника за заштиту права пацијената који је почео да обавља послове 1. децембра 2013. године. Саветник за заштиту права пацијената у локалној самоуправи пружа информације о правима пацијената и поступа по приговору који се односи на заштиту права пацијената.

МЕТОДОЛОГИЈА РАДА НА ИЗРАДИ ПЛАНА ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Процес израде Плана јавног здравља Града Сремска Митровица за период од 2018. - 2025. године подразумева следеће фазе:

1. Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља Града Сремска Митровица;
2. Израда здравственог профила здравља Града Сремска Митровица;
3. Стратешко и акционо планирање;
4. Процес јавне расправе;
5. Усвајање Плана јавног здравља за период 2018.-2025, као стратешког документа од стране Скупштине Града Сремска Митровица.

Стварање предуслова за реализацију процеса израде Плана јавног здравља представља први корак у процесу израде Плана и подразумева формирање Радне групе за израду истог, као и дефинисање динамике будућих активности како би коначни стратешки документ био усвојен на седници Скупштине Града у текућој години.

План јавног здравља је стратешки документ /међусекторска стратегија, којим се утврђују јавне политике за више области планирања и спровођења јавних политика/ и њиме се планирају активности за период од седам година и то од 2018.-2025. године, уз детаљан Акциони план за наредне три године. У свакој наредној години коју обухвата План, биће спроведен процес процене постигнутих резултата у претходној години – ревизија, што ће уз стратешке правце из Плана бити основа за крзирање детаљних активности за наредну годину.

Израда здравственог профила /слике здравља/ је један од кључних корака у процесу израде Плана јавног здравља. Подаци који су прикупљени су подељени у следеће категорије: географски, демографски и витални показатељи, здравствени показатељи, показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенција болести, социоекономски услови, показатељи стања животне средине, урбани дизајн града, организација заједнице, безбедност у заједници, рекреација и спорт, култура, медији, верске заједнице и организације, ставови и јавноздравствене потребе становништва и заједнице, као и финансирање.

Стратешко и акционо планирање подразумева дефинисање стратешких праваца развоја града у области јавног здравља у наредних седам година као и приоритете за наредне три године.

У дефинисању и креирању конкретних активности, поред наведених података, кључну улогу има и анализа локалних ресурса, тј. реалне могућности локалне заједнице. План прати пројекција буџетског оквира. Прво је потребно имати у виду општи поглед расположивих буџетских средстава у претходним годинама. Потом се морају анализирати реалне финансијске могућности и начин финансирања

Процес јавне расправе: У складу са Статутом Града Сремска Митровица у поступку усвајања стратешких докумената и акционих планова обавезно је одржавање јавне расправе. У поступку усвајања Плана јавног здравља ова обавеза нарочито је важна јер је План јавног здравља међусекторска стратегија пошто се њоме утврђују јавне политике за више области планирања и спровођења и одговорне институције и партнери могу бити из различитих области.

Из тог разлога нацрт овог документа Радна група и Савет за здравље представили су извршним структурама локалне самоуправе и широј јавности.

Нацрт Плана јавног здравља представљен је јавности одржавањем Конференције за медије који су путем својих гласила обавестили грађане Сремске Митровице о садржини овог документа. Грађани су путем анкете која је спроведена у граду Сремска Митровица и

сеоским месним заједницама, могли да се изјасне о одређеним питањима која се тичу јавног здравља на нивоу наше локалне самоуправе, али и да дају своје сугестије како би се стање у овој области поправило. Њихови ставови анализирани су и уважени приликом одређивања приоритета у овом стратешком документу.

Усвајање документа

По спроведеној јавној расправи утврђен је коначни нацрт документа, упућен Градском већу као овлашћеном предлагачу и потом је као предлог Плана јавног здравља за период 2018/2025. године упућен Скупштини града на разматрање и доношење.

ЗДРАВСТВЕНИ ПРОФИЛ /СЛИКА ЗДРАВЉА ГРАДА

1. Подаци о територији града

Град Сремска Митровица је једна од локалних самоуправа у Републици Србији која је од 2007. године од тадашње општине добила статус града. Налази се у АП Војводини и припада Сремском управном округу. По подацима из 2004. године, град заузима површину од 762 км² (од чега на пољопривредну површину отпада 56.571 хектара, а на шумску 8.705 хектара).

Седиште града као јединице локалне самоуправе је градско насеље Сремска Митровица. Град Сремска Митровица има 26 насеља. По подацима из 2011. године, у граду је живело 79.940 становника. Према процени броја становника из 2015. године/подаци Института за јавно здравље Србије-Батут (ИЗЈЗ), број становника на територији града је 77.667. По подацима из 2015. године, природни прираштај је износио -4,8%, просечна старост у годинама 43.

Мапа града Сремска Митровица

Градско насеље Сремска Митровица – главни трг

Град Сремска Митровица налази се у западном делу Србије и погранична је локална самоуправа, тј. има кратку границу са Босном и Херцеговином (општина Бијељина). Са осталих страна налазе се општине: запад-Шид; северозапад-Бачка Паланка; север-Беоцин; северонесток-Ириг; исток-Рума; југоисток-Шабац; југ-Богатић.

Рељеф: На простору Града уочавају се четири природне целине у правцу север - југ. Прва и најсевернија целина је планинска - област средишње Фрушке горе, надморске висине 200-540 м. Ова целина је богата шумама и са два мала насеља. Друга целина је јужно подножје Фрушке горе надморске висине 120-200 м, покривено виноградима и воћњацима. Земљиште ове целине је лесно, у оквиру Сремске лесне заравни. Овде се налази низ насеља, махом мањих и усмерених на пољопривреду. Трећа целина је равничарски део Срема надморске висине 80-120 м, покривен ратарским културама. Ово је најнасељенији део Града и ту је смештено градско насеље Сремска Митровица. Најјужнија целина је област северне Мачве, равничарско-мочварног карактера, погодан за ратарство и повртарство.

Клима: У Граду влада умереноконтинентална клима, која се одликује топлим и сушним летима, умереним зимама и кишним прелазним добима (касна јесен и касно пролеће).

Воде: На подручју Града постоје два значајнија водотока. Најважнији је река Сава, која протиче правцем запад- исток, дели општину на сремски и мачвански део и протиче кроз градско насеље Сремску Митровицу. Река Босут припада Граду само најнижим делом тока и близу истоименог села се улива у Саву. Остали водотоци су фрушкогорски потоци и равничарски канали мањег значаја. Поред тога на подручју Града постоји и неколико мањих, вештачки насталих језера код села Чалме и Бешеновачког Прњавора.

Биљни и животињски свет: Биљни и животињски свет је особен за област Паноније. Од биљака ту су: храст, цер, граб, клен. Животиње су: лисица, јазавац, зец, дивља свиња, срна. Град је и једина локална самоуправа у Србији са популацијом даброва (Бара Засавица).

Град Сремска Митровица има највише насељених места од свих локалних самоуправа у Војводини - укупно 26 насеља, од чега 2 градска. Насеља у Граду Сремска Митровица су: Бешеновачки Прњавор; Бешеново; Босут; Велики Радинци; Гргуревци; Дивош; Засавица I; Засавица II; Јарак; Кузмин; Лаћарак - приградско насеље; Лежмир; Манђелос; Мартинци; Мачванска Митровица - градско насеље; Ноћај; Равње; Раденковић; Салаш Ноћајски; Сремска Митровица - градско насеље; Сремска Рача; Стара Бингула; Чалма; Шашинци; Шишатовач; Шуљам;

Етничка структура

Према резултатима пописа 2011. године, етничка структура у Граду Сремска Митровица је следећа:

Срби	69.849	87,38 %
Хрвати	2.112	2,64 %
Роми	1.194	1,49 %
Мађари	696	0,87 %
остали	4.714	5,89 %
неутјашњени	2.375	2,97 %
укупно:	79.940	

Историјат

Прошлост Сремске Митровице и њене ближе околине, која у историјској епохи достиже старост од око два миленијума, има своје дубље корене у материјалној култури праисторијских популација и досеже до првих почетака људског живота у региону Срема и Паноније, или око 7000 година пре наше ере.

За најстарију епоху људског друштва старије камено доба (палеолит) не постоје археолошки докази који би потврђивали њену присутност на терену данашње Митровице. Једино фосили мамута (Елепхас примигениус), циновог јелена (Цервус мегацерос) и дивљег говечета (Бос примигениус), који делимично представљају фауну овог периода, а нађени у муљу Саве, указују на могућности постојања привремених станишта палеолитских људи, чије је основно занимање ловачко-сакупљачка привреда.

Млађе камено доба (неолит) карактерише и на овом простору појава земљорадње, припитомљавања животиња, као и стварање нових насеобина - групација земунца, најчешће поред река и других водених пространа. Такав је случај био и са малим земљорадничким и риболовачким насељем на Сави на месту данашње Сремске Митровице.

Доласком Келта Срем улази у протонисторијску епоху, познату у историји и као млађе гвоздено доба (латен). У Срем и на подручје данашње Митровице ово одлично организовано ратничко племе долази после смрти Александра Македонског, крајем 4. века п. н. е. Тако континуитет живота праисторијског доба Сремске Митровице траје од млађег каменог доба до доласка Римљана, са мањим прекидима у раном бронзаном добу. Основавши град на обали Саве, Римљани су омогућили његов развитак. Град расте вртоглавом брзином и у 1. веку нове ере стиче највиши градски ранг - постао је Колонија римских грађана и добија изузетан војнички и стратешки значај. У њему се припремају ратне експедиције цара Трајана, Марка Аурелија, Клаудија II. Од средине трећег века Сирмијум је постао економско средиште читаве Паноније, те је дао Царству неколико великих људи. У њему или околини рођени су цареви Деције Трајан, Аурелијан, Проб и Максимијан, сви романизовани Илири-домороци.

Сирмијум је био за владавине Римљана и једна од четири престонице царства (Рим - Милано - Никомедија - Сирмијум). Најпознатији историчар IV века, Амијан Марцелин, назвао је Сирмијум „славном и многољудном мајком градова“. Град је био метропола Паноније и Илирика, ранохришћански центар са бројним епископима и мученицима. У доба највећег процвата Сирмијума, у III и IV веку, овде је постојала велика ковница златног и

осталог новца, расkoшна царска палата, са водоводом и термама, хиподромом, позориштем и анфитеатром, форумом и другим важним грађевинама. До сада је откривено осам ранохришћанских храмова, од којих су најпознатији они посвећени Св. Иринеју, Св. Димитрију и Св. Синероту. У доба највећег прогона Хришћана, 304. године, на једном од савских мостова погубљени су први епископ Сирмијума Иринеј, и његов ђакон Димитрије. После 313. године, Сирмијум постаје важан црквени хришћански центар. Током IV века овде је одржано неколико општеримских црквених сабора, на којима су доношене познате сирмиумске формуле, потврђивано а затим осуђивано тзв. аријанско учење. Крајем 4. века град је дошао под власт Источних Гота, да би 441. године практично нестао у хунском покољу и великом пожару. У Сирмијуму су се потом смењивали разни владари, да би се 582. године предао Аварима, а преживели становници емигрирали у Далмацију.

Године 1180. град је припојен Угарској. Византија је више пута безуспешно покушавала да га освоји. Нестабилна историја учинила је од некадашњег царског града гомилу рушевина. После тога, на рушевинама Сирмијума, никао је нови средњовековни град - Цивитас Санкти Деметрији, тј. Град Светог Димитрија или на српском Димитровица, према Св. Димитрију, заштитнику града и истоименом манастиру око кога је ново насеље и почело да се шири.

У 15. и 16. веку честа су разарања од стране Турака, да би 1526. године град пао под османлијску власт. Тада је почео развој Митровице као турске касабе. Град је био познат као „Шехер Митровица“ и имао је муслиманску већину. Током овог раздобља од век и по, град је доживео знатан развој и добио потпуно оријенталне црте, које су препознатљиве и дан-данас. Од 15. до 18. века бројни Срби из Србије су се доселили у Срем, бежећи од турског терора, што је утврдило словенски и српски карактер Срема. У то време су подигнути чувени фрушкогорски манастири.

Године 1688. аустријска војска ушла је у Срем и после великих разарања Пожаревачким миром град, у међувремену потпуно разорен, улази у састав угарског дела Хабзбуршке монархије. Сремска Митровица се у ово доба јавља као погранични град у оквиру Хабзбуршке монархије. Будући да је река Сава била граница према заосталом Османском царству град је постао део Војне крајине, сектор Петроварадинска регимента. Ово је у великоме одредило развој града током овог раздобља. Положај Сремске Митровице у крајњем делу Хабзбуршке монархије према неразвијеном суседу, какво је било Османско царство, утицао је да у периоду општег препорода севернијих крајева и градова (Сомбор, Нови Сад, Зрењанин) град стагнира и у односу на претходни, турски период, изгуби на значају и важности.

И поред овако неповољног положаја град се развијао и ширио ка северу. Међутим, ове промене нису много захватиле постојећу градску структуру око данашњег Житног трга, тако да је овај део града остао претежно српски са наглашеном трговинско-занатском делатношћу. Чак је и данас овај део града препознатљив по још увек очуваним остацима турског урбанизма, попут троугаоног Житног трга и кривудавих и уских улица око њега. Такође, ту се данас налазе обе градске православне цркве, стара и нова. Ускоро по припајању у град су се почели досељавати нови народи: Немци, Мађари, Русини, Хрвати. Средиште њиховог насељавања био је северни, мање мочварни део града, данас Трг св. Тројства, где су и сада Римокатоличка и Грkokатоличка ("Русинска") црква. Овај део града је одмах постао управно средиште града, а између њега и српског дела изграђен је део са војним објектима, који ће бити у овој намени све до добијања статуса слободног краљевског града 1881. године. Овај случај са два средишта био је јединствен међу важнијим градовима Војводине.

Крајем 19. века дошло је до смиривања границе на Сави, а нови сусед је била мала и неразвијена Србија. Ово је утицало на укидање Војне крајине и владавине градом од стране војних власти и добијања статуса слободног краљевског града 1881. године. Први градоначелник је био Тира Милекић. Са овом новином дошло је и до наглог успона града, посебно на пољу привреде. Превоз Савом добио је на значају, па се град све више развија у њеном приобаљу, где се уређују нове улице и подижу прве мале фабрике. Тада је обликована и Паробродска улица (Сремска Митровица), у којој се насељавају најбогатије градске породице. Пролазак железнице 2 километра северно од средишта града утицао је на други правац ширења ка северу, где се такође јавља прва индустрија, везана за комплекс железничке станице. У средишту града највећа промена било је стварање градског парка на месту војног вежбалишта, око кога су се убрзо изградиле најпрестижније приватне и јавне грађевине: нова Православна црква св. Стефана, здање Српског Дома, зграда „Магиштрата“ (данас Управа полиције), здање „Судбеног стола“ (зграда градске галерије), као и куће најбогатијих градских трговаца. Тиме су некадашња два средишта града - Житни трг и Трг Св. Тројства повезана тргом, који се данас зове Трг Св. Димитрија). Град је на прелазу у 20. век прешао цифру од 10 хиљада становника. То, међутим, није надокнадило „јаз“ у односу на друге значајније градове Војводине.

Сремска Митровица је 1918. године прикључена Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, касније Краљевина Југославија. Град се овом променом нашао у много бољем положају, будући да се нашао у средини државе, на путу између његова два главна средишта - Београда и Загреба. И поред тога у периоду између два светска рата, град се споро развијао због неразвијеног тржишта које је утицало на концентрисање привреде у великим градовима. У Другом светском рату Сремска Митровица се налазила у саставу Независне Државе Хрватске (НДХ) и у периоду 1941.-1944. град је носио име Хрватска Митровица. Датум 1. новембар 1944. узима се као почетак развоја града у савременом добу. Више од 50 година овај датум прослављан је као Дан града. Данас се ослобођење града у два светска рата обележава у оквиру градских Новембарских свечаности. После рата град је изменио етничку структуру. Јеврејско становништво је нестало у вихору рата, а на место месних Немаца, веома значајних пре рата (око 20% становништва) који су исељени у матицу, дошли су Срби досељеници из околних села и других делова земље.

2/3. Витални, демографски и здравствени показатељи

Према подацима Републичког завода за статистику, а на основу пописа 2011. године укупан број становника је 79.940, од чега је мушког становништва 39.042, а женског 40.898. Просечна старост је 42 године живота, од чега је просечна старост мушког становништва 40,7 а просечна старост женског 43,7 година.

Број становника на територији Града Сремска Митровица у 2016. години је 77.123 становника/ Процена броја становника 2016. године, Институт за јавно здравље Србије – Батут.

Витални показатељи

Град - Општина	Живорођење		Умрли		Природни прираштај		Умрла одојчад		Просечна старост мајке при рођењу првог детета	Стопа укупног фертилитета	Бракови	
	Број	На 1000 становника	Број	На 1000 становника	Број	На 1000 становника	Број	На 1000 становника			Закључени	Разведени
Сремска Митровица	718	9,2	1087	14,0	-369	-4,8	6	8,4	27,0	1,6	418	100

Према подацима Републичког Завода за статистику, попис становништва 2011. године уочава се да је природни прираштај за Град Сремска Митровица -4,8. Број умрлих одојчади је 6, а просечна старост мајке при рођењу првог детета је 27 година живота. Стопа укупног фертилитета је 1,6. Посматрајући брачни статус, на 418 закључених бракова, 100 бракова је било разведених у претходном посматрајућем периоду.

3. Здравствени показатељи

Подаци потребни за израду слике здравља/Плана јавног здравља Града Сремска Митровица за период 2018/2025. година, прикупљени су редовном здравствено статистичком евиденцијом, анализом појединих стручних служби, као и од самих здравствених установа.

Здравље је једно од основних права сваког човека, предуслов благостања и квалитетног живота. Исто тако здравствено стање становништва је један од показатеља за мерење напретка и основа сталног економског раста. Анализа здравственог стања становништва представља један од најрелевантнијих аргумената за евалуацију ефикасне имплементације здравствене политике али и дефинисаних стратешких опредељења у здравственом и другим секторима у заједници.

Здравствени индикатори се могу разврстати у следеће категорије:

1. Индикатори здравствене политике
2. Социјално економски индикатори
3. Индикатори обезбеђености здравствене заштите
4. Индикатори здравственог стања

У прву групу индикатора спадају: политичка подршка у форми декларације од највиших органа власти у локалној средини, расподела средстава за здравље а посебно за потребе примарне здравствене заштите, укључивање заједнице у стратегију здравље за све, степен интерсекторске сарадње, итд...

Социоекономски индикатори су корисни у анализи услова који делују на здравствено стање, односно здравље. Ту спадају национални доходак или бруто-национални производ по глави становника, писменост, исхрана, становање, запосленост/ниво незапослености, посебно жена, удео особа са инвалидитетом. Овде спадају и индикатори природног и механичког кретања становништва (стопе natalитета, mortalитета, фертилитета, природни прираштај, миграције становништва).

Индикатори обезбеђености здравствене заштите везују се за постојање и приступачност домова здравља, болница првог рефералног нивоа са одговарајућим кадром и опремом, и обухват становништва основним елементима примарне здравствене заштите: здравствено васпитање, обезбеђеност храном и одговарајућа исхрана, здрава пијаћа вода и одговарајућа диспозиција отпадних материја, здравствена заштита мајке и детета, укључујући планирање породице и имунизацију, превенцију и контролу болести, одговарајући третман најчешћих обољења и повреда, обезбеђеност лековима. Ови индикатори такође се везују за приступачност здравствене службе (физичка, економска и културна), коришћење здравствене заштите и квалитет рада здравствене делатности.

Индикатори здравственог стања су: показатељи mortalитета, morbидитета, физичког, социјалног и менталног благостања исказани кроз сопствену процену здравља, интерперсонални контакти, квалитет и квантитет социјалних веза, физичке и свакодневне активности, итд...Међутим још увек се за процену стања користе најважнији и најчешће примењивани индикатори: број становника, natalитет, mortalитет, природни прираштај, morbидитет, очекивано трајање живота...

Становништво се развија, и мења своја структурна обележја под утицајем бројних фактора, и као таква динамична појава се стално мења, креће. Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника као последица рађања (natalитет) и умирања (mortalитет). Број рођених је позитивна, а број умрлих негативна компонента кретања становништва.

Један од основних показатеља демографске ситуације једне територије је **број становника**. Према подацима Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић-Батут" (Процена становништва, 2015. година), на територији града Сремска Митровица живи 77.667 становника.

Наталитет или рађање представља број живорођене деце на једној одређеној територији у току календарске године. Стопа наталитета је број живорођене деце на 1000 становника, и према подацима Републичког завода за статистику Србије (Витални догађаји, 2013.), у 2013. години стопа наталитета за Сремски округ износила је 8,7‰ и тумачи се као неповољна (повољне стопе су од 13 до 20‰). За територију града Сремска Митровица она је износила 8,5‰ што је такође неповољна стопа наталитета.

Општа стопа **морталитета** представља број умрлих на једној територији на 1000 становника и сматра се високом ако је њена вредност изнад 12‰. На територији Сремског округа, у 2013. години, према подацима Републичког завода за статистику Србије (Витални догађаји у Републици Србије, 2013.), она износи 14‰. За Сремску Митровицу она је у истом периоду износила 14,8 ‰. Постоји и специфична стопа морталитета која је прецизнији показатељ смртности и најчешће се изражава према полу и старости.

Важан индикатор старосне структуре је и **зрелост становништва** која говори о процентуалном учешћу особа старих више од 65 година у укупној популацији и уколико је већа од 10%, становништво је врло старо (према критеријумима Уједињених нација). Становништво територије Сремска Митровица припада врло старој популацији јер је удео становништва старијег од 65 година у општој структури становништва ове територије чак 18,2%.

За анализу природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја** и представља разлику између броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду на једној територији, изражену на 1000 становника. За 2013. годину, за Сремски округ (исти извор података) он износи – 5,3. За територију града Сремска Митровица она је у 2013. години износила -6,3.

Према подацима Републичког Завода за статистику, 2013. година, расположиви подаци су за **оčekивано трајање живота** за период 2011.-2013.године, и то за мушки пол је 71,9 година, а за женски пол је 77,2.

Морталитет (умирање) и **морбидитет** (обољевање) су негативни показатељи здравственог стања становништва, и веома су значајни приликом израде анализе здравственог стања становништва.

МОРТАЛИТЕТ је негативна компонента природног кретања становништва. Стопа морталитета је важан показатељ здравственог стања становништва и представља резултат деловања биолошких, економских и здравствених фактора. Такође, кретање стопе морталитета, уз морбидитет, служи за оцену ефикасности здравствене заштите, као и здравствене и социјалне политике земље.

Водећи узроци смрти/морталитета одраслог становништва за град Сремска Митровица-2016. година:

- Болести система крвотока (I) (45,24%)
- Тумори (C) (23,59%)
- Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E) (7,18%)
- Болести нервног система (G) (5,15%)
- Болести система за варење (K) (4,37%)
- Болести система за дисање (J) (3,69%)
- Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F) (3,50%)
- Болести мокраћно-полног система (N) (2,91%)
- Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R) (0,87%)

Најређи узроци смртности су:

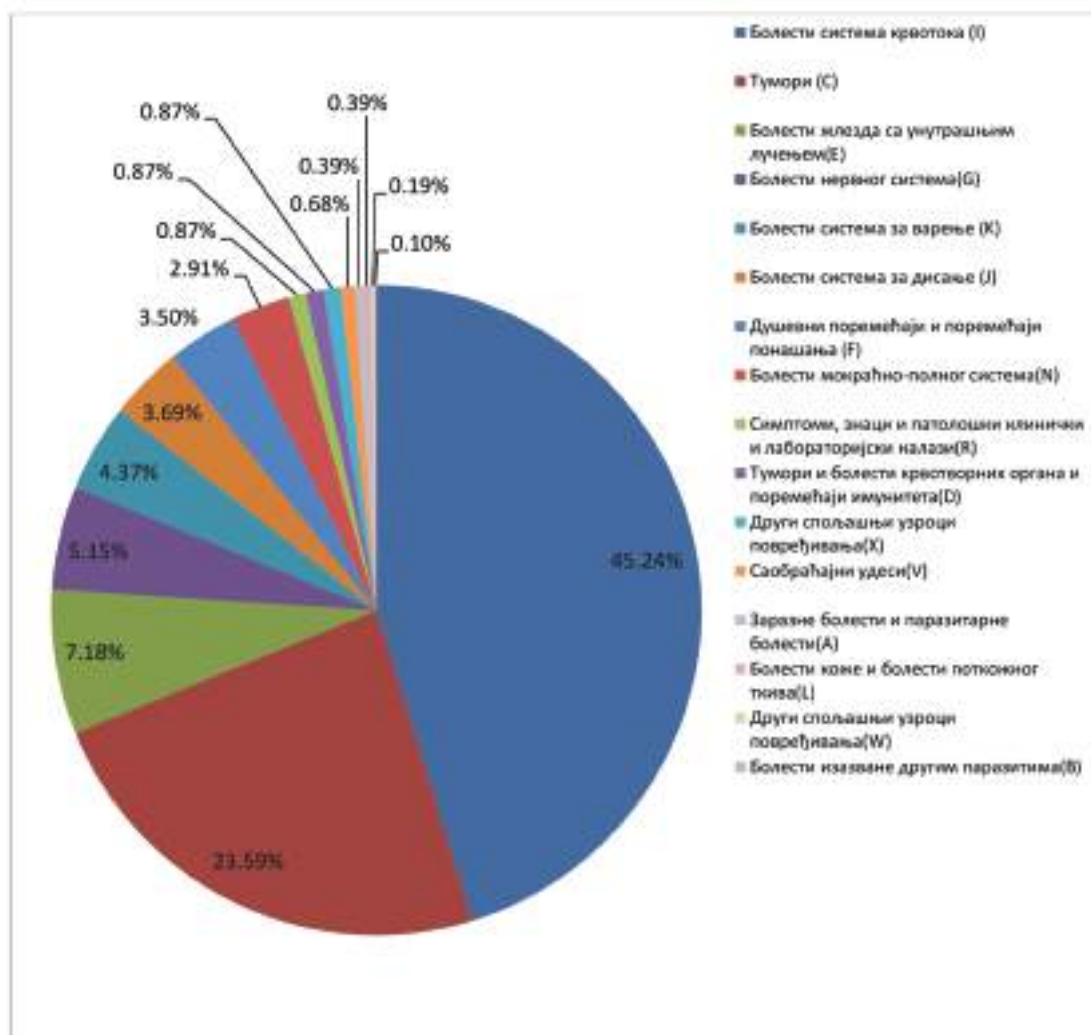
- Болести изазване другим паразитима (B) (0,10%)
- Други спољашњи узроци повређивања (W) (0,19%)
- Болести коже и болести поткожног ткива (L) (0,39%)
- Заразне болести и паразитарне болести (A) (0,39%)
- Саобраћајни удеси (V) (0,68%)
- Други спољашњи узроци повређивања (X) (0,87%)

Табела број 1: Структура морталитета у Сремској Митровици

АНАЛИЗА МОРТАЛИТЕТА У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	2015.		2016.	
	број	%	број	%
Узроци умирања(према групама болести)				
Болести система крвотока (I)	500	49,41%	466	45,24%
Тумори (C)	208	20,55%	243	23,59%
Болести нервног система (G)	59	5,83%	53	5,15%
Болести система за варење (K)	56	5,53%	45	4,37%
Болести жлезда са унутрашњим лучењем (E)	46	4,55%	74	7,18%
Болести система за дисање (J)	39	3,85%	38	3,69%
Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F)	26	2,57%	36	3,50%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R)	22	2,17%	9	0,87%
Болести мокраћно-полног система (N)	17	1,68%	30	2,91%
Други спољашњи узроци повређивања (X)	16	1,58%	9	0,87%
Тумори и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (D)	7	0,69%	9	0,87%
Саобраћајни удеси (V)	4	0,40%	7	0,68%
Други спољашњи узроци повређивања (W)	4	0,40%	2	0,19%
Заразне болести и паразитарне болести (A)	4	0,40%	4	0,39%
Други спољашњи узроци повређивања (Y)	2	0,20%		
Болести изазване другим паразитима (B)	1	0,10%	1	0,10%
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M)	1	0,10%		
Болести коже и болести поткожног ткива (L)			4	0,39%
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (T)				
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (S)				
Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q)				
Стања у порођајном периоду (P)				
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z)				
укупно:	1012	100%	1030	100%

Анализирајући структуру mortalитета у граду Сремска Митровица у односу на 2015.годину, уочава се мањи проценат умрлих од кардиоваскуларних обољења, већи проценат умрлих од малигнитета, мањи број умрлих од болести нервног система - неуролошке етиологије, као и система за варење, а већи проценат mortalитета од болести жлезда са унутрашњим лучењем, душевних поремећаја и поремећаја понашања и болести мокраћно-полног система.

Графикон број 1- Сремска Митровица 2016. година

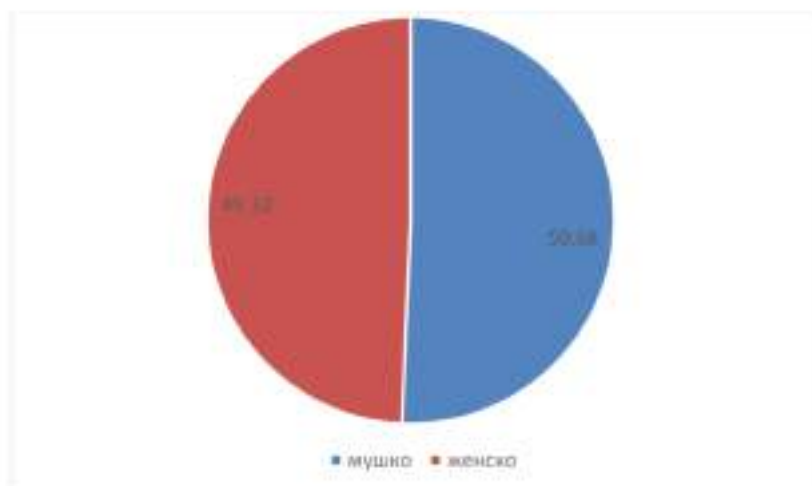

Табела број 2: Структура mortalитета по полу/ Сремска Митровица-2016. година

МКБ шифра	Пол				Тотал Број	Тотал Процент
	мушко		женско			
	Број	Процент	Број	Процент		
I10	53	5,15%	107	10,39%	160	15,53%
I42	59	5,73%	70	6,80%	129	12,52%
C34	55	5,34%	25	2,43%	80	7,77%
I63	22	2,14%	27	2,62%	49	4,76%
G30	12	1,17%	21	2,04%	33	3,20%
I25	22	2,14%	8	0,78%	30	2,91%
E11	15	1,46%	13	1,26%	28	2,72%
N18	15	1,46%	9	0,87%	24	2,33%
E14	12	1,17%	11	1,07%	23	2,23%
F01	8	0,78%	15	1,46%	23	2,23%
J44	11	1,07%	11	1,07%	22	2,14%
E10	11	1,07%	10	0,97%	21	2,04%
I21	10	0,97%	7	0,68%	17	1,65%
C61	16	1,55%		0,00%	16	1,55%
C20	9	0,87%	6	0,58%	15	1,46%
Остало	192	18,64%	168	16,31%	15	1,46%
Укупно	522	50,68%	508	49,32%	1030	100,00%

У граду Сремска Митровица, када се посматра структура mortalитета по полу, примећује се већа учесталост умрлих од кардиоваскуларних болести код особа женског пола, а смртност од тумора и болести мокраћно-полног система већа је код особа мушког пола. Табела број 2.

Графикон број 2 - Однос полова међу умрлима Сремска Митровица

Табела број 3: Структура морталитета по дијагнозама

Најчешће болести за град Сремска Митровица:

МКБ шифра	Број	Процент
I10	160	15,53%
I42	129	12,52%
C34	80	7,77%
I63	49	4,76%
G30	33	3,20%
I25	30	2,91%
E11	28	2,72%
N18	24	2,33%
F01	23	2,23%
E14	23	2,23%
J44	22	2,14%
E10	21	2,04%
I21	17	1,65%
S61	16	1,55%
I70	15	1,46%
Остало	360	34,95%
Укупно	1030	100,00%

Када се посматра структура mortalитета по дијагнозама у граду Сремска Митровица, највећи број становника умро је од хипертензије 15,53%, затим од обољења срчаног мишића 12,52%, карцинома душника и плућа 7,77%, од инфаркта мозга 4,76%, Алцхајмерове болести 3,20%, хроничне исхемијске болести срца 2,91% и шећерне болести 2,72%. Табела број 3.

Табела број 4: Најчешће болести из групе кардиоваскуларних обољења које су узроци смртности у граду Сремска Митровица/ 2016. година:

МКБ шифра	Број	Процент
110	160	34,33%
142	129	27,68%
163	49	10,52%
125	30	6,44%
121	17	3,65%
170	15	3,22%
169	8	1,72%
150	8	1,72%
135	6	1,29%
120	5	1,07%
171	4	0,86%
174	4	0,86%
161	4	0,86%
126	4	0,86%
146	3	0,64%
Остало	20	4,29%
Укупно	466	100,00%

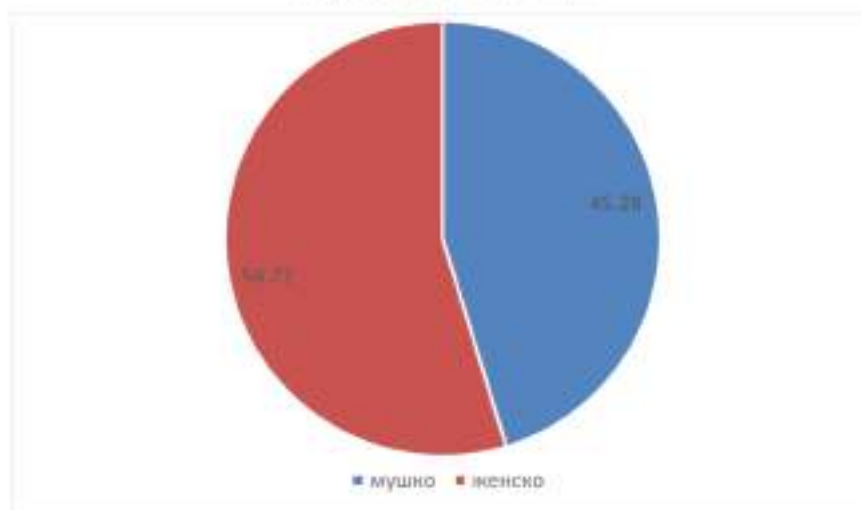
Водећи узроци смртности из групе кардиоваскуларних обољења за територију града Сремска Митровица су: хипертензија (34,33%), кардиомиопатија (27,68%), инфаркт мозга (10,52%), хронична исхемијска болест срца (6,44%) и акутни инфаркт (3,65%). Табела број 4.

Табела број 5: Најчешће болести из групе кардиоваскуларних обољења које су узроци смртности у граду по полу Сремска Митровица/2016. година:

МКБ шифра	мушко		женско		број	процент
	број	процент	број	процент		
110	53	11,37%	107	22,96%	160	34,33%
142	59	12,66%	70	15,02%	129	27,68%
163	22	4,72%	27	5,79%	49	10,52%
125	22	4,72%	8	1,72%	30	6,44%
121	10	2,15%	7	1,50%	17	3,65%
170	8	1,72%	7	1,50%	15	3,22%
169	5	1,07%	3	0,64%	8	1,72%
150	2	0,43%	6	1,29%	8	1,72%
135	3	0,64%	3	0,64%	6	1,29%
120	3	0,64%	2	0,43%	5	1,07%
171	4	0,86%		0,00%	4	0,86%
174	2	0,43%	2	0,43%	4	0,86%
161	3	0,64%	1	0,21%	4	0,86%
126	3	0,64%	1	0,21%	4	0,86%
146	2	0,43%	1	0,21%	3	0,64%
Ostalo	10	2,15%	10	2,14%	20	4,29%
Укупно	211	45,28%	255	54,72%	466	100,00%

Што се тиче полне структуре морталитета од кардиоваскуларних обољења, као најчешћег узрока смртности у 2016. години, уочава се већи проценат умирања женске популације од хипертензије, обољења срчаног мишића, инфаркта мозга, а код мушке популације већи је проценат смртности од хроничне исхемијске болести срца и акутног инфаркта миокарда. Табела број 5.

**Графикон број 3 - Однос полова међу умрлима од болести система крвотока
/Сремска Митровица**

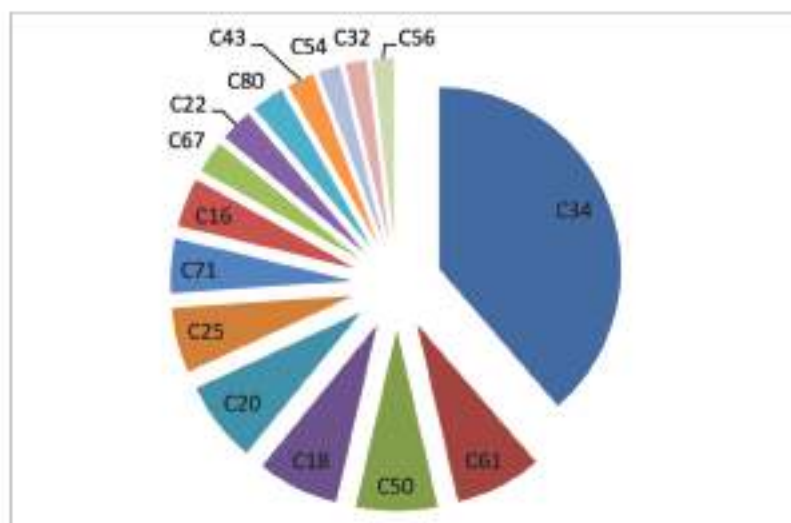

Табела број 6: Најчешћа малигна обољења као узроци морталитета у 2016. години за град Сремска Митровица

МКБ шифра	Број	Процент
C34	80	32,92%
C61	16	6,58%
C50	15	6,17%
C18	15	6,17%
C20	15	6,17%
C25	12	4,94%
C71	10	4,12%
C16	9	3,70%
C67	6	2,47%
C22	6	2,47%
C80	6	2,47%
C43	5	2,06%
C54	4	1,65%
C32	4	1,65%
C56	4	1,65%
Остало	36	14,81%
Укупно	243	100,00%

Најчешћа малигна обољења као узрок смртности су малигнитет душника и плућа (32,92%), злоћудни тумор кестењаче (6,58%), злоћудни тумор дојке (6,17%), злоћудни тумор дебелог црева (6,17%), злоћудни тумор задњег црева (6,17%) и злоћудни тумор гуштераче (4,94%). Табела број 6.

Графикон број 4 - Најчешћа малигна обољења за град Сремска Митровица

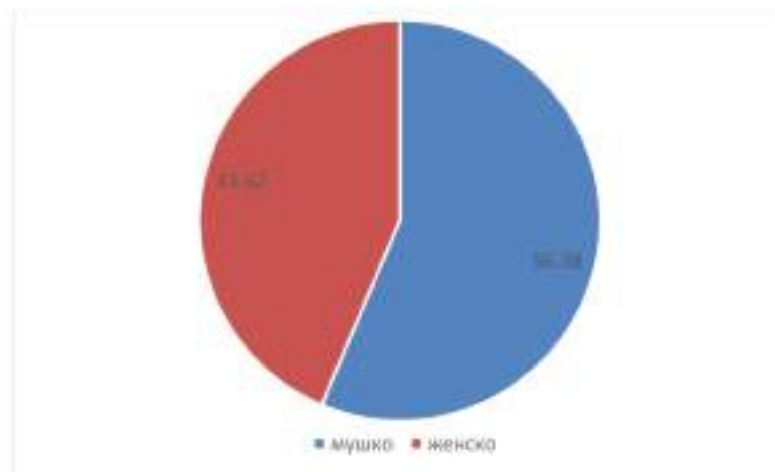
Табела број 7: Најчешћа малигна обољења по полу као узроци морталитета – Сремска Митровица 2016. година

МКБ цифра	пол				Тотал Број	Тотал Процент
	мушко		женско			
	Број	Процент	Број	Процент		
C34	55	22,63%	25	10,29%	80	32,92%
C61	16	6,58%		0,00%	16	6,58%
C50		0,00%	15	6,17%	15	6,17%
C18	8	3,29%	7	2,88%	15	6,17%
C20	9	3,70%	6	2,47%	15	6,17%
C25	6	2,47%	6	2,47%	12	4,94%
C71	7	2,88%	3	1,23%	10	4,12%
C16	4	1,65%	5	2,06%	9	3,70%
C67	3	1,23%	3	1,23%	6	2,47%

C22	2	0,82%	4	1,65%	6	2,47%
C80	4	1,65%	2	0,82%	6	2,47%
C43	5	2,06%		0,00%	5	2,06%
C54		0,00%	4	1,65%	4	1,65%
C32	4	1,65%		0,00%	4	1,65%
C56		0,00%	4	1,65%	4	1,65%
Остало	14	5,76%	22	9,05%	36	14,81%
Укупно	137	56,38%	106	43,62%	243	100,00%

У структури морталитета од малигнитета, мушка популација доминира са 56,38% у односу на женску популацију са 43,62% учешћа. Када се посматра по групама болести по МКБ 10-међународна класификација болести, мушки пол доминира код злоћудног тумора душника и плућа и кестењаче, а женски пол код злоћудног тумора дојке. Табела 7.

Графикон број 5 - Однос полова, умрлих од малигнух обољења на територији града Сремска Митровица

Смртност одојчади спада међу најзначајније индикаторе како здравственог стања одојчади тако и здравственог стања становништва у целини. Уско је повезана са нивоом социоекономског развоја. Смртност се изражава стопом, односно бројем умрле одојчади на 1000 живорођене деце у једној години. Висока стопа смртности увек је удружена са ниским степеном опште и здравствене културе, лошим социоекономским условима, проблемима животне средине, недовољно развијеном здравственом службом. Циљ СЗО-Светске здравствене организације за Европски регион је да смртност одојчади буде испод 20 ‰, а у земљама у којима је овај циљ достигнут тежити стопи испод од 10 ‰ и мање. Са стопом смртности одојчади од 4,67 ‰ овај циљ у Сремској Митровици је већ постигнут.

Највећи социјално медицински значај имају **масовне незаразне болести (МНБ)**, како у структури mortalитета (умирања) тако и у структури morbidитета (разбољевања). Масовне незаразне болести, као што су: кардиоваскуларне, малигне, дијабетес, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, већ дуго представљају водеће узроке смртности и morbidитета не само у развијеним земљама него и у земљама у развоју. Масовне незаразне болести су универзална обољења. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуг и прогресијан ток, оштећења организма која се могу реперкутовати смањењем опште и професионалне способности. Ради се о широкој лепези болести које показују високу фреквенцу и динамику раста. Присутнија су у старијим добним групама, али то не значи да се може ставити знак једнакости између ових болести и старења. Нити су оне искључиво болести старих особа, нити су старе особе искључиво хронични болесници. Подаци рутинске статистике и истраживања становништва указују да се талас епидемије ових болести све више помера ка радно активном становништву где као такве чине најзначајније узроке оболевања, одсуствовања са посла, инвалидитета и прераног умирања.

МОРБИДИТЕТ или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разбољевање и онеспособљеност становништва. Морбидитет се исказује стопама, и то: општа стопа mortalитета, специфична стопа, инциденца, преваленца, трајање оболевања као и показатељи ризика оболевања.

Дијабетес је обољење из групе хроничних масовних незаразних болести које због учесталости јављања има велики социјално-медицински значај. Болест представља трајно прогресивно патолошко стање и болесници се доживотно лече. Последице у економском, социјалном и здравственом погледу су велике, како за оболеле тако и за целу друштвену заједницу. Због хроничног тока болести, честих компликација и лечења у амбулантно-поликлиничким и болничким установама троше се знатна финансијска средства из фондова за здравствено осигурање као и друштвене заједнице у целини. Ако се томе додају честа одсуствовања са посла, смањење радне способности и превремена инвалидност, јасно је да су све превентивне акције неопходне. Пријаве новооболелих од дијабетеса, свакако су проблем као и код свих других обољења која су законски обавезна да се пријављују. Према подацима регистра за дијабетес, у 2016. години, Дом здравља Сремска Митровица пријавно је 226 новооболелих случајева од дијабетеса са целе територије Града Сремска Митровица. Највећи број пријављених оболелих био је у фебруару месецу 2016. године, а најмањи према истим подацима, у јануару и јулу месецу исте године. Број умрлих од дијабетеса добијен је из Базе умрлих Завода за јавно здравље Сремска Митровица, и за Сремски округ за 2016. годину износи 296 лица.

Подаци преузети из регистра оболелих од дијабетеса Завода за јавно здравље Сремска Митровица.

Акутни коронарни синдром-АКС је скуп различитих клиничких стања. Може да се испољи као нестабилна ангина пекторис, акутни инфаркт срчаног мишића са или без промена у ЕКГ-у у неким сегментима или као изненадна срчана смрт. У 2016. години број оболелих од овог синдрома са територије Сремског округа, а који су пријављени из коронарне јединице Опште болнице Сремска Митровица је 251 лице. А број умрлих, према истим подацима је 237. Ово је број оних лица који су се јавили у Општу болницу Сремска Митровица. Према подацима Светске здравствене организације-СЗО, просечно годишње у свету од акутног инфаркта миокарда оболи 6 милиона људи, при чему се летални исход јави код више од 25% случајева.

Подаци за округ, преузети из регистра АКС Завода за јавно здравље Сремска Митровица.

СТИЛ ЖИВОТА

Пушење је фактор ризика који узрокује многобројна обољења, као што су рак плућа, респираторна и кардиоваскуларна обољења, која могу имати и смртни исход. Ризици за настанак разних обољења, већи су уколико се са овом лошом навиком започне још у раној младости, уколико се дневно попуши већа количина цигарета и уколико се цигарете конзумирају дужи временски период. Због тога се са превенцијом пушења цигарета мора почети на време. Према истраживању здравља становника Србије из 2013. године, проценат одраслог становништва које пуши свакодневно или повремено износи 34.7%. Уколико посматрамо популацију становника старих 20 или више година, преваленција свакодневног или повременог пушења износи 35.8%, док у популацији становника старих између 15 и 19 година преваленција износи 19.2%. Цигарете свакодневно пуши 29.2% одраслих становника Србије, док чак 17.4% одраслих становника свакодневно пуши 20 или више цигарета. Процент бивших пушача (особе које су раније свакодневно пушиле али су престале) међу одраслим становницима Србије износи 15.3%. У периоду од годину дана пре испитивања 33.0% пушача у Србији је покушало да престане да пуши. 2014. године, у Сремској Митровици, анкетирани су ученици једне основне школе, који су били учесници едукације едукатора, и то група деце од њих 13 (8 девојчица и 5 дечака). Анкета је показала да њих једанаест није никада пробало да пуши, а њих двоје јесте. Сви су рекли да не би пробали цигарету ако би им најбољи другар понудио да пробају. Од укупног броја, девет њих зна шта је пасивно пушење, а десет зна да не постоји нешкодљива количина дуванског дима. 9 ученика у свом школском дворишту скоро сваки дан види наставнике како пуше цигарету за време радног времена у школи. На питање зашто неки њуди почињу са овом лошом навиком, највећи број-7 је одговорило да би били прихваћени у друштву.

Употреба алкохола - У Србији 46.1% становништва не конзумира алкохол. Удео становништва које не конзумира алкохол највећи је у Шумадији и Западној Србији (51.3%), а најмањи у Београду (40%). Међу особама женског пола у поређењу са особама мушког пола значајно је већи број оних који не конзумирају алкохол – 62.7% наспрам 28.6%. Конзумирање алкохола у вези је и са степеном образовања и материјалним стањем домаћинства: међу становницима најнижег образовног профила и најлошијег материјалног стања највише је оних који не конзумирају алкохол (Истраживање здравља становника Србије 2013. године).

Сексуално понашање – Истраживање здравља становника Србије 2013. године показало је, да је у сексуалне односе ступило је 18.9% становника Србије узраста између 15 и 17 година, док је 2.3% младих (узраста између 15 и 24 године) имало први сексуални однос пре петнаесте године. У популацији младих медијана узраста ступања у први сексуални однос износи 17 година. Са особом истог пола сексуалне односе имало је 2.1% одраслих становника. Сексуалне односе са више од једне особе у протеклих годину дана пре испитивања имало је 13.2% становника узраста између 15 и 49 година. Нешто мање од две трећине особа које су имале сексуалне односе са више од једним партнером користило је кондом током последњег сексуалног односа. У Заводу за јавно здравље Сремска Митровица, постоји саветовалиште за добровољно и поверљиво тестирање на ХИВ/АИДС, и чије услуге су доступне свакодневно. Број саветованих и тестираних лица у 2016. години је 113, нешто мање него у 2015. години-163 лица, из разлога што се већина саветује у установи, али се тестирају код приватника.

Подаци за Србију (Институт за јавно здравље Србије-Батут, Истраживање здравља становника Србије, 2013. година, Ipsos Strategic Marketing).

Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености појединих обољења, али само у делу становништва који је користио здравствену заштиту. То је такозвани регистровани морбидитет који се може поделити на ванболнички и болнички.

Ванболнички морбидитет

Основне карактеристике ванболничког морбидитета приказане су у тексту кроз регистрована обољења у службама примарне здравствене заштите и то службе за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, службе опште медицине и службе медицине рада, а све то из извештаја о раду наведених служби које су установе доставиле Заводу за јавно здравље Сремска Митровица за 2016. годину, а за неке службе и за 2015. годину. Велики значај имају показатељи регистрованог морбидитета - разбољевања. Посматрајући град Сремска Митровица, укупан морбидитет у служби опште медицине је 66.392 оболела случаја.

Служба опште медицине и медицине рада

У структури морбидитета одраслог становништва града Сремска Митровица, старијег од 19 година, у служби **опште медицине**, где по правилу и највећи број корисника здравствене заштите остварује контакт са здравственом службом, водеће-прво место имају болести система за дисање са 17% учешћа, што је мањи проценат него у претходној години, потом следе болести коштаног система и везивног ткива са 11,2% што је нешто већи % у односу на 2015. годину, болести кардиоваскуларног система имају учешће са 9,5% што је приближан % у односу на претходну годину - табела број 8.

Табела број 8 - Најчешће болести у 2016. години/град Сремска Митровица

Најчешће болести	Општа медицина	
	Број	%
Болести система за дисање J00-J99	11.248	17
Болести мокраћно-полног система N00-N99	4.259	6,4
Болести коштаног система и вез. ткива M00-M99	7.431	11,2
Кардиоваскуларне болести	6.272	9,5
Остале	37.182	56
Укупан морбидитет	66.392	100

У служби **опште медицине**, кардиоваскуларне болести су група обољења која у укупном морбидитету одраслог становништва овог града, узимају учешће са 9,5%, од тога значајну учесталост заузимају артеријска хипертензија (5,3%), друге исхемијске болести срца (0,6%) и друге болести срца (0,5%). Табела број 9.

Табела број 9 - Најчешће кардиоваскуларне болести / Сремска Митровица 2016. година

Кардиоваскуларне болести	Општа медицина	
	Број	%
Кардиоваскуларне болести свега	6.272	9,5
Артеријска хипертензија	3.524	5,3
Друге болести срца	352	0,5
Друге исхемијске болести	419	0,6
Остале	60.120	90,5
Укупан морбидитет	66.392	100

Што се тиче болести дигестивног система, у укупном морбидитету становништва Сремске Митровице, ове болести узимају учешће са 6,3%. Анализирајући здравствено стање током 2016. године уочено је да су у овом граду највише заступљене болести под називом друге болести црева и потрбушнице K52-K55, K58-K67 са 1,8%, затим болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева (K20-K23, K-28, K-30-K31) са 1,61% и на трећем месту гастритис и дуоденитис K29 са 1,04% учешћа. Табела број 10.

Табела број 10 - Најчешће болести из групе болести система за варење/2016. година-Сремска Митровица

Болести система за варење K00-K93	Општа медицина	
	број оболелих	процент (%)
Болести система за варење- свега	4.187	6,3
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева K20-K23,K28,K30-K31	1.070	1,61
Гастритис и дуоденитис K29	694	1,04
Друге болести црева и потрбушнице K52-K55, K58-K67	1.199	1,8
Остале	62.205	93,7
Укупан морбидитет	66.392	100

У укупном морбидитету, у општој медицини, **ментална обољења** узимају учешће са 3,04% или 2.022 оболела случаја што је већи број у односу на 2015. годину. Најчешћа обољења из ове групе болести у 2016. години су: неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48, затим поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39, као и други душевни поремећаји понашања F-04-F09, F50-F69, F80-F99. (табела број 11).

Табела број 11 - Ментална обољења у 2016. години /Сремска Митровица

Ментална обољења	Општа медицина	
	број	процент
Ментална обољења свега	2.022	3,04
Поремећај расположења-афективни поремећај F30 - F39	663	0,99
Неуротски, стресогени и соматички поремећаји F40-F48	729	1,09
Други душевни поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99	295	0,44
Остале	64.370	97
Укупан морбидитет	66.392	100

Табела број 12 - Најчешћи малигнитети 2016. године /Сремска Митровица

Малигна обољења	Општа медицина	
	број	процент
Малигнитети - свега	523	0,78
Злоћудни тумор дојке	124	0,18
Други секундарни, злоћудни тумори неозначене локализације	100	0,15
Злоћудни тумор коже	42	0,06
Остале	65.869	99,21
Укупан морбидитет	66.392	100

Малигна обољења у укупном морбидитету становништва града Сремска Митровица у 2016. години, када је у питању општа медицина, учествују са 0,78%, односно са 523 случаја. Најчешћи малигнитети на овој територији су: малигнитет дојке, други секундарни, злоћудни тумори, неозначене локализације и малигнитет коже. Табела број 11. Уочено је да је нешто већи проценат оболелих од малигнутих обољења у односу на прошлу годину. Табела број 12.

У структури укупног морбидитета становника града Сремска Митровица (66.392), **ендокрине болести** узимају учешће са 3,16% или 2.104 оболела случаја, што је више случајева него у 2015. години, од чега је diabetes mellitus заступљен са 1,17% или 782 случаја. Табела број 13.

Табела број 13 - Ендокрине болести у 2016. години / Сремска Митровица

Ендокрине болести	Општа медицина	
	број	процент
Е група укупно	2.104	3.16
Дијабетес мелитус	782	1.17
Остале	64.288	96.83
Укупан морбидитет	66.392	100

Служба за здравствену заштиту школске деце

У служби за здравствену заштиту школске деце Дома здравља Сремска Митровица, укупно регистровани морбидитет у 2016. години за територију града Сремска Митровица је чак 38.110, што је већи број случајева у односу на 2015. годину. Највећи удео у укупном морбидитету ове службе, имају група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са 16.218 оболелих или 42,5%, болести система за дисање 10.374 оболела случаја или 27,2%, а потом и група заразних и паразитарне болести са 2.021 оболелих или 5,3% учешћа. Табела број 14.

Табела број 14 - Најчешће болести 2015/2016 година-Сремска Митровица

Најчешће болести	Школски диспанзер			
	2015.		2016.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	9.414	28,3	10.374	27,2
Заразне болести и паразитарне болести A00-B99	1.806	5,4	2.021	5,3
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	11.651	35	16.218	42,5
Остале	10.353	31,1	9.497	25
Укупан морбидитет	37.422	100	38.110	100

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Када посматрамо службу за предшколску децу, укупно регистровани морбидитет у 2016. години за територију града је 33.926 што је много више оболелих него у претходној години. Најчешће болести, и прве на лествици у овој служби су болести система за дисање са чак 51,5% учешћа, затим фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са 9,8%. Група болести под називом симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски узимају учешће са 8,6% што је више него у претходној години. Табела број 15.

Табела број 15 - Најчешће болести 2015 / 2016 година - Сремска Митровица

Најчешће болести	Дечији диспанзер			
	2015.		2016.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	8.595	37,6	17.486	51,5
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	6.452	28,2	3.328	9,8
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаборат. налази R00-Z99	898	4	2.932	8,6
Остале	6.917	30,2	10.180	30
Укупан морбидитет	22.862	100	33.926	100

Служба стоматолошке здравствене заштите

Морбидитет стоматолошке службе предшколске деце Дома здравља Сремска Митровица приказан је у табели број 16. Укупан морбидитет у овом дому здравља/за ову службу, у 2016. години био је 4.066. Најчешћа обољења су: Caries dentium са 40% друге болести зуба потпорних структура са 33,4%, и друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилица са 26,7%.

Табела број 16 - Стоматолошки морбидитет предшколске деце у Сремској Митровици -2015/2016. година

Обољења	2015. година		2016. година	
	број	%	број	%
Каријес зуба	1.509	40,3	1.623	39,9
Друге бол. зуба и потпорних структура	1.504	40,2	1.358	33,4
Друге бол. усне дупље, пљувачних жлезда и вилица	725	19,3	1.085	26,7
Укупан морбидитет	3.738	100	4.066	100

Посматрајући обољевање школске деце када се ради о стоматолошкој здравственој заштити, уочава се да је укупан морбидитет у 2016. години за територију града Сремска Митровица био 24.818. Најчешћа обољења због којих су се корисници здравствених услуга обратили овој служби су: друге болести зуба и потпорних структура са 45%, Caries dentium са 31,3% и друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилица са 23,8% учешћа.

Табела број 17 - Стоматолошки морбидитет школске деце / Сремска Митровица

Обољења	2015. година		2016. година	
	број	%	број	%
Каријес зуба	6.638	25	7.773	31,3
Друге болести зуба и потпорних структура	17.180	64,5	11.145	45
Друге болести усне дупље, пљувачних жлезда и вилица	2.801	10,5	5.900	23,8
Укупан морбидитет	26.619	100	24.818	100

Служба за здравствену заштиту жена

У служби здравствене заштите жена, Дома здравља Сремска Митровица регистровани морбидитет за 2016. годину је 24.948, а прве две водеће групе болести су фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са чак 77%, што је нешто више него у претходној години, и болести мокраћно полног система са 18,4% што је исто у односу на претходни период. На трећем месту су тумори са 1,65% и заузимају посебно место у структури морбидитета, обзиром да у 2016. години нису били на трећем месту. Трудноћа, рађање и бабиње су на четвртном месту са 0,91%. Табела број 18.

Табела број 18 - Морбидитет диспанзера за жене на територији града Сремска Митровица

Болести	2015. година		2016. година	
	Број	%	Број	%
Тумори C00-D48	435	1,7	412	1,65
Болести мокраћног-полног система N00-N99	4.641	18	4.605	18,4
Трудноћа, рађање и бабиње O00-O99	844	3,25	229	0,91
Фактори који утичу на здр. стање и контакт са здр. службом Z00-Z99	19.689	76	19.225	77,06
Остале	291	1,1	477	1,9
Укупан морбидитет	24.212	100	24.948	100

У оквиру превентивне здравствене заштите, Дом здравља Сремска Митровица спроводи превентивне прегледе новорођенчади и одојчади, предшколске и школске деце, жена и одраслог становништва. У оквиру примарне здравствене заштите обављају се и скрининг прегледи на: карцином грлића материце, карцином дојке, карцином дебелог црева, депресију, дијабетес тип 2 и на кардиоваскуларне болести. Дом здравља Сремска Митровица укључен је у организовани скрининг на националном нивоу и то за одређене болести: карцином дојке, дебелог црева и карцином грлића материце. Сви скрининзи указују на мали обухват одређених популационих категорија, где се разлог може наћи у слабом одзиву становништва, те је стога потребно појачати превентивне активности, спроводити разне едукације становништва о значају превенције ових обољења и усвајању здравих стилова живота. (табеле превентивне здравствене заштите за град Сремска Митровица). У ове превентивне активности (скрининг дојке и скрининг рака дебелог црева) укључена је и Општа болница Сремска Митровица. Табеле број 19 и 20.

Табела број 19 - Остваривање превентивне здравствене заштите у Сремској Митровици, 2016. година

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете групацијама становништва	трудница	550	1	561	1,02	102
	породиља и новорођено дете	3850	5	3028	0,78	15,7
	одојче	651	2	1197	1,83	91,9
Превентивни преглед	одојче	651	6	3691	5,66	94,4
	2. година живота (13-15 месеци)	701	1	2752	3,92	392
	2. година живота (18-24 месеца)	701	1	1362	1,94	194
	4. година живота	679	1	698	1,02	102,7
	6/7 година живота, пред полазак у школу	672	1	692	1,02	102,9
Превентивни преглед	ученика I, III, V и VII разреда основне школе	6174	1	2551	0,41	41,3
	ученика I и III разреда средње школе	3315	1	1664	0,50	50,1

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
	студента I и III године студија	/	1	/	/	/
Превентивни преглед	трудница	700	5	873	1,24	24,9
Ултразвучни преглед	трудница	700	4	4281	6,1	152
Превентивни преглед	жена после порођаја (након 6 недеља)	600	1	419	0,69	69,8
	жена после порођаја (након 6 месеци)	600	1	74	0,12	12,3
Превентивни гинеколошки преглед	жена 15 и више година	37204	1	6893	0,18	18,5
Превентивни преглед одраслог становништва	19 - 34 године	13379	1 у 5 година	559	0,04	20,8
	35 и више година	53854	1 у 2 године	3316	0,06	12,3

Табела број 20 - Обухват скрининга карцинома и/или хроничних обољења у односу на планирани национални обухват, Сремска Митровица 2016. година

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Скрининг на карцином грлића материце	жене 25-64 година	29642	1 у 3 године	4111	0,13	41,6

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Скрининг на карцином дојке	жене 50-69 година	11504	1 у 2 године	1967	0,17	34,1
Скрининг на карцином дебелог црева	одрасло становништво 50-74 године	25931	1 у 2 године	4123	0,15	31,7
Скрининг на дијабетес тип 2	одрасло становништво 35 и више година	53854	1 у 3 године	949	0,01	5,28
Скрининг на депресију	одрасло становништво 18 и више година	66822	1 пут годишње	1117	0,01	1,67
Скрининг на кардиоваскуларни ризик	одрасло становништво 35-69 године	41697	1 у пет година	641	0,01	7,68

Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2016. годину (Сл.гласник РС, 12/2016)

Организација и рад здравствене службе града Сремска Митровица

На територији Града Сремска Митровица здравствену заштиту становништву пружају 4 установе: Дом здравља Сремска Митровица - установа која пружа услуге за примарни ниво здравствене заштите, затим Апотека Сремска Митровица, такође установа примарног нивоа здравствене заштите и пружа фармацеутску здравствену делатност, Општа болница Сремска Митровица као установа секундарног нивоа здравствене заштите и регионална је установа за цео Сремски округ као и Завод за јавно здравље Сремска Митровица која је установа на више нивоа здравствене заштите и такође покрива територију целог Сремског округа. Град Сремска Митровица има 77.667 становника (процена становништва, 2015. година).

Покривеност и обезбеђеност становништва на територији града Сремска Митровица, биће приказана кроз структуру и број запослених у самом дому здравља Сремска Митровица, односно на примарном нивоу здравствене заштите, на дан 31.12.2016. године-годишњи извештај установе.

Коришћење ванболничке здравствене заштите-примарни ниво здравствене заштите

У анализи коришћења ванболничке здравствене заштите одабрани параметри за евалуацију и процењивање преузети су из података здравствене установе (број посета и кадрови), а израчунати у складу са нормативима Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Правилник је објављен у "Сл. гласнику РС", бр. 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012-др. правилник и 119/2012 др.правилник, 22/13).

Служба опште медицине

У служби здравствене заштите одраслих на територији града, када посматрамо Дом здравља Сремска Митровица и анализирајући рад ове службе-опште медицине, кадровска структура у 2016. години, на дан 31.12.2016. године је следећа: 36 доктора медицине (16 специјалиста, 3 доктора медицине на специјализацији и 17 лекара опште праксе), 2 више медицинске сестре техничара и 57 медицинских сестара техничара са средњом стручном спремом. Са овим бројем лекара није у потпуности задовољавајућа обезбеђеност-покривеност становништва, јер је просечно за град Сремска Митровица 1.767 становника по лекару (норматив је 1/1600 становника). На територији града број одраслог становништва је 63.626. Укупан број посета у овој служби Дома здравља Сремска Митровица је 328.386, што по доктору износи 8.875 посета на годишњем нивоу. По лекару број посета на дан, просечно износи 40 посета.

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Према подацима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ (процена становништва 2015., демографија) број деце узраста до 6 година на територији града Сремска Митровица је 4.782. Посматрајући Дом здравља Сремска Митровица и рад ове службе, у овој служби кадровска структура здравствених радника је следећа: 7 доктора и свих 7 су специјалисти педијатрије, 1 виша медицинска сестра и 9 медицинских сестара/техничара са средњом стручном спремом. Према броју деце до 6 година на територији града Сремска Митровица, постигнута је задовољавајућа покривеност становника/деце ове узрадне доби, јер је просечно један лекар на 683 деце (норматив је 1/850 деце). Укупан број посета код лекара у овој служби за 2016. годину је 33.910, што по лекару износи 4.844 посета на годишњем нивоу. Просечан број посета по лекару на дан је 22.

Служба за здравствену заштиту школске деце

У Дому здравља Сремска Митровица, у овој служби, у 2016. години, на дан 31.12.2016. године, било је запослено 9 лекара и 9 медицинских сестара/техничара са средњом стручном спремом. Према подацима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, процена становништва 2015. година, број школске деце до 18 година на територији града је 9.258, чиме је покривеност лекара на школско дете задовољавајуће, један доктор на 1.157 деце (норматив је 1/1500 деце). Укупан број посета у овој служби је 30.907, што по лекару износи 3.863. Просечан број посета по лекару на дан је 17,4 посете. У односу на претходну годину, уочава се већи број посета овој служби дома здравља.

Служба за здравствену заштиту жена

На територији града Сремска Митровица, према подацима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, процена становништва 2015. година, укупно има 34.384 жена старијих од 15 и више година. Укупан број запослених здравствених радника у овој служби Дома здравља Сремска Митровица (на дан 31.12.2016. године) је 7 доктора специјалисте гинекологије и акушерства, 9 медицинских сестара техничара. Укупан број посета у овој служби је 24.470, што по лекару износи 3.495 на годишњем нивоу, а просечан број посета на дан по лекару је 15,8. Покривеност становника ове категорије докторима специјалистима гинекологије и акушерства је задовољавајућа, износи један гинеколог на 4.912 жена са 15 и више година (норматив је 1/6500 жена).

Болничка здравствена заштита-секундарни ниво здравствене заштите

Општа болница Сремска Митровица обавља специјалистичко-консултативну и стационарну здравствену делатност којој гравитира 304.889 становника Сремског округа (процена 2015.година, ИЗЈЗ Србије-Батут). Према Планско извештајним табелама на дан 31.12.2016. године, које је Општа болница Сремска Митровица доставила Заводу за јавно здравље Сремска Митровица, болница броји укупно запослених радника 934, од чега је 843 запослених радника који су уговорени са РФЗО.

Посматрајући табеле појединачно: број здравствених радника и сарадника на одељењима је 111 доктора медицине, 310 медицинских сестара/техничара и 3 здравствена сарадника. Здравствени радници и сарадници у дневној болници и дијализи/број је: 5 доктора на дијализи и 1 доктор у одсеку за онкологију, 27 медицинских сестара на дијализи и 6 медицинских сестара/техничара у одсеку за онкологију. Број кадрова у заједничким медицинским делатностима је : 36 доктора медицине, 4 дипломирана фармацеута, 133 медицинске сестре/техничара и 1 здравствени сарадник. Број немедицинских радника у здравственој установи је: 64 административна радника и 142 техничко помоћна радника. Број запослених на одређено време ради замене одсутних са посла је 27, а број истих ради повећаног обима посла је 64 радника. Према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе (Сл.гласник РС број 43/06, 112/09, 50/10, 79/11, 10/12-др Правилник, 119/12 и др Правилник , 22/13), у даљем тексту Правилник, уочава се дефицит лекара и медицинских радника у Општој болници Сремска Митровица, авишак немедицинских радника и то у оном делу- административна служба. У овој установи од 153 доктора која су запослена на неодређено радно време њих 130 су специјалисти, што је 85% и у складу је са Правилником.

Болница броји укупно 513 постеља, и у периоду од I-XII 2016. било је укупно **18.083 хоспитализованих лица**, што је 84,4% од планираног броја (21.417), а што је веће за 8% од броја хоспитализованих у 2015. години.

У периоду 2016. године на 513 постеља остварено је укупно **89.883 дана хоспитализације**, што је у односу на план, остварење од 94,4% (95.243).

Просечна дужина лечења на нивоу Опште болнице износи 4,97 дана, а планирана је 4,45, док је **просечна заузетост постеља** 48% (планирано је 50,87).

Обезбеђеност становника Сремског округа кадровима / Општа болница Сремска Митровица/ и то, лекарима износи 31 на 100 постеља, а обезбеђеност становника медицинским сестрама износи 105 на 100 постеља. Обезбеђеност становника Сремског округа постељама износи 1,7 на 1000 становника. Према Уредби о Плану мреже здравствених установа (Сл.гласник РС број 42/2006-9, 119/2007-3, 84/2008-3, 71/2009-7, 85/2009-3,24/2010-13,6/2012-6, 37/2012-4, 8/2014-6, 92/2015-25) предвиђено је 3,2 постеље на 1000 становника округа за установе за краткотрајну хоспитализацију.

У Општој болници Сремска Митровица, **извештај о обољењима, стањима и повредама** води се у антитуберкулозном диспанзеру/АТД диспанзеру/ и у дерматовенеролошкој амбуланци. У 2016. години у АТД-у укупно је било 486 случаја обољења. Од тога болести система за дисање 232, 200 случајева у групи болести симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази. У истом периоду било

је 49 случајева из групе обољења тумори, 4 дијагнозе из групе заразних и паразитарних болести (туберкулоза плућа) и један из групе обољења крви и крвотворних органа. Дерматовенеролошка амбуланта у 2016. години имала је 7.230 случаја различитих обољења. 3.784 су из групе болести коже и поткожног ткива, 1.475 из групе заразних болести и паразитарне болести, 897 из групе тумора, од чега 581 случај бенигну промена коже, а 129 су малигне промене коже и 338 из групе болести система за дисање. 269 лица је са симптомима из групе фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом. 181 случај је из групе болести система крвотока. Остала обољења су из групе болести варења, мокраћно полног система, мишићно-коштаног система и везивног ткива, повреда, затим симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази, урођене наксности, болести ока, уха. Када су у питању **посете пацијената** у специјалистичким службама Опште болнице Сремска Митровица као регионалне установе, укупан број је 712.311, од чега су посете код лекара 253.254, а од тога првих је 169.040 посета. Укупан број посета код осталих медицинских радника је 426.178. **Најчешће групе болести** због који су хоспитализована лица у Општој болници Сремска Митровица у 2016. години су : тумори - 989 лица (у 2015. години било је 1.024), болести мокраћно-полног система - 813 лица (881 пацијент у 2015.години), болести система за варење - 642 лица (629 у 2015. години), болести система крвотока - 527 лечених лица (565 пацијент у 2015. години), трудноће, рађање и бабиње - 437 лица (451 у 2015. години), фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом -343 лечених лица (444 њих у претходној години).

Општа болница Сремска Митровица је регионална установа Сремског округа, стога неки подаци се односе на цео Сремски округ, као што су број порођаја, број новорођене и мртворођене деце, број породиља и број прекида трудноће. Подаци преузети из Базе истих података Завода за јавно здравље Сремска Митровица. У 2016. години, укупан **број порођаја** на територији Сремског округа, био је 1.474, и то у Општој болници Сремска Митровица- табела број 21.

Табела број 21 - Број порођаја у 2016. години

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Ма	Ап	Ма	Ју	Ју	Ав	Сеп	Ок	Нов	Дец
	о	и	б	р	р	ј	и	л	г	т	т	в	и
Општа болница Сремска Митровица	1474	125	110	117	104	103	103	136	144	156	148	130	98
Сремски округ	1474	125	110	117	104	103	103	136	144	156	148	130	98

На територији Сремског округа, у 2016. години, укупан број рођене деце је 1.497. Сви порођаји су обављени у Општој болници Сремска Митровица. Од тога је 1.490 живорођених, а 7 беба су мртворођене. Табела број 22.

Табела број 22 – Број рођене деце

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мај	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница Сремска Митровица	1497	128	112	119	105	103	105	140	146	157	151	132	99
Живорођено	1490	128	111	119	104	102	105	140	145	156	151	130	99
Мртворођени	7	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	2	0
Сремски округ	1497	128	112	119	105	103	105	140	146	157	151	132	99

Укупан број породиља у 2016. години на територији Срема је 1.474, и то у Општој болници Сремска Митровица. Табела број 23.

Табела број 23 – Број породиља у 2016. години

Здравствена установа	Узраст							
	До 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+	Укупно
Општа болница Сремска Митровица	6	70	808	568	21	1	0	1474
Сремски округ	6	70	808	568	21	1	0	1474

Када се анализирају прекиди трудноће, њихов број је 232 у 2016. години у Општој болници Сремска Митровица и 46 прекида у Дому здравља Рума. Табела број 24.

Табела број 24 – Прекиди трудноће

Сремски округ 2016. година	Број прекида трудноће
Укупно	278
Општа болница Сремска Митровица	232
Дом здравља Рума	46

Епидемиолошке карактеристике здравственог стања становништва

ОБОЛЕВАЊЕ И УМИРАЊЕ ОД МАЛИГНИХ БОЛЕСТИ У ГРАДУ СРЕМСКА МИТРОВИЦА ТОКОМ 2014. ГОДИНЕ.

Расположиви подаци о броју оболелих и умрлих од малигнух болести у Срему за 2015. су по методологији Регистра за рак непотпуни (унос података је у току). Из тих разлога, за потребе ове анализе, за област малигнух болести коришћени су подаци из регистра за рак за Сремски округ али за 2014 годину. Разлог се може пронаћи у недовољној ажурности и пристизању података, односно пријављивања случајева са терена.

Према подацима Регистра за рак Завода за јавно здравље Сремска Митровица стопа инциденције обољевања од малигнух болести на територији Сремске Митровице је Inc 994,49/100.000. Стопа mortalитета у 2014. години је 271,45/100000.

Табела број 25 - Стопа инциденције најчешћих локализација малигнух тумора на територији града Сремска Митровица

Локализација	Inc/100000
Плућа	307,73
Колоректални карцином	87,56
Дојка	420,55
Грлић материце	112,69
Простата	169,04

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ ТОКОМ 2015. ГОДИНЕ

Према подацима регистра за заразне болести Центра за контролу и превенцију болести Завода за јавно здравље Сремска Митровица, током 2016. године бележи се пораст регистрованих оболелих од заразних болести у односу на претходну годину услед пораста броја регистрованих случајева обољевања од респираторних заразних болести (табела број 26).

Табела број 26 - Инциденција обољевања и mortalитет од заразних болести током 2016. године

година	Број оболелих	Inc/100 000	Број умрлих	Mt/100 000
2016.	5.427	6788,84	1	1,25

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД РЕСПИРАТОРНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

На првом месту према стопи инциденције у посматраном периоду су респираторне заразне болести (табела број 27). Најчешће регистровано обољење из групе респираторних болести је *Pharyngitis streptococcica*.

Табела 27 - Број оболелих и инциденција оболевања од респираторних заразних болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2016.	5.220	6529,89

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ЦРЕВНИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду цревне заразне болести заузимају треће место. Најзаступљенија болест из ове групе је као и претходних година *Diarrhoea, causa infectionis suspecta (A 09)* што говори о инсуфицијентној лабораторијској дијагностици ове групе обољења (табела број 28).

Табела број 28 - Број оболелих и инциденција оболевања од цревних заразних болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2016.	90	112,58

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ПОЛНО ПРЕНOSИВИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Полно преносиве болести су међу најређе регистрованим обољењима због инсуфицијентног пријављивања и лабораторијске дијагностике. Током 2016. године на територији града Сремска Митровица није регистрован ниједан случај обољевања од полно преносивих болести.

Табела број 29 - Број оболелих и инциденција оболевања од сексуално преносивих заразних болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2016.	/	/

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ЗООНОЗА

Током 2016. године регистровани су само појединачни случајеви обољења из ове групе болести.

Табела број 30 - Број оболелих и инциденција оболевања од зоонозе

година	Број оболелих	Inc/100 000
2016.	2	2,25

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ГРИПА

Подаци се односе на обољења слична грипу обзиром да из базе података није било могуће извући податак о броју пријављених акутних респираторних инфекција. Током 2016. године региструје се пораст броја оболелих од грипа у односу на претходну годину.

Табела број 31 - Број оболелих и инциденција оболевања од обољења сличних грипу

година	Број оболелих	Inc/100 000	Број вакцинисаних лица
2016.	1.017	1272,2	3.019

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД ВАКЦИНАМА ПРЕВЕНТАБИЛНИХ БОЛЕСТИ

Из групе вакцинама превентабилних болести у посматраном периоду на територији града Сремска Митровица региструју се само један случај обољевања од великог кашља.

Табела број 32 - Број оболелих и инциденција оболевања од вакцинама превентабилних болести

година	Pertussis	
	Бр.оболелих	Inc/100000
2016.	1	1,25

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ

И поред проблема у континуираном снабдевању вакцинама за спровођење обавезне имунизације у Републици Србији, имунизација обавезним вакцинама на територији града Сремска Митровица се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима уз велики број прерасподела унутар округа и бројне међоокружне прерасподеле. У 2016. години нису достигнути задовољавајући вакцинални обухвати (испод 95%) вакцинама из програма обавезне имунизације: осим обухвата ММР вакцином у другој години.

Центар за хигијену и хуману екологију Завода за јавно здравље Сремска Митровица, у 2016. години извршио је узорковање и испитивање следећих узорака:

Са Градске тржнице узорковано је: 58 узорака поврха и воћа на метале и сензорне анализе. Сви контролисани узорци били су исправни, затим 14 узорка сира (8 бактериолошки неисправно, јер су нађене бактерија *Escherichia coli* и у једном узорку *Stafilokokus aureus*). Изоловане бактерије указивале су да се ради о секундарној контаминацији. Ниво хигијенских навика руковања амбалажом, опремом, сама технологија производње је незадовољавајућа. Такође је испитано 5 брисева са руку људи који су у контакту са храном, од чега су 2 била бактериолошки неисправна (у једном је пронађен укупан број бактерија као један од важних параметара, а у једном је изолован *Stafilokokus aureus*). Испитано је 11 узорака јаја на присуство салмонеле и сви узорци били су исправни. Извршено је укупно 9 енергетско броматолошких испитивања obroка у предшколским установама. Вода за пиће испитана је у оквиру мониторинга према уговору са ЈКП Водовод Сремска Митровица. Било је укупно 3.489 узорака, и у 7,36% узорака било је неодговарајућих резултата хемијске неисправности. Од укупног броја узорака 1,64% је било бактериолошки неисправно, што је у дозвољеним границама прихватљивости. Становништво града Сремска Митровица, користило је здравствено безбедну воду за пиће. У 2016. години извршено је испитивање са јавних чесми на територији града, где је било укупно 53 узорака. Хемијски неисправно било је 14 узорака (са одређених чесми биле су присутне органолептичке карактеристике измењена боја, мирис) а 3 узорка су била микробиолошки неисправна. У сезони купања испитано је 56 узорака из реке Саве, од чега је 51 узорак био у складу са захтевима припадајуће законске регулативе, што је прихватљиво.

У оквиру систематске контроле квалитета ваздуха током 2016. године узорковане су основне загађујуће материје: сумпор-диоксид, азот-диоксид, чађ и фракције ПМ10 суспендоване честице. У оквиру мониторинга контроле квалитета ваздуха, узорковање ваздуха извршено је на три мерна места: у индустријској зони у околини фирме METAL FER STEEL MELL, као и у две стамбене зоне и то у околини Завода за јавно здравље Сремска Митровица и у околини средње школе „9. Мај“, Сремска Митровица. Узорковање и анализа амбијенталног ваздуха трајала је 10 месеци и 25 дана. Када је у питању квалитет ваздуха у односу на сумпордиоксид, азотдиоксид и чађ, забележена су појединачна дневна прекорачења ГВ и ТВ (граничне и толерантне вредности) сумпордиоксида и чађи. Средње годишње вредности испитиваних параметара, не прелазе Уредбом дозвољене вредности, тако да се може констатовати да је квалитет ваздуха у односу на ове параметре добар. Резултати мониторинга указују на то да су појединачне дневне концентрације суспендованих честица ПМ10 током 2016. године достизале вредност од 6 до 281 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је 110 дана са појединачним концентрацијама суспендованих

честица ПМ10 преко дозвољене граничне вредности за један дан и 57 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Такође резултати мониторинга указују на следеће: да је у стамбеној зони, сумпордиоксид током четири дана у години прешао граничну вредност. У стамбеној зони чађ је током три дана у години прешла граничну вредност. У стамбеној зони у току године евидентирано је 110 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене граничне вредности за један дан. У току године евидентирано је 57 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

ИНДИКАТОРИ КВАЛИТЕТА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ :

Квалитет здравствене заштите процењује се на основу одговарајућих показатеља који се односе на обезбеђеност становништва здравственим радницима, капацитет здравствених установа, опрему, односно који се односе на показатеље процеса и резултата рада и исхода по здравље становништва, као и на основу других показатеља на основу којих се процењује квалитет здравствене заштите (члан 203. Закона о здравственој заштити, Сл.гласник РС број 107/2005, 72/2009, др.закон 88/2010,99/2010,57/2011,119/2012,45/2013, -др закон и 99/2014). Стално унапређење квалитета и безбедности пацијената је саставни део свакодневних активности здравствених радника и свих других запослених у здравственом систему. Стално унапређење квалитета представља континуирани процес чији је циљ достизање вишег нивоа ефикасности и успешности у раду, као веће задовољство корисника и давалаца здравствених услуга.

На територији Града Сремска Митровица, квалитет се пратио у свим здравственим установама и на свим нивоима здравствене заштите у 2016. години, осим у Апотеци Сремска Митровица. Постоји велики број индикатора квалитета здравствене заштите.

Примарна здравствена заштита-Дом здравља Сремска Митровица

Здравствена заштита одраслих/изабрани лекар: Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара је 67,17%. Вредност показатеља - однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног лекара је 2,28. Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код лекара је 6,74%, што је веома мало учешће. Процент регистрованих корисника у чији је картон убележена вредност крвног притиска, индексе телесне масе-ИТМ, пушачки статус и препоручени савети за здраво понашање је 5,31%. Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на окултно крварење у столицу/хемокулт тест је 41,14%. **Здравствена заштита деце и омладине:** Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара је 99,21%. Вредност показатеља - однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног лекара је 0,28. Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код лекара је 16,3%. Процент предгојазне деце/гојазне деце у чији картон је убележен статус ухрањености и дат савет о правилној исхрани је 100%. Обухват деце у 15. години живота комплетном имунизацијом је 99,23%. **Здравствена заштита жена:** Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара је 49,22%. Вредност показатеља - однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног лекара-гинеколога је 0,48. Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код лекара је 37,83%.

Процент корисница од 25-69 година старости обухваћених циљаним прегледом ради раног откривања рака грлића материце је 21,10%. Процент корисница од 45-69 година старости које су упућене на мамографију од било ког изабраног гинеколога у последњих 12 месеци је 11,32%. **Стоматолошка здравствена заштита:** број деце у 7. години живота обухваћених стоматолошким превентивним прегледом је 535 од укупно 652 детета, што је 82%. Број деце прегледане у 12. години живота је 491 од укупно 797-61,6%. Број деце у 7. разреду основне школе обухваћених систематским стоматолошким прегледом је 435 од укупно 749 што је 58% деце, а од тога је код 124 њих утврђено присуство ортодонских аномалија или код 28,5% прегледаних. Број деце у 3. разреду основне школе обухваћених систематским стоматолошким прегледом је 537 од укупно 876 што је 61,3% деце, а од тога је код чак 280 њих утврђено присуство ортодонских аномалија или код 52,14% прегледаних. Број трудница регистрованих на територији коју покрива Дом здравља је 858 од чега је 612 обухваћено било превентивним прегледом у 2016. години/71,33%. Укупан број прегледаних пацијената старијих од 18 година је 22.060. Укупан број интервенција у стоматолошкој служби је 4.326. **Поливалентна патронажна служба:** просечан број патронажних посета по новорођеном детету/одојчету/особи старијој од 65 година је 0,62 посете. Укупан број првих патронажних посета новорођенчету је 561 и обухват је 100%. **Служба хитне помоћи:** број позива за први ред хитности/излазака екипа на терен за позив првог реда хитности је 325. Број изненадних срчаних застоја је 32, број рађених кардиопулмоналних реанимација – КИР је 31. Процент успешних КИР у присуству службе хитне помоћи је 45%.

Апотека Сремска Митровица за 2016. годину нема података о показатељима квалитета рада фармацеутске здравствене заштите, те ће стога бити приказани индикатори из 2015. године. Процент расхода лекова и медицинских средстава у 2015. години услед истека рока употребе је 0,0%. Број фармацеута у Апотеци Сремска Митровица, у 2015. години био је 19. Укупно рецепата је било 379.947, по фармацеуту то је 19.997,21. Број рецепата приватне праксе и рецепата за лекове на Листи укупно је 13.811, а по фармацеуту је 726,89. Број налога за медицинска средства је 5002, по фармацеуту је 263,26. Број магистралних лекова укупно је било 8550, а по фармацеуту је 450. У Апотеци Сремска Митровица није било рецепата са интервенцијом фармацеута. Укупно рецепата било је 379.947.

Секундарна здравствена заштита- Општа болница Сремска Митровица

Индикатори-број исписаних пацијената у 2016. години у Општој болници је према подацима из табела о показатељима квалитета рада здравствених установа, 18.418. Број умрлих је 760. Стопа леталитета је 4,13. Број дана болничког лечења је 91.546. **Одељење интензивне неге**-извештај: Број медицинских сестара је 297, а просечан број медицинских сестара по заузетој болничкој постељи је 1,18. Број пацијената лечених на интензивној нези је 567, просечна дужина болничког лечења је 4,97 дана. Извештај о умрлим, просечној дужини лечења и броју пацијената са акутним инфарктом миокарда - АКИ и цереброваскуларним инсултом - CVI: број исписаних пацијената са АКИ је 279, а са дијагнозом CVI је 443. Укупан број умрлих од АКИ је 37, а од CVI је 86 пацијената. Стопе леталитета за акутни инфаркт миокарда је 13,26, а за мождани инсулт је 19,41. Просечна дужина болничког лечења за АКИ је 11,18, а за CVI је 8,10. У Општој болници Сремска Митровица није било пацијената који су добили сепсу после операције. Број умрлих свих оперисаних пацијената је 31, а стопа леталитета оперисаних пацијената је 0,63. Број хируршких интервенција обављених у хируршким салама је 4.949. Број лекара укључених у

оперативни програм је 34. Просечан број преоперативних дана лечења је 0,77. Просечан број оперисаних пацијената по хирургу је 145,6. Број извршених порођаја у установи је 1.514, од чега је царским резом 690. Процент порођаја обављених царским резом је 45,57. Царских резова у епидуралној анестезији било је 88. Укупан број породиља био је 1.514. Број оних које су имале нормалан порођај је 824, а њих 185 имале су неку повреду при порођају. Укупан број новорођенчади је 1.527. Просечна дужина лежања за нормалан порођај је 3,72 дана. Породилиште Опште болнице укључено је у Програм "Болница пријатељ беба". Број пацијената на листи чекања на дан 31.12.2015. године је 2.666, број нових је 2.459. Укупан број дана проведених на листи чекања је 401.047 дана, а просечна дужина чекања је 275,63 дана. У 52% случајева извршена је интервенција/процедура у односу на укупан број. Индикатори квалитета који се прате у специјалистичко консултативним службама су бројни, неке од њих издвајају се, а то су укупан број прегледа 177.736, број првих је 100.288. Број оних пацијената који су имали заказан први преглед је 84.436. Укупна дужина чекања на заказан први преглед је 1.168 дана. Број заказаних прегледа је 125.205 прегледа. 114.335 пацијената прегледано је у првих 30 минута од времена заказаног термина.

Здравствена заштита која се обавља на више нивоа - Завод за јавно здравље Сремска Митровица

Индикатори: обележени датуми из Календара јавног здравља, број је 10, а проценат обележених датума по календару је 166,6%. Одржане манифестације у заједници – 33, одржано је 6 конференција за штампу. Број обележених датума ван Календара јавног здравља је 17, а манифестација поводом тих датума у заједници је 21. Конференција за штампу било је 3. На сајту Завода за јавно здравље доступна је анализа здравственог стања становништва за Сремски округ по годинама, као и анализа показатеља квалитета здравствене заштите, омогућена је интерактивна комуникација. У установи постоји саветовалиште за DPST-добровољно тестирање лица на HIV/AIDS. Укупан број надзора над болничким инфекцијама путем преваленције је 15. Број лекара који је укључен у овај процес је 1 лекар специјалиста епидемиологије. Број одељења на којима је вршен епидемиолошки надзор над болничким инфекцијама путем преваленције је 15. Број месеци спровођења али путем инцидентности је 2 месеца. Завод за јавно здравље 100% је спровео ревизију вакциналних картотека, на свим пунктовима. Број вакциналних пунктова у 2016. години био је 113 и на свих 113 је извршена је ревизија. Укупан број случајева рака пријављених Регистру за рак је 896. Процент стручних мишљења са предлогом мера за неисправне узорке у центру за хигијену и хуману екологију је 92,5%. Контрола квалитете рада микробиолошких лабораторија показује 100% успешност у раду. У установи постоји План реаговања у ванредним ситуацијама.

Индикатори за све здравствене установе:

Број поднетих приговора у 2016. години: Дом здравља 2, Завод за јавно здравље нема ниједан приговор. Ово су подаци са којима располаже Завод за јавно здравље Сремска Митровица, а из табела о показатељима квалитета рада здравствених усанова.

Подаци преузети из табела о показатељима квалитета рада здравствених усанова.

У складу са Законом о правима пацијената („Сл. гласник РС“ бр. 45/13) и Правилника о начину поступања по приговору, образцу и садржају записника и извештаја саветника за заштиту права пацијената („Сл. гласник РС“ бр. 71/13) у 2016. године, вођена је евиденција о броју поднетих приговора и то по правима на која се односе, пацијентима и основаности.

У току 2016. године укупно је било 437 приговора пацијената од чега су 2 писмена. Писмени приговори су се односили на Дом здравља Сремска Митровица и то на службу хитне медицинске помоћи и службу за здравствену заштиту радника. Од усмених приговора којих је било 435, 274 се односило на Дом здравља Сремска Митровица, а 161 на Општу болницу Сремска Митровица.

Здравственим установама: Заводу за јавно здравље Сремска Митровица и Апотеци „СРЕМСКА МИТРОВИЦА“, од почетка примене горе наведених прописа није упућен ниједан приговор /ни писмени, ни усмени/.

Посматрано по правима на које су се односили приговори, издвајају се приговори: право на доступност здравствене заштите, право на увид у медицинску документацију, право на приватност и поверљивост података о здравственом стању пацијента, право на поштовање пацијентовог времена, право на друго стручно мишљење и право на квалитет пружања здравствене услуге. Сви приговори, како усмени тако и писмени су оцењени као неосновани.

Извештај о стицању и обнови знања и вештина запослених: проценат особа које су бар једном о трошку установе похађале курсе, семинар или учествовале на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад је за Општу болницу Сремска Митровица само 5,49% , Завод за јавно здравље Сремска Митровица 56,8% , а за Дом здравља Сремска Митровица је 97,26%.

4. Показатељи активности на унапређењу здравља становништва и превенције болести

Сваки здрав град је управо онај град који непрекидно креира и унапређује физичку и социјалну средину и проширује ресурсе заједнице који подстичу људе на заједничку акцију и међусобну подршку у извршавању свих животних функција. Циљ је да се развију максимални потенцијали људи. Унапређење и очување здравља становништва основни је циљ свих сегмената у друштву. Мултисекторијалност је једна од најважнијих компоненти у систему функционисања и могуће је постићи промоцијом и усвајањем здравих стилова живота, превенцијом фактора ризика чиме се смањује учесталост настанка многих масовних незаразних болести, као и свих других обољења.

Промоција здравља подразумева процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем. Она се односи на становништво у целини у контексту свакодневног живота, а не само на особе са високим ризиком за добијање одређених болести. Промоција здравља комбинује различите, али комплементарне приступе укључујући комуникацију, образовање, правне мере, фискалне мере, организационе промене, развој заједнице и спонтане локалне активности усмерене на елиминацију здравствених ризика. С тога је програм промоције здравља на територији града Сремска Митровица реализован у сарадњи са низом партнерских организација и институција. У оквиру програма од Општег интереса Министарства здравља спроводи се 10 националних кампања за промоцију здравља: Национални дан без дуванског дима, Национални месец борбе против рака, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба,

Светски дан без дуванског дима, Светска недеља подршке дојењу, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан борбе против HIV/AIDS. Поред тога обележавају се и други значајни датуми из Календара јавног здравља у складу са сликом здравља становништва и потребама локалних заједница. У 2016. години, у Сремској Митровици, спроведено је укупно 25 кампања које су предвиђене Календаром јавног здравља, а које су имале за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеним здравственим проблемима, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, као и унапређење развоја партнерства. У оквиру свих обележавања, организована су: предавања, трибине, базари здравља, стручни састанци, конференције за медије, новински чланци, гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено васпитна средства и едукативни материјал. На основу подељеног материјала, процењено је, да је приликом обележавања свих активности, обухваћено око 12.650 људи. У оквиру обележавања значајног датума "Дојење-Кључ одрживог развоја", Завод за јавно здравље организовао је предавање лекара сепцијалисте социјалне медицине, у превентивном центру Дома здравља, и том приликом подељена је књига за труднице и дојиље са територије града /**Куварски дневник бебе Марте**/, као симболичан поклон, подршка и помоћ свим женама у правилној исхрани своје деце до годину дана. У 2016. години, материјал који се користио за обележавања значајних датума, добијен је од стране референтне установе „др Милан Јовановић Батут“. Завод за јавно здравље Сремска Митровица додатно је штампао још 7.350 примерака свих здравствено васпитних средстава, а Дом здравља Сремска Митровица, према достављеним подацима око 1.200 примерака, што за територију целог града износи 8.550 различитих примерака штампаног материјала. Материјал је подељен у складу са активностима и то становништву, деци у предшколским установама, ђацима у основним и средњим школама, наставницима, васпитачима, професорима... **Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља:** на подручју Сремске Митровице организовано је у 2016. години 21 предавање за становништво, које је Завод за јавно здравље Сремска Митровица одржао, а обухваћено је око 665 грађана. У предшколским установама такође су одржана предавања на различите теме и обухваћено је око 420 предшколске деце, затим у основним школама обухваћено је око 661 дете, а у средњим школама обухваћено је око 487 ђака. Едукација едукатора које је спроводио Завод за јавно здравље Сремска Митровица у 2016. години било је 14 а обухваћено је 341 учесник, од чега је 52 деце. Примарна здравствена заштита-Дом здравља Сремска Митровица, одржао је према подацима које доставља предавања којима је присуствовало око 11.443 лица. У предшколским установама број обухваћене деце је 633, а број предшколских објеката у којима су здравствени радници дома здравља одржали предавања је 5. У пет основних школа, предавањима је присуствовало око 920 ученика. Број средњих школа на територији града у којима су запослени дома здравља одржали предавања је 6, а по њиховој процени присутно је било око 3.150 ученика. Едукације едукатора /било их је 12, а број учесника је 671. Центар за анализу, планирање и организације здравствене заштите Завода за јавно здравље Сремска Митровица, уочио је да постоје разлике у погледу броја самих учесника у односу на претходну 2015. годину, што се може објаснити различитим тумачењем и евиденцијом активности од стране примарне здравствене заштите. **Континуирани рад са медијима:** у 2016. години, на подручју Сремске Митровице, реализовано је много активности и било је доста медијских садржаја који су се односили на промоцију здравља, и то: 71 ТВ прилог (57 Завод за јавно здравље и 14 Дом здравља), 63 радио оглашавања (47 Завод за јавно здравље и 16 Дом здравља), 92 новинска чланка од чега је 73 Завода за јавно здравље Сремска Митровица и

19 Дома здравља Сремска Митровица. Одржано је на територији града и 24 конференције за новинаре у 2016. години. На сајтовима установа, објављено је 108 веома корисних и значајних информација/82 Завод за јавно здравље Сремска Митровица и 26 које је поставио Дом здравља Сремска Митровица.

На основу Анализе здравственог стања становништва града Сремска Митровица, и увидом у постојеће проблеме у систему здравствене заштите наше средине, град Сремска Митровица препознао је здравствене приоритете и један од њих је **унапређење и очување здравља становништва града Сремска Митровица**. У складу са тим приоритетом Град Сремска Митровица донео је сопствени Програм развоја здравствене заштите на територији града за 2015/2016 годину под геслом -**„Улагање у здравље је најзначајније улагање за одрживи развој друштва“**-, а почетком 2017. године и **Програм Унапређења здравствене заштите на територији града за 2017. годину под називом „Будућност је у здравом окружењу“**.

У самој Анализи здравственог стања становништва града Сремска Митровица, подаци указују на све већу учесталост обољевања и умирања од **кардиоваскуларних болести (у даљем тексту КВБ)**. КВБ су болести система крвотока, срца и крвих судова и представљају велику и хетерогену групу обољења (повишен крвни притисак, инфаркт срца и мозга, ангина пекторис и обољења самог срчаног мишића). На другом месту су малигне болести/злоћудни тумори, где водећу улогу има злоћудни тумор плућа, тумори неозначене локализације као и тумори дебелог црева. Основни ризико фактори за настанак ових обољења су: пушење, конзумирање алкохола, неправилна исхрана, физичка неактивност...). Када се посматра морбидитет/обољевање, уочава се да водећу улогу има учесталост инфекција и обољевања респираторних обољења, болести коштаног ткива као и кардиоваскуларне болести. Такође треба нагласити и све већи број оболелих од шећерне болести, као једне од водећих болести у обољењима ендокриног система, са свим својим компликацијама, као и обољења штитасте жлезде којих је све више и то код млађе популације. Сва ова обољења се могу спречити или бар да се смањи њихова учесталост превенцијом свих наведених фактора ризика и на тај начин побољша здравље људи. Из тог разлога наведеним програмом дефинисани су циљеви и то:

ЦИЉ: 1. Смањење учесталости обољевања и умирања од кардиоваскуларних болести и побољшање живота оболелих од кардиоваскуларних болести.

Активности: одржане су едукације кроз стручна предавања за све категорије становништва (основне и средње школе, удружења грађана, месне заједнице), дистрибуиран штампани материјал (и на тај начин пренете информације), промоција физичке активности кроз показне вежбе, измерени индекси телесне масе-BMI због значаја и важности правилне исхране, организовани су превентивни прегледи у месним заједницама и сеоским срединама, том приликом су дати савети са циљем раног откривање шећерне болести (повишен шећер у крви), повишеног холестерола и триглицерида у крви, благовременим деловањем и лечењем.

Партнери и одговорне институције су: Дом здравља Сремска Митровица, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Општа болница Сремска Митровица, локална самоуправа-град Сремска Митровица-градска управа за здравствену и социјалну заштиту, Црвени крст Сремска Митровица, различита удружења/оболелих лица, пензионера, спортске организације, образовне институције (предшколске и школске установе...), друштвена предузећа/компаније.

Индикатори постигнућа предложених активности/мера: одржана су предавања и то на 8 тема, а које су повезане са настанком ових обољења, укупно је одржано 71 предавање за 2.019 учесника и том приликом подељен је промотивни материјал-3.200 брошура, агитки, постера, календара, бесплатни превентивни прегледи спроведени су током 4 месеца (фебруар, март, април и мај) у 7 месних заједница и 14 сеоских средина, где је било присутно 1.126 лица, односно пружено је укупно 4.500 услуга (мерења шећера/глукозе у крви у даљем тексту ГУК/, холестерола и триглицерида), око 96 њих није попило своју терапију па су имали благо повишен или висок крвни притисак, око 8 њих није попило терапију за повишен шећер у крви или су доручковали па су имали повишене вредности истог, 55 њих је упућено да се јави код свог изабраног лекара са предлогом да се уради комплетан контролни преглед, 70 лица од укупног броја који су били на прегледима су особе које су већ оболеле од шећерне болести, 247 људи је имало повишен холестерол, 334 њих је имало повишене вредности триглицерида. Свима су дати савети/препоруче али је укупно дато 120 савета који су се односили конкретно на превенцију и контролу ових болести (правилна исхрана, редовне контроле код изабраног лекара, итд...), 33 је упућено у саветовалиште за дијабетес, 49 њих је имало повишен крвни притисак иако узима редовно терапију, 26 лица је изјавило да по потреби узима терапију. По први пут да особе знају да имају повишене вредности било је 87 њих и то за крвни притисак, 98 су имали повишене масноће/триглицериде и холестерол/, а 17 је по први пут имало благо повишене или повишене вредности шећера у крви. Лекари специјалисти Завода за јавно здравље Сремска Митровица, одржали су предавање на тему превенције кардиоваскуларних болести и правилне исхране (како спречити настанак можданог удара и инфаркта срца), ученици средње медицинске школе показали су вежбе - како пружити прву помоћ у настанку ових обољења. Такође су показали физиотерапеутске вежбе за одржавање физичке кондиције. Поклањали су креме и антиреуматске масти које су правили фармацисти запослени у овој школи. Присутно је било 70 лица, 40 пензионера и 30 ђака. Индекс телесне масе измерен је код свих 70 лица. Завод за јавно здравље одржао је едукацију ученицима петих разреда основних школа и професорима физичког васпитања на тему Физичка активност и утицај на здравље где је присутно било 115 лица.

ЦИЉ 2: Смањење учесталости обољевања и умирања од малигнух обољења, стварање квалитетнијег живота за оболеле од ових болести.

Малигни тумори, после болести срца и крвних судова, представљају најчешћи узрок обољевања и умирања становништва нашег града. Превенција малигнух болести има огроман јавно-здравствени потенцијал и представља најефикаснији приступ контроли малигнух болести. На велики проценат малигнух обољења, могуће је утицати спречавањем или модификовањем фактора ризика, тј спречавањем болести. Уколико до ње ипак дође, њен исход могуће је побољшати раним откривањем, терапијом и рехабилитацијом уз одговарајуће палијативно збрињавање. Палијативно збрињавање је приступ који побољшава квалитет живота пацијента и породице, суочавајући се са проблемима који прате болест, које угрожавају живот, кроз превенцију и отклањање патње. Рехабилитација пружа могућност за квалитетнији живот оболелог.

Активности: одржане едукације/здравствено просвећивање кроз различита стручна предавања за целокупно становништво-подизање свести о значају превенције ових болести и усвајања здравих стилова живота, спроводиле су се и даље активности Националног програма скрининга/ акценат на циљне групе дефинисане националним

програмом за рано откривање (скрининг) рака грлића материце, дојке и колоректалног карцинома (позиване су циљне групе на превентивне прегледе, спроводиле су се одговарајуће методе раног откривања ових болести - мамографија, ФОБ тест на окултно крварење, ПАПА тест), кроз све облике активности указивало се на превенцију и елиминацију фактора ризика (пушење, превенција инфекција значајних за настанак малигнух болести, унапређење исхране, физичка неактивности као фактор ризика, превенција гојазности), дистрибуиран штампани материјал на ове теме (и на тај начин пренете информације). Као водећи узрок умирања становништва града Сремска Митровица, из групе малигнух обољења јесте карцином плућа- одржана предавања о значају пушења као главног фактора ризика за настанак овог малигног тумора и елиминација истог.

Партнери и одговорне институције: Министарство здравља Републике Србије, ИЗЈЗ Србије Батут, Дом здравља, Општа болница Сремска Митровица, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, у даљем тексту ЗЗЈЗ-као координатор скрининг програма на територији Сремског округа, град Сремска Митровица-градска управа за здравствену и социјалну политику, становништво, различита удружења жена, образовне институције-основне и средње школе, друштвене компаније.

Индикатори постигнућа: за првих девет месеци 2017. године одржана предавања на тему превенције малигнух болести-карцином дојке, грлић материце и дебелог црева, укупно 20 предавања, број присутних је 507 лица, на тему пушења/ превенције карцинома плућа као и свих других тумора одржано је 24 предавања, а присутно је било 460 лица, за сва предавања подељено је промотивног материјала- 1.100, извршења услуга за првих 6 месеци 2017. године у области редовног скрининга на рак дебелог црева је 2.262, дојке - 1.318 и грлића материце је 1.879, у оквиру организованог скрининга извршено је за исти период 646 радиографских снимака дојке/обострано, извршено је 12.356 превентивних гинеколошких прегледа жена. За првих 9 месеци 2017. године за организовани скрининг дојке регистровано је 11.214 жена старосне доби 50-69 година живота, од чега је до сада 10.240 позвано да учествују у скрининг, број жена које су урадиле мамографију је 1.120, а њих 147 је упућено на даљу дијагностику. 129 жена је пристало на даље лечење. Активности за организовани скрининг карцинома грлића материце - укупан број осигураника- жене циљне групе 25-64 године живота је 21.713, број позваних за поменути период је 4.604 жене, 3.405 жена је тестирано-урађен РАРА тест. Број жена које се нису одазвале позиву ни после три узастопна позива је 758. Код 3.030 жена тест је негативан, а код 163 је позитиван. 127 је послато на даље лечење. Скрининг за карцином дебелог црева-укупан број регистрованих осигураника који припадају овој циљној групи је 12.672 /6.462 особа мушког пола а 6.210 женског пола/. Број оних који су позвани да учествују у скринингу је 2.399 (1.143 мушкараца и 1.256 жена) и исти је број оних којима је уручен ФОБ тест. Повратну информацију за ФОБ тест дом здравља имао је од 1.979 лица (у 86 случајева био је позитиван а у 1.882 негативан). Колоноскопија је предложена код 72 особе, а урађена је код њих 12. Код 6 особа потврђене су патохистолошке промене.

ЦИЉ 3: Унапређење здравља вулнерабилних категорија на територији града Сремска Митровица

Активности: одржана предавања трудницама као осетљивој категорији о значају дојења. Одржане су едукације и за најмлађи узраст-деца предшколских установа на тему Како се правилно хранити, Лична хигијена и Здравље уста и зуба. Обележени сви датуми

из Календара јавног здравља а који се односе на осетљиве групације становништва- Светски дан особа са Дауновим синдромом, Светски дан старијих особа, Светска недеља дојења..., спроведени конкурсн/ликовни и литерарни за све образовне институције.

Партнери и одговорне институције: здравствене установе града Сремска Митровица, Црвени крет, Град Сремска Митровица-градска управа за здравствену и социјалну политику, Центар за социјални рад, удружења ових категорија становништва и њихови родитељи.

Индикатори постигнућа: поводом обележавања Светске недеље дојења, Недеље здравља уста и зуба као и Октобра месеца правилне исхране награђено је укупно 25 деце, додељени су пакети за најмлађе и то за 3 предшколске установе које су биле најуспешније на конкурсима. Такође је овим поводом подељено и 100 књига "Куварски дневник бебе Марте". Подељено је 30 књига "Деда Симино царство" за које су опредељена средства за децу у сеоским срединама. У предшколској установи ПУ Пчелица, градским објектима као и у објектима Манђелос, Лаћарак, Кузмин одржано је 10 предавања (лична хигијена, здравље уста и зуба, правилна исхрана), присутно је било 236 деце.

Поред активности које је град Сремска Митровица спроводио на основу својих усвојених програма, спровођене су и активности у организацији Министарства здравља РС, а у оквиру којих су обављени превентивни прегледи, дијагностичке процедуре као и лабораторијске анализе.

5. Социоекономски услови

Подаци о запослености становништва

Према подацима Националне службе за запошљавање, у даљем тексту НЗС - Филијала Сремска Митровица, тржиште рада карактерише неусклађеност између понуде и потражње радне снаге, појачана нескладом у квалификационој и старосној структури, висока дугорочна незапосленост, висока стопа незапослености младих до 30 година и висока стопа незапослености лица са нижим и средњим нивоима образовања.

Укупан број незапослених лица на територији Града Сремска Митровица, на дан 30.11.2016. године, био је **5.884**, а у новембру 2015. године 6.464 лица, што представља смањење за 580 лица, односно за 8,97 %.

Према подацима Националне службе за запошљавање, Филијале Сремска Митровица закључно са 30.11.2016. године, највеће учешће међу незапосленим лицима имају лица преко 50 година (33,34%), а затим лица до 30 година старости који чине 25,15% укупног броја незапослених лица. У односу на исти период прошле године број незапослених младих смањено се за 2,35%, и у односу на претходне године има тенденцију пада. Број незапослених старијих од 50 година повећао се за 3,54%. Највећи број незапослених на евиденцији НЗС у Сремској Митровици има између 50-54 године (795 лица) и између 55-59 године (754 лица). Сремска Митровица је локална самоуправа у којој је учешће незапослених жена испод 50%.

На дан 30.11.2016.године удео лица који чекају на запослење дуже од једне године је 62,47%. Од 2011. године региструје се константно повећање дугорочно незапослених лица која траже посао дуже од 12 месеци и њихов број се годишње повећава за око 3 %. У новембру 2016. године, највећи број лица на евиденцији незапослених је са завршеним I и

II степеном стручне спреме, односно неквалификована и полуквалификована лица (39,3%), затим следе лица са завршеним IV степеном стручне спреме (26,5%), лица која имају завршен III степен стручне спреме (20,3%), лица са завршеним VII-I степеном стручне спреме (8%), VI степеном стручне спреме (5,2%),

Категорији теже запошљивих лица припадају:

1. **млади** до 30 година живота
2. вишак запослених и незапослена лица **старија** од 50 година,
3. незапослени без квалификација или **нискоквалификовани**.

У складу са Законом, теже запошљавана лица су она незапослена лица која због здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социодемографских карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности теже налазе посао. Одређеним програмима и мерама подстиче се равноправнији положај тих лица на тржишту рада. Неусклађеност понуде и тражње на тржишту рада један је од највећих изазова запошљавања како у Србији, тако и у нашем граду и настаје због: увођења савремених технологија у процесе рада што захтева примену нових знања и вештина, реструктурирања предузећа које је довело до отпуштања великог броја радника, продаја фабрика при чему нови власници нису покренули производњу, неспремности незапослених лица да се кроз програм стручне обуке прилагоде захтевима послодаваца, као и система образовања који није реформисан због чега из школа излазе лица са суфицитарним занимањима.

Када се изврши анализа економске ситуације и ситуације на тржишту рада, може се закључити да су највећи проблеми:

- висока стопа незапослености младих, старијих од 50 година и неквалификоване радне снаге;
- недовољне квалификације незапослених лица због чега послодавац организује обуку пре запошљавања лица;
- немогућност задовољавања потреба послодаваца јер нема лица са одређеним квалификацијама, знањима, вештинама;
- велики број лица без завршене основне школе (16,6% становништва);
- низак ниво активације незапослених;
- незапослени нерадо прихватају обуке ако им се не гарантује запослење;
- застарела знања и вештине (лица која су проглашена технолошким вишком у великим гигантима имају застарела знања која нису довољна како би се запослили на тржишту рада);
- послодавци нерадо примају младе без искуства;
- млади нису добро припремљени за тржиште рада (нису активни у тражењу посла, немају одговарајућа знања и вештине).

У складу са Националним акционим планом запошљавања – у даљем тексту НАПЗ за 2017. годину и Стратегијом одрживог развоја Града Сремска Митровица 2010.-2020. у оквиру Локалног акционог плана запошљавања (у даљем тексту ЛАПЗ-а) за 2017. годину утврђени су следећи циљеви:

1. Подстицати запошљавање лица старијих од 50 година као и неквалификоване радне снаге за 10%;

Да би се повећао број запослених старијих од 50 година, потребно је њихова знања и вештине прилагодити тржишту рада. Домаћи и страни привредници нерадо запошљавају лица која су старија од 50 година. Занимања која су стекли кроз школовање и радно искуство су застарела, и ова лица се теже прилагођавају новим условима које послодавци захтевају. Незапосленим лицима потребно је подићи ниво мотивације, побољшати образовну структуру, повећати број лица са завршеном основном школом, обезбедити стицање знања и вештина за обављање послова који су тражени на тржишту, неопходно је повећати ниво вештина за активно тражење посла.

2. Повећати усклађеност понуде и тражње;

Ово се може постићи: обезбеђењем стицања додатних знања и вештина односно преквалификацијом лица која имају застарела занимања.

3. Повећати број запослених младих за 10%;

Да би се остварио циљ, односно да би се повећао број запослених младих на територији Града Сремска Митровица, потребно их је добро припремити за тржиште рада. У структури незапослених проценат младих (25,15%), већи је у односу на све друге општине Сремског округа. Страни инвеститори нерадо запошљавају лица која немају радно искуство.

Активна политика запошљавања реализује се кроз:

1. Програме и мере предвиђене ЈАПЗ-ом,
2. Програме и мере предвиђене Покрајинским акционим планом запошљавања
3. Програме и мере дефинисане Законом и НАПЗ-ом.

Пакет услуга за особе са инвалидитетом подразумева посредовање у запошљавању и укључивање особа са инвалидитетом у мере активне политике запошљавања под општим условима и по прилагођеним програмима. Реализацију мера предвиђених ЈАПЗ-ом за 2017. годину спроводио је Град Сремска Митровица и локални Савет за запошљавање (ЈСЗ) у сарадњи са Филијалом Сремска Митровица и осталим установама, организацијама и удружењима из области запошљавања, као и социјалним партнерима. Локални савет за запошљавање задужен је за мониторинг, евалуацију и извештавање Председника Скупштине о оствареним резултатима и ефектима спроведених мера.

Хуманитарни рад

У Граду Сремска Митровица активан је Црвени крст Сремска Митровица као правно лице, основано за територију града Сремска Митровица, који је саставни део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије.

Црвени крст Сремска Митровица је хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација која има за циљ (мисију): да олакшава људску патњу, са задатком да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких или других несрећа ради спасавања угрожених живота и здравља људи и ширења знања о Међународном хуманитарном праву и у случају стања потреба за социјалним збрињавањем, као и са задатком превентивног деловања и просвећивања грађана у области здравствене и социјалне заштите и унапређења хуманитарних вредности друштва.

Базирајући своје ангажовање на борби против сиромаштва, на заштити и унапређењу здравља људи у заједници, на изградњи хуманитарних односа у друштву и ефикасном одговору у случају несреће, Црвени крст Сремска Митровица непосредне активности реализује у следећим областима:

-Служба тражења, дифузија основних принципа Црвеног крста и међународног хуманитарног права

-Социјална делатност

-Здравствено васпитна и превентивна делатност

-Прва помоћ са реалистичким приказом повреда и стања

-Рад на окупљању, мотивацији и омасовљењу добровољних давалаца крви

-Припрема за деловање у несрећама

Његово деловање нарочито је дошло до изражаја у поплавама које су задесиле Србију 2014. године, а граду Сремска Митровица претила катастрофа од изливања реке Саве.

У оквиру социјалне делатности Црвени крст на територији Града Сремска Митровица кроз јачање мреже волонтера и кроз сарадњу са стручним институцијама социјалне заштите, ангажује се на препознавању вишеструке природе сиромаштва са циљем да своје програмске активности развија у правцу бољег живота најугроженијих категорија становништва. Посебну пажњу Црвени крст Сремска Митровица усмерава на потребе старих и болесних, избеглих и расељених лица, маргинализованих група као и на породице са децом, које су у стању социјалне потребе.

Непосредне активности у области социјалне делатности усмерене су на реализацију следећих програма:

-Народна кухиња

Циљ програма Народних кухиња је помоћ у исхрани социјално најугроженијој категорији становништва ради побољшања животног стандарда, кроз обезбеђење једног куваног оброка дневно, који се састоји од $\frac{1}{2}$ литре куваног оброка и $\frac{1}{2}$ кг хлеба . Критеријуме и укључивање лица у програм обавља Црвени крст у сарадњи са Центром за социјални рад. На овај начин изврши се дистрибуција око 400 куваних оброка свакодневно за кориснике са подручја града, Лаћарка и Мачванске Митровице и 200 ланч пакета месечно за кориснике из сеоских средина.

-Програм бриге о старима

Циљна група Црвеног крста Сремска Митровица, која је обухваћена програмом, су лица стара преко 65 година, свесна, покретна са тешкоћом самопослуживања, хендикепирана и хронично оболела лица. Програмом је обухваћено око 100 корисника које опслужују запослени у Црвеном крсту и 8 волонтера. Активности у оквиру програма су: посете корисницима уз пружање услуга (мерење шећера у крви, мерење крвног притиска, пружање пакета социјалне помоћи, обављање услуга у и ван домаћинства корисника...).

У току 2017. године, у оквиру ИПА прекограничног програма Хрватска –Србија и пројекта „Границе без ограничења“, који реализује Црвени крст Сремска Митровица са прекограничним партнерима из Хрватке, набављена су два комби возила прилагођена за превоз особа са инвалидитетом, што ствара могућност квалитетнијег пружања услуге старим, немоћним и инвалидним лицима, чинећи услуге социјалне и здравствене заштите на локалном нивоу доступнијим.

-Акције солидарности

Обухватају строго наменске акције као што су сабирне акције гардеробе, школског прибора, подела пакетића за Нову годину деци социјално угроженог статуса, добросуседека помоћ, промоција хуманости, солидарности и здравог начина живота, као и повремене новчане помоћи најугроженијим становницима.

Здравствена делатност

У оквиру здравствене делатности Црвени крст Града Сремска Митровица у сарадњи са здравственим установама ради на промоцији здравља – превенцији и едукацији и то нарочито на:

- Превенцији болести зависности;
- Превенцији полно преносивих инфекција;
- Превенцији ХИВ/АИДС;
- Унапређење и развијање здравствених навика најмлађих (едукације и радионице на тему личне хигијене и здраве исхране)
- Превенцији туберкулозе (као посебан пројекат Министарства здравља и Црвеног крста Србије)
- Активности поводом обележавања националних, светских и међународних дана који се односе на промоцију здравља и/или борбу за очување здравља.

У оквиру ове активности, кроз ангажовање едукованих волонтера, око 1.500 младих годишње буде обухваћено једном од горе наведених превентивних активности Црвеног крста.

Прва помоћ

Једна од основних компетенција Црвеног крста Србије, као и Покрета Црвеног крста широм света је пружање прве помоћи и обука становништва за ситуације елементарних, техничко-технолошких несрећа и ратних сукоба.

Промоција и омасовљење добровољног давалаштва крви

У сарадњи са Службом за трансфузију крви Опште болнице Сремска Митровица, радило се на прикупљању резерви крви према заједничком плану акција добровољног давања крви за територију Града сремска Митровица.

Рад са подмлатком и омладином

Црвени крст Сремска Митровица, у складу са принципима ове организације ради на васпитавању и мотивисању деце и омладине у духу хуманизма, толеранције, пријатељства и узајамне солидарности.

Припреме за деловање у несрећама и одговор на несрећу

Црвени крст Сремска Митровица као саставни део Црвеног крста Србије следи све процедуре и поступке у развијању капацитета и одговор на несреће, иницира проверу обучености и тренажу постојеће екипе Окружне теренске јединице и са људским и техничким капацитетима укључује се у вежбе које организују друштвене структуре носиоци припрема за одговор на несрећу.

6. Показатељи стања животне средине

6.1 Квалитет ваздуха

У оквиру систематске контроле квалитета ваздуха током 2016. године узорковане су основне загађујуће материје: сумпор-диоксид, азот-диоксид, чађ и фракције ПМ10 суспендоване честице.

У оквиру мониторинга контроле квалитета ваздуха, узорковање ваздуха извршено је на три мерна места: у индустријској зони у околини фирме METALFER STEEL MELL, као и у две стамбене зоне и то у околини Завода за јавно здравље Сремска Митровица и у околини средње школе „9. Мај“, Сремска Митровица.

Узорковање и анализа амбијенталног ваздуха трајала је 10 месеци и 25 дана.

Када је у питању квалитет ваздуха у односу на сумпордиоксид, азотдиоксид и чађ, забележена су појединачна дневна прекорачења ГВ и ТВ (граничне и толерантне вредности) сумпордиоксида и чађи. Средње годишње вредности испитиваних параметара, не прелазе Уредбом дозвољене вредности, тако да се може констатовати да је квалитет ваздуха у односу на ове параметре добар. Резултати мониторинга указују на то да су појединачне дневне концентрације суспендованих честица ПМ10 током 2016. године достигале вредност од 6 до 281 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је 110 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ10 преко дозвољене граничне вредности за један дан и 57 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

Такође резултати мониторинга указују на следеће: да је у стамбеној зони, вредности сумпордиоксида током четири дана у години прешле граничну вредност. У стамбеној зони концентрација чађи је током три дана у години прешла граничну вредност. У стамбеној зони у току године евидентирано је 110 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене граничне вредности за један дан. У току године евидентирано је 57 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

6.2. Квалитет површинских и подземних вода, вода за пиће и вода за спорт и рекреацију

Јавни водовод Сремске Митровице снабдева водом за пиће следећа насељена места: Сремска Митровица, Лаћарак, Мартинци, Кузмин, Мачванска Митровица, Салаш Ноћајски, Засавица 1, Засавица 2, Шашинци, Ноћај, Равње, Манђелос, Гргуревци, Велики Радинци. Укупно је то око 340 км водоводне мреже.

Вода се црпи из 14 субартерских бунара са дубине од око 50 м, из другог водоносног слоја. Капацитет сваког бунара је око 45-50 л/с. Десет бунара се налази у Мартинцима, а четири на локацији Старо извориште Сремска Митровица. Исцрпљена вода се сабира у заједнички збирни цевовод који стиже у постројење за прераду воде. Ту подлеже преради путем аерације, филтрације и дезинфекције. Прерадом се почетна сировина претвара у готов производ - воду за пиће. Постоје и четири резервоара дезинфиковане воде (по протоку) укупне запремине 5200 m^3 . Параметри сирове воде, који се коригују у току прераде су мутноћа, гвожђе, манган. За 2016. годину укупно је потиснуто 6.336.838 m^3 воде у дистрибутивну мрежу. Јасно је да та потиснута вода мора бити безбедна за пиће.

Контрола квалитета обавља се континуирано према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће (Сл.лист СРЈ бр.42/98 и 44/99) и Закона о безбедности хране (Сл.гласник РС бр.41/09). Она обухвата контролу квалитета сирове воде, свих фаза прераде воде (аерација, филтрација, дезинфекција) и воде из дистрибутивне мреже.

Правилником је дефинисана динамика контроле у погледу броја, учесталости и обима. Обим контроле може бити „А“, „Б“ и „В“, којим се обухвата велики број параметара на основу којих се доноси мишљење о хигијенској исправности и здравственој безбедности воде за пиће.

Контрола се врши на више нивоа:

- у интерној лабораторији ЈКП „Водовода“

- акредитованим лабораторијама: ЗЗЈЗ Сремска Митровица и Институт за јавно здравље Војводине у Новом Саду, на основу уговора, који се склапају на годишњем нивоу.

За 2016. годину то је 3.200 узорака у интерној лабораторији, 720 узорака у ЗЗЈЗ Сремска Митровица, 50 „Б“ и 15 „В“ обима. Процент укупне неисправности (физичко – хемијске и микробиолошке) је 3,76%.

- Вода за пиће испитана је у оквиру мониторинга према уговору са ЈКП Водовод Сремска Митровица. Било је укупно 3.489 узорака, и у 7,36% узорака било је неодговарајућих резултата хемијске неисправности. Од укупног броја узорака 1,64% било је бактериолошки неисправно, што је у дозвољеним границама прихватљивости. Становништво града Сремска Митровица, користило је здравствено безбедну воду за пиће.

- У 2016. години извршено је испитивање са јавних чесми на територији града, где је било укупно 53 узорка. Хемијски неисправно било је 14 узорака (са одређених чесми биле су присутне органолептичке карактеристике измењена боја, мирис) а 3 узорка су била микробиолошки неисправна.

-У сезони купања испитано је 56 узорака из реке Саве, од чега је 51 узорак био у складу са захтевима припадајуће законске регулативе, што је прихватљиво.

У насељеним местима Сремска Рача, Босут, Чалма, Дивош, Јарак, Лежмир, Шишатовац, Шуљам, Бешеновачки Прњавор, водоснабдевање се врши са локалним изворима снабдевања. Контрола квалитета се такође врши континуирано.

Типови водоснабдевања у овим местима су артески бунари, субартески бунари и каптаже. У наредном периоду планира се повезивање неких од места на водоводну мрежу (Дивош, Чалма, Јарак, Босут, Сремска Рача).

6.3. Бука у животној средини - бука се у Граду Сремска Митровица није испитивала, тако да ће се у наредном периоду интензивирати сарадња са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица, како би се испитивала и ова област.

Наиме, на самом почетку 2018. године, Градско веће Града Сремска Митровица на предлог Градске управе за пољопривреду и заштиту животне средине, донело је Програм мониторинга стања нивоа буке у животној средини на територији Града Сремска Митровица у 2018. години, који ће послужити као основ за закључење уговора за надлежним заводом од када би требало да крену и потребне активности на овом пољу.

6.4. Квалитет хране

Центар за хигијену и хуману екологију Завода за јавно здравље Сремска Митровица, у 2016. години извршио је узорковање и испитивање следећих узорака:

Са Градске тржнице узорковано је:

-58 узорака поврћа и воћа на метале и сензорне анализе. Сви контролисани узорци били су исправни;

-14 узорака сира (8 бактериолошки неисправно, јер су нађене бактерија *Escherichia coli* и у једном узорку *Stafilokokus aureus*). Изоловане бактерије указивале су да се ради о секундарној контаминацији. Ниво хигијенских навика руковања амбалажом, опремом, сама технологија производње је незадовољавајућа.

-Испитано је 5 брисева са руку људи који су у контакту са храном, од чега су 2 била бактериолошки неисправна (у једном је пронађен укупан број бактерија као један од важних параметара, а у једном је изолован *Stafilokokus aureus*).

-Испитано је 11 узорака јаја на присуство салмонеле и сви узорци били су исправни.

-Извршено је укупно 9 енергетско броматолошких испитивања obroка у предшколским установама.

6.5. Управљање отпадом

Скупштина Града Сремска Митровица је 2010. године, у складу са Законом о управљању отпадом донела Локални план управљања отпадом Града Сремска Митровица као стратешки документ за период 2010.-2020. године. Циљ овог документа био је да реши најактуелније проблеме из ове области, дефинише циљеве и начин управљања отпадом, дефинише најефикаснији начин прикупљања, одвожења, депоновања или рециклаже појединих компоненти, едукује и благовремено информише становништво о предности третмана отпада на нов начин. Овај локални план управљања отпадом усклађен је са Стратегијом управљања отпадом за период 2010.-2019. на нивоу Републике Србије, а усклађен је и са Регионалним планом управљања отпадом који уређује заједничко управљање отпадом града Сремска Митровица и града Шапца.

Наиме, градови Шабац и Сремска Митровица су потписивањем међусобног Споразума створили регион за управљање отпадом који има више од 200.000 становника и самим тим задовољили први и основни услов за формирање једног таквог региона који је уредио начин управљања комуналним отпадом, а све у циљу побољшања услова живота становништва очувањем природе засноване на одрживом управљању животном средином.

У циљу повезивања ради заједничког управљања комуналним отпадом, градови Шабац и Сремска Митровица створили су и заједничко комунално предузеће – ЈКП Регионална депонија „Срем-Мачва“, које је половином 2011. године регистровано код Агенције за привредне регистре, а његова основна мисија је да се успостави модеран начин управљања чврстим комуналним отпадом у овом региону.

Делатност овог предузећа означава се као делатност од општег интереса а то нарочито подразумева:

- 1) решавање проблема управљања чврстим комуналним отпадом на територији градова Сремска Митровица и Шабац на модеран начин,
- 2) затварање и рекултивација постојећих несанитарних депонија у Сремској Митровици и Шапцу, као и затварање свих дивљих депонија и сметлишта у градским и сеоским срединама,
- 3) сепарација комуналног отпада на депонији у циљу остваривања двоструке користи – прикупљање и третман секундарних сировина намењених даљој продаји и смањење количине отпада који се депонује на депонији.

Мисија заједничког предузећа се огледа у имплементацији и развоју модерног начина управљања отпадом, почевши од пријема, утовара и превоза комуналног отпада са трансфер станице до депоније, преко селекције мешаног отпада и издвајања корисних фракција за даљу прераду до депоновања преосталог неразврстаног комуналног отпада на савремену санитарну депонијску касету. Наведени стратегијски став предузећа ће у будућности неминовно утицати да се утемеље принципи управљања комуналним отпадом у региону, задовољавајући потребе укупног становништва као корисника ове комуналне услуге и омогућавајући предузећу успешно пословање на тржишту уз остварење профита.

Значајан сегмент мисије је подизање нивоа свести целокупног становништва региона, које непосредно својим деловањем утиче на сам процес настанка отпада. Настајање отпада, руковање отпадом, интерес за смањењем одлагања отпада, степен раздвајања и степен неовлашћеног одлагања отпада су активности са којима се сваки грађанин сусреће из области управљања отпадом. На однос становништва према овим активностима, предузеће ће позитивно утицати кроз кампању подизања јавне свести и едукативне мере о негативним утицајима неодговарајућег поступања са отпадом на здравље људи и животну средину. Кампања ће садржати промотивне активности којима ће се тражити и институционална подршка на свим нивоима, од локалних самоуправа, преко покрајинских до републичких институција и доносиоца одлука. Такође, у великој мери учешће у овим активностима потребно је обезбедити кроз рад еколошких покрета и невладиних организација које се баве заштитом животне средине.

Селекција отпада на месту настанка представља најбољи начин третмана отпада који могу спровести сами корисници и то на начин да се посебно одлажу "суви" и "мокри" отпад, односно да одвојено у две посуде одлажу рециклабилну фракцију отпада ("суви" отпад) и микробиолошки активан отпад («мокри» отпад). Овако примарно селектован отпад би се допремао на депонију у циљу даљег третмана на постројењу за сепарацију отпада, где би се «сува» фракција даље третирала, односно вршило њено раздвајање на саставне компоненте - папир, картон, метал, пластику, гуму, текстил и стакло.

Компостирање представља крајњи третман биоразградивог, односно микробиолошки активног отпада (отпаци од хране, дворишни отпад и други отпад органског порекла) који ће се као «мокра» фракција комуналног отпада допремати на

локацију регионалне депоније ради даље обраде. Будућом изградњом постројења за компостирање (према израђеној пројектној документацији капацитет је 20.000 тона годишње) оствариће се претпоставка производње компоста као ђубрива, односно органске материје која служи побољшању замљишта у хортикултури и пољопривреди. Управо издвајањем рециклабилних фракција из отпада и производњом компоста ће се створити претпоставке за остварење профита вршењем основне делатности предузећа, јер ће се ширем тржишту моћи понудити и производи који ће проистећи из оваквог начина управљања отпадом.

Град Сремска Митровица је израдио пројекат савременог компостилишта, постројења предвиђеног за производњу компоста из органске фракције прикупљеног отпада. Контролисаним процесом распада органских материја у топлом и влажном окружењу уз помоћ бактерија, гљива и других микроорганизама производи се компост који као финални производ има вишеструку функцију. Примарна је употреба у земљорадњи као ђубривни материјал који снабдева земљу хранљивим састојцима, побољшава структуру и растреситост земљишта, побољшава раст култура и слично. Такође, користи се као додатак земљишту у градским парковима, баштама, цвећњацима, али и као заштитна прекривка код депоновања отпада, пошумљавање и ревитализацију станишта. Процењујући да ће се ширењем услуге сакупљања отпада комуналних предузећа на сеоске средине остварити и већи запремински и масени удео органског и зеленог отпада на укупно допремљену количину отпада за депоновање, неопходност изградње постројења за компостирање ће следећих година постати све неизбежнија. Сепарација отпада представља активности на издвајању појединих компоненти отпада, које могу имати карактер или особине које налажу одвојено сакупљање и третман. Сепарација може бити примарна и секундарна. Примарна сепарација се односи на издвајање материјала на месту настанка отпада, односно у домаћинствима, у привредним и комерцијалним објектима, продавницама, улици и слично. Секундарна сепарација се обавља у објектима посебне намене, као што су сортирнице или сепарационе линије.

6.6. Квалитет отпадних вода

Отпадне воде су највећи загађивачи природних водних тела, па је због тога веома важно вршити њихову темељну и редовну контролу. Према свом пореклу отпадне воде се могу поделити на комуналне (воде из домаћинства, установа, школа, болница и друго), индустријске (употребљене воде из индустрије), отпадне воде са фарми, атмосферске отпадне воде, воде са депонија. Да би се могло утврдити стање вода на неком подручју, потребно је извршити контролу квалитета површинских и подземних вода. Да би резултати били репрезентативни и да би се могли донети закључци, важно је урадити мониторинг, који ће имати добар план узорковања, са довољним бројем мерних места и испитиваних параметара. Поред општих параметара, у водама се могу испитивати и нутријенти, салинитет, метали, садржај органских материја (укупан садржај или садржај одређених специфичних супстанци) и одређени микробиолошки параметри. Највећи значај имају комуналне и индустријске отпадне воде. За комуналне отпадне воде карактеристично је да имају константан састав: висок садржај органских материја, суспендованих материја и нутријената (азот и фосфор), док код индустријских количина и састав зависе од типа индустрије, али често долази до промена унутар једне исте индустрије, као последица примењене технологије производње, примењених сировина и помоћних средстава, режима рада и друго.

Када је у питању квалитет вода постоје граничне вредности које су прописане законом. Према Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седиментима и рок за њихово достизање и Правилнику о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода површинске воде деле се на шест типова. Подела је извршена на основу њихових особина, као што су величина, надморска висина и тип области у којој се налазе. Воде у Војводини углавном припадају првом и другом типу. У односу на горе наведену законску регулативу параметри који се испитују у отпадној води се дели на опште и специфичне параметре, а у односу на технолошки процес загађивача тј. власника фирме. Општи параметри представљају параметре који се одређују код свих типова вода. Они дају општу слику о квалитету воде. Ту спадају: укупни проток, температура воде и ваздуха, боја, мирис, видљиве материје, pH, таложиве материје, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје, ХПК, БПК. Код отпадних вода је обавезно мерити проток.

Анализа резултата:

У периоду од 2014. године до сада, може се рећи да је, од укупног броја испитиваних узорака отпадних вода, 99% неисправно и у физичко-хемијском и микробиолошком погледу. Разлог великог процента неисправних узорака је тај што правна лица, предузетници и физичка лица немају изграђене системе за пречишћавање отпадних вода. Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање, Сл. Гласник РС 67/2011, 48/2012 и 1/2016 правна лица, предузетници и физичка лица која своје отпадне воде испуштају у реципијент или јавну канализацију дужна су да своје емисије ускладе са граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде прописаних Уредбом, најкасније до 31. децембра 2025. године. Контролу усклађивања са граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде прописаних Уредбом врши надлежна водопривредна инспекција.

Предлог за побољшање резултата

Град Сремска Митровица у склопу Акционог плана за заштиту животне средине треба да предвиди активности у смеру израде Катастра загађивача на територији града. У том смислу би се описале активности друштвених заједница града на прикупљању података о загађивачима. То би био тимски рад у координацији са градским структурама. Учесници у тиму би били: Градска управа за пољопривреду и заштиту животне средине, комунална и водопривредна инспекција, ЈКП Водовод, привредни субјекти и Завод за јавно здравље Сремска Митровица. Овако формирана база података о загађивачима на територији града би омогућила квалитетан мониторинг надзора загађивача од стране инспекцијских служби као и још савременија испитивања квалитета отпадних вода од стране Завода за јавно здравље. Као и до сада, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, у својим извештајима о испитивању квалитета отпадних вода, давао би оцену о квалитету отпадних вода у складу са актуелном законском регулативом. У свему претходно изнетом може се закључити који значај и одговорност имамо сви у друштвеној заједници за очување природних водних тела тј река, језера, мелирационих водних канала и изворишта.

Надлежно комунално предузеће које управља јавном канализацијом је ЈКП "ВОДОВОД" Сремска Митровица. Пречишћавање отпадних вода је уређено Законом о водама (Сл. Гласник РС 2010.), а рокови Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Сл. Гласник РС, бр. 67/2011, 48/2012 и 1/2016). У члану 19. и 20 дефинисани су рокови и обавезе:

Правно лице или предузетник који има постројења за пречишћавање отпадних вода и/или која своје отпадне воде испушта у реципијент или јавну канализацију дужно је да своје емисије усклади са граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде прописаних овом уредбом, најкасније до 31. децембра 2025. године.

Изузетно од става 1. овог члана, постројења за пречишћавање отпадних вода из агломерација са оптерећењем већим од 2000 еквивалент становника (ЕС) која своје комуналне отпадне воде испуштају у реципијент ускладиће своје емисије са граничним вредностима загађујућих материја прописаних овом уредбом најкасније до 31. децембра 2040. године, а за комуналне отпадне воде које испуштају из агломерација са оптерећењем мањим од 2000 еквивалент становника (ЕС) ускладиће своје граничне вредности емисије загађујућих материја у складу са планом управљања водама.

Правно лице или предузетник, које има постројења које испушта своје отпадне воде у реципијент или јавну канализацију дужно је да донесе Акциони план за достизање граничних вредности емисије у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе, њиме утврди рокове за постепено достизање тих граничних вредности, као и да поступа сагласно Акционом плану у складу са овом уредбом.

Правно лице или предузетник дужно је да поднесе извештај о спровођењу Акционог плана министарствима надлежним за послове заштите животне средине и водопривреде, сваке две године од дана доношења Акционог плана.

Изузетно од члана 19. став 1. ове уредбе, за постројења за која се издаје интегрисана дозвола у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине, надлежни орган може утврдити другачије рокове за достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у поступку издавања те дозволе, у складу са прописима у области интегрисаног спречавања и контроле загађивања животне средине.

На основу свега наведеног у складу са законском регулативом израђен је Акциони план за достизање граничних вредности емисије за Јавно комунално предузеће "Водовод" Сремска Митровица. Акционим планом дато је решење усклађивања са граничним вредностима емисије загађујућих материја за отпадне воде које се производе у насељу Лаћарак и Сремска Митровица. Отпадне воде из насеља Мачванска Митровица нису обухваћене акционим планом због чињенице да је изграђен пречистач за отпадне воде чиме је и решен проблем отпадних вода овог насеља.

Опис стања у области пречишћавања отпадних вода

- Опис постојећег третмана отпадних вода

Све отпадне воде које се генеришу на територији насеља Сремска Митровица и Лаћарак и одводе канализационим системом, испуштају се без третмана у реципијент Саву. Једино се на црној станици Чикас налази систем решетки које имају улогу уклањања крупног (грубог) материјала. Крупан (груби) материјал је карактеристичан поготово за комуналне отпадне воде; односно, у јавну канализацију се баца : крупни

отпацн хране, деловн амбалаже или цела амбалажа, парчад тканнне, дрвета, итд. На овај начн вршн се заштнта пумн и делнмнчан тзв. пред третман отпадных вода.

Приказ резултата анализа отпадных вода

Подаци које је ЈКП Водовод доставнло, говоре да се редовно врше испнтнвања отпадных н површннских вода н то квартално по месецнма март, јун, септембар н новембар. У току 2016. године узорковано је 28 узорака, 14 отпадных н 14 површннских вода.

Испнтнвања која су се вршнла у 2016. годинн, као н типовн отпадных вода која су се испнтнвала су: комунална отпадна вода Сремска Мнтровнца, нндустрнјска отпадна вода Сремска Мнтровнца, комунална отпадна вода у Мачванској Мнтровнцн, постројење за прчншњавање, као н река Сава пре н после нлнвања комуналне отпадне воде. У 2016. годинн резултатн показују следеће: за комуналну отпадну воду Сремска Мнтровнца у фебруару месецу одступање од дозвољеннх вредностн бнло је за БПК₅, ХПК, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, за мнкробнолошке параметре. У мају месецу одступање од дозвољеннх вредностн бнло је за : БПК₅, садржај укупног азота, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, за мнкробнолошке параметре. У августу месецу одступање од дозвољеннх вредностн бнло је за: БПК₅, ХПК, садржај укупног азота, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, н за мнкробнолошке параметре. У новембру месецу одступање од дозвољеннх вредностн бнло је за: БПК₅, ХПК, садржај укупног фосфора, н мнкробнолошке параметре. Нндустрнјска отпадна вода у фебруару месецу одступање од дозвољеннх вредностн бнло је за: БПК₅, ХПК, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, мнкробнолошкн параметрн. У мају месецу одступање од дозвољеннх вредностн за: БПК₅, садржај укупног азота, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, као н мнкробнолошкн параметрн. У августу месецу одступање од дозвољеннх вредностн је за следеће параметре: ХПК, садржај укупног азота, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, мнкробнолошкн параметрн н у новембру месецу одступање од дозвољеннх вредностн за: БПК₅, ХПК, садржај укупног азота, садржај укупног фосфора, садржај суспендованнх матернја, мнкробнолошкн параметрн. Комунална отпадна вода у Мачванској Мнтровнцн, постројење за прчншњавање, за фебруар месец резултатн показују да је ефнкасност прчншњавања бнла нског ннвоа ефнкасностн, у мају месецу такође, као н у августу н у новембру месецу. За реку Саву пре н после нлнвања комуналне отпадне воде у фебруару месецу резултатн показују према нндексу ФО/Х висок ниво самопрчншњавања н задовољава предвнђену класу, у мају месецу према нндексу ФО/Х висок ниво самопрчншњавања н задовољава предвнђену класу, у августу према нндексу ФО/Х висок ниво самопрчншњавања н задовољава предвнђену класу, као н у новембру такође према нндексу ФО/Х висок ниво самопрчншњавања н задовољава предвнђену класу.

Река Сава припада Типу I. - велике ннзнјске реке, домнацнја фнног наноса. По еколошком статусу припада класн III - умеренн еколошкн статус, што значн да вредностн бнолошкнх параметара квалнтета умерено одступају од вредностн уобнчајеннх за датн тип површннских вода у непоремећеннм условнма. Вредностн показују умерена одступања, која су последнца људскнх актнвностн, а поремећајн су знатно већи него у условнма доброг статуса.

Предлог мера за достизање граничних вредности емисије (ГВЕ)

У циљу достизања ГВЕ потребно је сагледати:

-место на коме настају и процесе из којих настају комуналне отпадне воде (домаћинства, и сви остали објекти, привредни и непривредни: штале, радионице, фабрике, школе, болнице, ресторани, бензинске пумпе, итд.);

-прикупљање и транспорт отпадних вода (канализацију);

-пречишћавање отпадних вода;

-транспорт отпадних вода до места коришћења и/или изливања у одговарајући пријемник;

-поновну употребу сирових отпадних вода или рецикулацију/поновну употребу пречишћених отпадних вода;

-пријемник непречишћених или пречишћених комуналних отпадних вода.

Да би се обухватило све ово, потребан је цео тим људи из различитих области, и дуготрајан рад.

Сагледавање негативаног утицаја и последица испуштања на првом месту непречишћених или недовољно пречишћених отпадних вода појединачних загађивача у градску канализацију насеља неопходно је и са економског и организационог аспекта. У циљу планирања, изградње и контроле рада уређаја за пречишћавање отпадних вода, њиховог правилног функционисања, као и целокупног система контроле квалитета вода, од изузетног је значаја израда катастра отпадних вода, као и система за њихово пречишћавање. Формирање катастра загађивача вода захтева прикупљање следећих података:

-идентификационих података о загађивача,

-података о производњи,

-података о отпадној води и начину утврђивања количине и квалитета отпадних вода,

-података о отпаду који се формира у току производње и током пречишћавања отпадних вода и о његовом одлагању,

-података о постројењу за пречишћавање отпадних вода.

Идентификациони подаци садрже: назив и адресу загађивача, грану делатности и број запослених; број телефона, емаил адресу и лице које је у предузећу задужено за послове око отпадних вода; скицу предузећа (ситуациони план), са обележеним местима излива отпадних вода у градску канализацију и/или у површинске воде.

Подаци о производњи садрже: режим рада (уједначен, променљив-сезонски); податке о ангажованом и инсталисаном капацитету; податке о сировинама, међупроизводима и производима; податке о енергетским објектима и коришћеним горивима (подаци се односе само на оне сировине или производе који могу да загаде водне ресурсе).

Подаци о отпадној води садрже: опис порекла отпадне воде у производном процесу (процесне, расхладне, рецикулационе, санитарне); начин испуштања отпадних вода (у градску канализацију, водоток, у септичке јаме, лагуне, природне депресије); програм испитивања отпадних вода; анализу отпадне воде и која лабораторија врши контролу.

Програм испитивања отпадних вода се одређује на основу режима рада предузећа, а садржи: број испуста; локацију испуста; место узимања узорка; временски период узорковања; учесталост захватања узорка; тип узорка; начин мерења протока; карактеристични период испитивања у току месеца или године.

У принципу потребно је сакупљати само оне информације у катастру које ће послужити за ефикасније и економичније пречишћавање отпадних вода, како са аспекта контроле тако и са аспекта пројектовања уређаја за претходну обраду или централног постројења. Сваки податак који није потребан за управљање квалитетом вода само оптерећење листе и базу података, са једне стране, а са друге стране, прикупљање података има своју цену.

На основу података добијених из катастра загађивача формира се база података о загађивачима који испуштају отпадне воде у систем канализације. База података се састоји од табела у које су унети подаци о загађивачима у индустријском региону. Подаци се уносе у табеле које су формиране у зависности од:

- типа загађивача (индустрија, фарме, термоенергетски објекти, бензинске пумпе, сервисне радионице, хемијске лабораторије, хемијске чистионе и саобраћајни објекти),
- режима рада загађивача (сезонски, континуално итд.),
- врсти коришћеног материјала (међупроизводи и производи, као и њихово агрегатно стање),
- типу отпадне воде (процесна, расхладна итд.),
- степен обраде отпадних вода (претходна обрада, примарно пречишћавање итд.),
- типу узорка отпадне воде, као и процена тачности унетих података,
- анализе отпадних вода.

За обраду прикупљених података пожељно је да се користи софтверски пакет који је дизајниран да омогући обраду података у циљу добијања следећих информација:

- Количине испуштених отпадних вода по загађивачу, месту у одређеном региону (општини), канализацији (делу канализације) и одређеној грани привреде.
- Количине отпадних вода које се не пречишћавају, које се секундарно, примарно и терцијарно пречишћавају.
- Израчунавање органског, или било ког другог оптерећења (нпр. нитратног, фосфатног) по одређеној грани индустрије.
- Израчунавање количине испуштеног загађења у канализацију, део канализације, септичку јаму.
- Списак и број загађивача у граду, који своје отпадне воде испуштају у канализацију.
- Списак и број загађивача који пречишћавају или не пречишћавају своју отпадну воду.
- Списак загађивача по делатности.

Подаци о канализацији насеља обухватају: тип канализационе мреже (градска, индустријска, међумесна, регионална, без канализације, неразвијена мрежа); врста и укупна дужина канализационе мреже; подаци о колектору; подаци о септичким јамама.

Дакле, израдом катастра загађивача омогућава се израчунавање хидрауличног и масеног оптерећења загађења што је од великог значаја за пројектовање будућег централног постројења за пречишћавање отпадних вода – у даљем тексту ЦППОВ. Такође, катастром се ефикасно управља индустријским отпадним водама у сливу канализације, контролише се ефикасност индустријских предtretмана као и испуњавање задатих ГВЕ за испуштање у канализацију, чиме се омогућава праведнија наплата за коришћење градске канализације и третман отпадних вода. Када се изгради ЦППОВ катастар ће омогућити и добијање тачних, поузданих и правовремених информација које

ће омогућити ефикасно управљање и сам рад ЦППОВ, што ће омогућити достизање ГВЕ на месту испуштања третиране отпадне воде у реципијент Саву.

Прикупљање и транспорт отпадних вода подразумева примарну и секундарну канализациону мрежу са припадајућим објектима. Тренутно је на канализациону мрежу прикључено око 51% становништва. Укупно је изграђено око 170 км канализационе мреже од чега је око 120 км фекалне, 20 км атмосферске, 20 км колектора и 10 км индустријске канализације. Из тог разлога као један од приоритета јесте изградња система за сакупљање и транспорт отпадних вода која ће омогућити прикључак на канализацију целом становништву као и заинтересованој индустрији. Изградња канализационе инфраструктуре представља један од основних предуслова за пуштање у рад и касније саму ефикасност ЦППОВ. У циљу што потпунијег и адекватнијег пројектовања система и објеката за сакупљање отпадних вода основне поставке и технички принципи који би требали да се примењују у будућности су:

- Раздвајање система за отпадне и атмосферске воде, првенствено због рационалности и оптимизације објеката пречишћавања, уз апсолутни приоритет изградње фекалне канализације;

- Пројектовање трасе цевовода треба да је такво, да се максимално искористи могућност гравитационог транспорта каналског садржаја;

- Због услова одржавања, водити рачуна о минималним пречницима примарне мреже (препоруча профили минимум од Ø 300мм). У секундарној мрежи се прописује минимални пречник Ø 250 мм, а на стрмијем теренима у селима, може се усвојити и Ø 200 мм. Минимални пречник кућних прикључака не сме бити мањи од Ø 150 мм. Треба имати у виду да мањи пречници захтевају веће нагибе, а тиме и веће дубине укопавања што у равничарским пределима може бити значајно, па је некада боље усвојити веће пречнике што је повољније и са аспекта одржавања колекторске мреже;

- Максимално рачунско пуњење цевовода не сме бити веће од 50%-70% у сепарационом систему;

- Ревизионе шахтове постављати на местима прикључака, промене правца, профила, нагиба и каскада, као и дуж праволинијских деоница на растојању од око 50 м.;

- Црпне станице према потреби градити углавном шахтног типа- без посаде;

- Избор црпних агрегата зависи од усвојеног решења саме црпне станице. Код избора броја црпних агрегата узети у обзир да најмање један мора бити спреман у резерви;

- За случај прекида напајања електричном енергијом, било би потребно да се обезбеди бар један мобилни дизел агрегат, којим би се интервенисало у случају потребе. Његово стационарирање би требало да је у ЈКП „Водовод“, одакле би се одвозио на потребне локације.

Под системима за одвођење отпадних вода подразумевају се и главни одводни колектори, са успутним објектима, којима се сакупљене отпадне воде доводе до постројења за пречишћавање. У ове објекте спадају и транзитни колектори (са припадајућим објектима) којим се спајају једно или више насеља са циљем њиховог заједничког пречишћавања отпадних вода. При пројектовању система за одвођење отпадних вода потребно је водити рачуна и да се диспозиција и дужина главних колектора, као и локација будућег постројења за пречишћавање дефинише тако да отпадна вода уз што мање задржавање доспе на пречишћавање. При томе гравитациони транспорт примењивати где год је могуће, првенствено због уштеде електричне енергије и инвестиција за изградњу црпних станица.

Црпне станице могу бити подземне, надземне са или без посаде. Због своје флексибилности у погледу прилагођавања капацитету долазне воде, за дизање отпадних вода на уређаје за пречишћавање, препоручују се пужне (завојне) црпке. У црпним станицама шахтног типа, предлажу се црпке са мокром изведбом, које се лако замењују једноставним кушловањем.

Такође поред гравитационог канализисања отпадних вода потребно је сагледати и могућности примене канализисања вакуумском канализацијом као и канализацијом са ниским притиском што ће свакако зависити од геотехничких карактеристика терена и нивоа залегања подземних вода овог подручја.

Планирано стање

На подручју града Сремска Митровица и приградског насеља Лаћарак усвојен је сепарациони систем одвођења атмосферских и отпадних вода. Овај систем за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода састоји се од:

-Канализационе мреже - која све отпадне воде Сремске Митровице и Лаћарка скупља и главним колектором одводи до локације уређаја за пречишћавање отпадних вода.

-Индустријских предtretмана - који представљају обавезу индустрије како би се индустријска отпадна вода довела до нивоа потребног за упуштање у фекалну канализацију.

-Централног постројења за пречишћавање отпадних вода (подразумева и линију муља) - у којем се отпадне воде пречишћавају до нивоа постизања прописане ГВЕ, након чега се и упуштају у реципијент - реку Саву. Изградња заједничког уређаја за пречишћавање отпадних вода за Сремску Митровицу и Лаћарак, планирано је поред локације нове депоније смећа.

Мониторинг отпадних вода

Неопходни елемент акционог плана управљања градским отпадним водама представља и мониторинг програм квалитета и квантитета отпадних вода појединачних загађивача и градских отпадних вода. Мониторинг програми представљају први корак у увид о стварном стању квалитета и квантитета отпадних вода појединачних индустријских загађивача и градских отпадних вода на изливу у реципијент. На основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр. 67/11, 48/12 и 1/2016) потребно је дефинисати граничне вредности емисије за одређене групе или категорије загађујућих материја за технолошке отпадне воде, пре њиховог испуштања у јавну канализацију.

Обавеза сваког корисника канализације је да испоштује ове ГВЕ за опште параметре који су дефинисани Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима (Сл.Гласник РС 33/2016) као и специфичне параметре за дати индустријски сектор који су дефинисани Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр. 67/11, 48/12 и 1/2016).

Из тог разлога неопходно је општинским прописима (правилници, одлуке или уредбе) о условима прикључења на јавну канализациону мрежу, поред осталог дефинисати одређене техничке и организационе детаље, као и дефинисати квалитет отпадних вода које се могу испуштати у колекторску мрежу. Овим се прописују услови за

испуштање отпадних вода у јавну канализацију, у циљу њене заштите и заштите пријемника од механичког, биолошког, хемијског и инфективног штетног дејства запаљивих, експлозивних и радиоактивних материја.

На овај начин омогућиће се оптимизација рада на централном постројењу за пречишћавање отпадних вода (ЦППОВ) и његова ефикасност којом ће се омогућити постизање ГВЕ на испусту у реципијент. Такође је обавеза сваког корисника канализације да обезбеди репрезентативно место за узорковање отпадних вода у канализацију као и да врши мерења количине отпадних вода.

У зависности од количине отпадне воде и типа отпадне воде одређује се учесталост мерења и време узорковања што је дефинисано у Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима (Сл.Гласник РС 33/2016).

Тако ће се за отпадне воде на изливу у Саву уколико капацитет будућег постројења буде у распону од 10.000 до 49.999 ЕС мониторинг спроводити у виду 12 мерења годишње и то као 24 пута композитни узорци, а ако капацитет буде преко 50.000 ЕС у виду 24 мерења годишње исто као 24х композитни узорци.

Поред узимања обавезних узорака отпадних вода неопходно је извршити и истраживачки мониторинг за потребе планирања, управљања и пречишћавања отпадних вода. Резултати добијени овим мониторингом послужиће као улазни параметри за израду пројектног задатка на основу којег би се урадила потребна пројектно-техничка документација за изградњу постројења за третман отпадних вода.

Кратак опис потребног третмана отпадних вода да би се достигле ГВЕ

Рационално решавање пречишћавања градских отпадних вода захтева познавање читавог низа карактеристичних података о отпадној води и сливном подручју канализације. Прикупљање потребних података (катастар загађивача) чини веома важну фазу пројектовања, а након изградње постројења основу за управљање процесом пречишћавања градских (комуналних) отпадних вода. Поред тога битно је познавати и граничне вредности емисије (ГВЕ) за упуштање пречишћених комуналних отпадних вода у водоток и индустријских вода у градску канализацију, као и стандарде (норме) за квалитет муља. ГВЕ за упуштање индустријских отпадних вода у градску канализацију, као и други услови дефинисани су у Правилнику/Уредби о условима за одвођење и пречишћавање отпадних вода.

Централизовано пречишћавање отпадних вода насеља је доминантна пракса у свету у области пречишћавања отпадних вода. Процеси пречишћавања отпадних вода насеља конципирани су као процеси који се одвијају у централизованом постројењу, у коме се обрађују све отпадне воде које доспевају јавном канализацијом, са пожељним изузетком атмосферских отпадних вода, уколико је у насељу предвиђена или изграђена сепаратна канализација за тзв. атмосферске воде. Која опција третмана отпадних вода ће бити конкретно примењена зависиће од много фактора као што су:

-Обезбеђење позитивне «политичке климе» и коришћење локалних финансијских новчаних извора. Политичка подршка креирана са високо постављеним приоритетом одрживог управљања градским отпадним водама укључујући неопходне изворе финансирања у оквиру интегрисаног управљања ресурсима воде.

-Креирање нових услова животне средине на локалном, покрајинском и републичком нивоу.

-Укључивање свих корисника на самом почетку и обезбеђење транспарентности у управљању и процесима доношења одлука. Укључивање приватног сектора у смислу преузимања одговорности за различите фазе у имплементацији пројекта пречишћавања градских отпадних вода покренутог од стране јавног сектора. Приватни сектор се укључује кроз уговоре везане за грађевинске радове, процесе на уређају за пречишћавање отпадних вода, итд., при чему је на тај начин укључен у дизајн и краткорочну и дугорочну оперативност и одржавање уређаја. Подразумева се да су компаније из приватног сектора способне да учествују у финансирању неке од фаза пречишћавања градских отпадних вода а самим тим оне постају краткорочни или дугорочни сувласници. Основни разлози за укључивање приватног сектора су: недостатак ресурса (техничке подршке) у организацији јавног сектора у фази планирања и дизајна уређаја; потешкоће у добијању подршке од стране Владе у финансирању пројекта третмана отпадних вода; недостатак ресурса (техничке подршке) у раду и одржавању комплетног посла.

-Обезбеђење финансијске стабилности и одрживости. Повраћај финансијских улагања у сектор отпадних вода је релативно дуг процес. Повезивањем управљања отпадним водама са осталим секторима може до одређене мере обезбедити бржи процес обнављања новчаних улагања, редукацију ризика, финансијску стабилност и одрживу имплементацију. То подразумева иновативне, флексибилније и ефективније механизме управљања финансијама.

Постављање система наплате за испуштене отпадне воде у градску канализацију на реалне основе. Комуналне отпадне воде најчешће имају хомоген састав (састав воде и његова комплексност) не варирају значајно. Из тог разлога се сматра разумним наплата за испуштање оваквих вода у канализацију на основу количине испуштене отпадне воде. Када су у питању отпадне воде које потичу из индустрија, систем плаћања треба да буде базиран на количини и саставу отпадне воде. Опсег параметара на којима се заснива систем наплате варира. Најважнији систем наплате базиран је на запремини, цени третмана за уклањање биохемијске потрошње кисеоника и суспендованих материја. Такође, у зависности од састава отпадне воде и делатности индустрије, продуцера отпадних вода, систем наплате за испуштене отпадне воде у канализацију обухвата специфичне (најчешће токсичне) полутанте.

-Дефинисан план даљег развоја локалне самоуправе. План даље изградње канализационог система у градовима који нису у целости покривени овим системом, статистичка обрада података прираштаја становништва итд.

Било да се ради о варијанти система са централним постројењем за третман комуналних отпадних вода на локацији у близини Сремске Митровице, за третман отпадних вода три општинска центра Ириг, Рума и Сремска Митровица, као и за насеља Лаћарак и Шашинци (Регионални колектор Ириг - Рума - Сремска Митровица), како се предлаже у Генералном пројекту заштите слива реке Саве изградњом комуналне инфраструктуре канализације, одвођења и третмана комуналних отпадних вода у региону Срем (Пројектант: Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ А.Д), или варијанти централног постројења за третман отпадних вода насеља Сремска Митровица и Лаћарак,

постројење треба да се састоји од процеса пречишћавања комуналних отпадних вода какав је данас владајући у светској пракси, а то је тип процеса који се састоји од:

(а) поступака претходне обраде (уклањање грубог материјала решетком; уклањање инертног материјала, у тзв. хватачу песка),

(б) примарног пречишћавања (у правилу се примењује поступак уклањања суспендованих честица у гравитационом таложнику),

(ц) секундарног пречишћавања (уклањања биоразградивог органског једињења, далеко најчешће неком од изведби аеробног биолошког процеса пречишћавања са активним муљем, често комбинованог са

(д) терцијарним пречишћавањем, које се у случају обраде отпадних вода насеља у правилу састоји од уклањања тзв. нутрисната, азота и фосфора, који су главни узрочник еутрофикације пријемника пречишћених отпадних вода; или се терцијално пречишћавање изводи као посебна фаза процеса пречишћавања, након секундарног пречишћавања.

(е) IV степен (кватернерно пречишћавање), завршно пречишћавање ради уклањања преосталог оптерећења, и дезинфекције воде уколико је неопходна.

Стратегија за достизање ГВЕ за воде

ГВЕ које је потребно достићи дефинисане су у Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр. 67/11, 48/12 и 1/2016)

Такође постоји могућност достизања ГВЕ за специфичне параметре које надлежни орган може да пропише на основу члана 19. Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима (Сл.Гласник РС 33/2016).

Активности које ће се спровести у циљу достизања ГВЕ до 31. децембра 2040. године

Редни број активности	Активност	Рок реализације
1.	Доношење општинских прописа (правилници, одлуке или уредбе) о условима прикључења на јавну канализациону мрежу који између осталог садрже и ГВЕ за испуштање индустријских отпадних вода у канализацију и њихов мониторинг на основу: ✓ Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима, (Сл.Гласник РС 33/2016); ✓ Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр. 67/11, 48/12 и 1/2016).	1.8.2017. – 1.7.2018.
2.	Прилагодити шахт за мерење количине (мерач протока) и квалитета отпадних вода на испустима	1.9.2017.- 1.7.2018.

	канализације у реципијент Саву према Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима, (Сл.Гласник РС 33/2016); прилог 2, поглавље 1 - место узорковања отпадних вода.	
3.	Успостављање мониторинга на испустима канализације у реципијент Саву у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима (Сл.Гласник РС 33/2016).	Почетак 1.9.2017. Трајна активност
4.	Реконструкција и изградња система за одвођење отпадних вода насеља Сремска Митровица и Лаћарак (реконструкција и аутоматизација црпних станица, реконструкција постојеће канализационе мреже, изградња нове канализационе мреже, нових црпних станица и повезивање у збирни колектор)	Почетак 1.9.2017. Трајна активност
5.	Израда катастра загађивача корисника канализације у циљу планирања и изградње уређаја за пречишћавање градских отпадних вода, њиховог правилног функционисања, као и целокупног система контроле квалитета градских (индустријских и комуналних) отпадних вода.	1.6.2018. – 1.6.2020.* *Након израде, систем се редовно ажурира и користе се информације – трајна активност.
6.	Успостављање одговарајућег мониторинг програма са циљем добијања репрезентативних података о квалитету и количини отпадних вода ради одабира најоптималнијег и најефикаснег третмана отпадних вода.	1.1.2019. – 31.12.2019.
7.	Израда пројектне документације за изградњу ЦППОВ према важећој законској регулативи. Одабир локације, израда ИДР-Идејног решења за изградњу новог постројења за пречишћавање отпадних вода и исходавање локацијских услова, израда ПГД-Пројекта за грађевинску дозволу, исходавање Грађевинске дозволе, израда ПЗИ-Пројекта за изградњу новог постројења за пречишћавање отпадних вода.	1.1.2021. – 31.12- 2025.
8.	Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода и линије за третман муља	1.9.2026. – 1.9.2038.
9.	Пробни рад и утврђивање ефикасности рада постројења за третман отпадних вода и достизање прописних ГВЕ.	1.9.2038. – 1.9.2039.

6.7. Присуство и бројност инсеката и глодара

Сузбијање комараца на територији града Сремска Митровица

Територија града Сремска Митровица својим хидролошким, географским и климатским карактеристикама је веома погодна за развој комараца. На бројност популације комараца утичу метеоролошки услови, пре свега температура ваздуха и падавине, као и варирање водостаја река. Комарци осим што ометају активност људи, потенцијално су и преносиоци заразних болести код људи и животиња. Болести које могу да пренесу су маларија, жута грозница, Рихтерова грозница, грозница Западног Нила и др.

Светска здравствена организација у циљу превенције и спречавања ширења опасних болести као најзначајнију меру препоручује сузбијање вектора-комараца. Ради успешније акције сузбијања комараца, уколико је могуће требало би поставити клопке на контролним пунктовима на територији Града Сремска Митровица. Анализом уловљених комараца утврђује се бројност и врста комараца. Мере које доприносе већој ефикасности извођења третмана сузбијања ларви и одраслих јединки комараца на територији града Сремска Митровица су :

1. Ларвицидни третман

Неопходно је прво одредити станишта ларви комараца (канални, баре, мочваре, језера, таложници, плавне површине и сл.) и по појави ларви комараца третирају изворишта у периоду март, април-септембар и октобар). Акције сузбијања ларви комараца са земље понекад су врло отежане због неприступачности простора, канала, бара, језера и др., која су зарасла бујном вегетацијом, шибљем, коровом и трском. У таквим случајевима се препоручује уклањање бујне вегетације, уређење и чишћење од органских отпадних материја, омогућавање проточности канала, чиме се такође доприноси смањењу услова за развој комараца. Третирање се врши искључиво применом биолошких метода за сузбијање ларви комараца у воденим извориштима што је еколошки и економски гледано најприхватљивији начин њиховог сузбијања, јер подразумева сузбијање комараца еколошким повољним методама у стадијуму који је ограничен на мање површине у односу на одрасле инсекте који насељавају ваздушни простор и када је једино могуће применити хемијске инсектициде. Примена биолошких метода сузбијања ларви комараца има низ предности у односу на конвенционалне хемијске третмане. Најзначајнија предност је висока селективност чиме се штити животна средина од негативних утицаја који могу настати применом хемијских третмана комараца и смањују се третиране површине уз мањи утрошак препарата што обезбеђује и економску предност. Ларвицидни третман треба извести што је могуће више пута у току сезоне. Уколико, метеоролошки услови то захтевају (кишни периоди и топло време) и уколико се током сезоне укаже потреба услед неких ванредних ситуација, извести још два до три додатна третмана, периодично од априла до октобра.

На основу Уговора са Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Нови Сад, предузеће Еко-Сан д.о.о. је овлашћено за вршење услуге сузбијања комараца на територији АП Војводине. На територији Града Сремска Митровица извршено је шест третмана сузбијања ларви комараца на свим могућим извориштима комараца као што су: канали и баре града Сремска Митровица, Јарак, Шашинци, Манђелос, Језеро Врањеш, Бешеново, Бешеновачко језеро, Лаћарак, Босут, Мартинци, Кузмин, Сремска Рача, Дивош-Манастир Кувездин, приобаље реке Саве,

Засавица III зоне заштите, мочварни део око моста и остала околна места у којима постоје акумулације погодне за развој комараца. Од укупно 14 третмана извршених у 2017. години, у мају месецу извршена су два авио третмана препаратом Vectobac WG на површини од 250 хектара и то приобаље реке Саве, Босут, Засавица III зоне заштите и мочварни део код моста. Преостали третмани вршени су са земље од марта до септембра месеца и то препаратом LARVASTOP G i ZG. За третман са земље, поред приобаља реке Саве у Сремској Митровици укључена су и остала насељена места уз реку Саву, и то су Мачванска Митровица, Јарак, Салаш Ноћајски, Засавица I, Засавица II, Сремска Рача, Босут, Мартинци, Кузмин и Лаћарак, као и Манђелос, Бешеново, Чалма и Велики Радинци.

Третман одраслих јединки

На основу Уговора о уништавању комараца на територији града Сремска Митровица у 2016. години Завод за ДДД „ЕКО-САН“, је обавио сузбијање одраслих (адултних) форми комараца из ваздуха и са земље.

Авионски третман сузбијања одраслих форми комараца обављен је на површини од 5.000 хектара у насељеним местима Сремска и Мачванска Митровица, Лаћарак, Јарак, Чалма, Манђелос, Дивош, Лежмир, Гргуревци, Шуљам, Бешеново, Босут, Сремска Рача, Мартинци, Кузмин, Салаш Ноћајски, Ноћај, Раденковић, Равње и Шашинци. Такође, извршен је и третман сузбијања одраслих јединки комараца са земље у Сремској Митровици на површини од 500 хектара на Савском кеју, пешачкој зони и осталим локалитетима са вегетацијом на површини од 120 хектара. Авионски третман је обављен са три авиона, тип АН-2 и Dromade, а обухваћена су следећа насељена места, авион YU-BPA: Сремска Рача, Босут, Мачванска Митровица, Равње, Раденковић, Салаш Ноћајски, Ноћај, Шашинци, Босут и Јарак; авион YU-BNM: Сремска Митровица и Лаћарак и авион YU-BMY: Кузмин, Мартинци, Бешеново, Шуљам, Гргуревци, Манђелос, Лежмир, Шишатовач, Дивош, Чалма и Велики Радинци.

Третман са земље обављен је уређајем IGEBA U 15 HDM ULV који је третирао Сремску Митровицу и IGEBA TF –W60 који је третирао приобаље Саве са пловила. У току 2016 године, извршен је још један третман сузбијања одраслих комараца са земље на Савском кеју, пешачкој зони и осталим локалитетима са вегетацијом површине 120 хектара.

Сузбијање адултних форми комараца из авиона, обављено је регистрованим инсектицидом MOSLINK 0,8 ULV, са ламбда-цихалотрином као активном супстанцом. Препарат је употребљен у прописаној дози и за 5.000 хектара потрошено је 2.500 литара препарата. За третман одраслих форми комараца са земље коришћен је AQUA K-OTHRINE. Провера бројности комараца вршена је пре извођења третмана на контролним пунктовима, Сремска Митровица, Мачванска Митровица и Босут постављањем клопки и константоване бројности могу се сврстати у умерено високе и анализом је утврђено присуство две врсте комараца, *Aedes vexans* i *Culex ripiens*. Након изведене акције сузбијања комараца извршена је контрола на контролним пунктовима и на основу добијених резултата утврђено да је акција успешно изведена.

Редни број	Насељено место	Површина
1	Бешеновачки Прњавор са језером	300ha 14.3km ²
2	Бешеново	100ha 15.9km ²
3	Босут	150ha 32.6km ²
4	Велики Радинци	130ha 23.3km ²
5	Гргуревци	90ha 23.3km ²
6	Дивош	180ha 56.3km ²
7	Засавица I	90ha 25.8km ²
8	Засавица II	80ha 25.8km ²
9	Јарак	400ha 32.4km ²
10	Кузмин	250ha 59.2km ²
11	Лаћарак	800ha 55.9km ²
12	Лежмир	200ha 35.1km ²
13	Манђелос	120ha 39.8km ²
14	Мартинци	300ha 67.6km ²
15	Мачванска Митровица	400ha 2.4km ²
16	Ноћај	200ha 31.4km ²
17	Равње	200ha 22.2km ²
18	Раденковић	100ha 15.2km ²
19	Салаш Ноћајски	200ha
20	Сремска Митровица са приобаљем Саве	2000ha 48.4km ²
21	Сремска Рача	120ha 39.3km ²
22	Стара Бингула	50ha 2.1km ²
23	Чалма	120ha 39.1km ²
24	Шашинци	170ha 36.5km ²
25	Шишатовач	50ha 35.1km ²
26	Шуљам	100ha 26.5km ²

Посебну пажњу треба обратити на мелiorационе канале и забарене површине југозападно од Лаћарка и Сремске Митровице, као и баре и канале који пролазе кроз насеље: Генерални канал, Гранични канал, Чикас и канал Криваја. Такође, у третман из ваздуха укључити и Рит и забарене површине јужно од Манђелоса, забарени делови код насеља Босут и Сремска Рача и забарени делови реке Саве у њиховој близини, Бешеновачко језеро јужно од Бешеновачког Пријавора са шумовитим пределима око Бешеновачког Пријавора. Урадити и третман из ваздуха изнад Засавице I и Засавице II.

Третман са земље

За третман са земље, поред приобаља реке Саве у Сремској Митровици потребно је укључити и остала насељена места уз реку Саву, и то су Мачванска Митровица, Јарак, Салаш Ноћајски, Засавица I, Засавица II, Сремска Рача, Босут, Мартинци, Кузмин и Лаћарак. Локалитете у граду као и насељена места одређује надлежна Градска управа.

На крају можемо закључити да је у граду Сремска Митровица регулација бројности комараца врло комплексан проблем који захтева заједничку сарадњу градске управе, јавних предузећа, грађана и медија.

7. Урбани дизајн града

Израдом просторно планске и урбанистичке документације којом се планира уређење простора на ком живе и раде становници града Сремска Митровица одређују се правила уређења простора и грађења објеката на том простору.

На нивоу стратешког планирања (Просторни план и генерални урбанистички план) дају се стратешки циљеви развоја града на свим нивоима па и на заштити животне средине на принципима одрживог развоја. Одрживи развој простора свакако одређује мере заштите и унапређења простора у циљу што бољих услова живљења.

На подручју АП Војводине планиран је макрорегионални центар – Нови Сад и следећи нивои градских центара: регионални центри, субрегионални центри, развијени градски центри и већи градски центри.

Граду Сремска Митровица дата је улога регионалног центра што подразумева "насеље са више од 30.000 становника и са гравитационом зоном која покрива и делове подручја суседних општина". Сва остала насеља на територији Града Сремска Митровица припадају категорији : центар заједнице насеља I. и 2. степена и примарних сеоских насеља. Саобраћајно-географски положај Града, просторни и створени потенцијали утицали су на концентрацију становништва у граду Сремска Митровица, примарном индустријском центру Сремског округа, са развијеним секундарним и терцијарним делатностима.

Сва остала насеља су изразито пољопривредног карактера и спадају у примарна сеоска насеља у мрежи чиме се заокружује систем насеља. Подстицај ревитализације примарних сеоских насеља налази се у споју старог и новог, односно неговању традиционалног начина градње и обичаја на једној, и уважавања нових социолошких, економских и демографских процеса на другој страни.

Према основној концепцији издвајају се следећи нивои центара:

Градски центар – град Сремска Митровица коју чини конурбација насеља Сремска Митровица, насеље градског карактера Мачванска Митровица и приградско насеље Лаћарак. Насеља ове категорије представљају основ мреже насеља Војводине својим достигнутим привредним и популационим потенцијалом. Веза Градског центра са осталим насељима ће се одвијати преко привредних, административних, здравствених, културно-просветних и других функција. Градска обележја имају насеља Сремска и Мачванска Митровица.

Центар заједнице насеља 1. степен - Манђелос, Чалма, Засавица 1., Сремска Рача, Кузмин и Јарак. Насеља Кузмин и Јарак својим положајем на атрактивним просторима везаним за потенцијал геосаобраћајног положаја имаће веома важну улогу у развоју Града уз административни центар. Сремска Рача као погранично насеље имаће велику улогу у развоју Града с обзиром на атрактивност оваквих простора за развој актуелних слободних царинских зона и логистичких центара. Манђелос и Чалма, као планинска насеља, имаће своју улогу у развоју северног дела Градске територије везане за активности у развоју воћарства и виноградарства и развоју малих и средњих предузећа (МСП) чија се делатност везује за прераду и услуге везане за ову област. Засавица 1. својим положајем уз реку Саву и на простору уз специјалног резервата природе (СРП) имаће улогу у развоју туризма и свих услуга и делатности везаних за туристичку понуду овог простора.

Центар заједнице насеља 2. степен - Дивош, Лежмир, Гргуревци. Ова планинска насеља имаће своју улогу у развоју туризма, пре свега Дивош, а затим и Лежмир са Шишатовцем и Гргуревци са богатим културним наслеђем (манастири) и природне вредности националног парка (НП).

Примарно сеоско насеље - Стара Бингула, Шишатовац, Бешеновачки Прњавор, Шуљам, Бешеново, Велики Радинци, Шашинци, Мартинци, Босут, Равње, Раденковић, Ноћај, Салаш Ноћајски.

Насеља по свом положају су:

Планинска насеља - Стара Бингула, Шишатовац, Бешеновачки прњавор, Шуљам имаће своју улогу у развоју пољопривреде-пре свега воћарства, али свих делатности везаних за развој туризма и туристичке понуде овог простора;

Сремско-равничарска насеља - Бешеново, Велики Радинци, Шашинци, Мартинци, Босут поред доминантне улоге у развоју пољопривреде имаће и у развоју МСП везаних за примарну пољопривредну производњу;

Мачванско-равничарска насеља - Равње, Раденковић, Ноћај, Салаш Ноћајски имаће пре свега своју улогу у развоју пољопривреде нарочито повртарства као основе за развој МСП везаних за складиштење и прераду тих производа, као и своју понуду у области развоја туризма која се заснива на понуди СРП и потенцијалу термоминералних вода за развој СПА центара.

Основу развоја територије Града чини пре свега град Сремска Митровица са Мачванском Митровицом и Лаћарком са концептом развоја града на две обале. Поред Градског центра, центри заједница насеља 1. степена, пре свега Јарак и Кузмин чине основно развојно подручје на укрштању коридора X и магистралних праваца. Поред тога простор центра насеља 1. степена Сремска Рача са позицијом пограничног насеља има основ за убрзан развој. Сва остала насеља, нарочито у планинској и мачванско-равничарској зони превасходно се баве пољопривредом производњом и тек њиховим

повезивањем у мрежу насеља може се очекивати развој у правцу нових делатности, пре свега пратећих пољопривредној производњи (складиштење и прерада пољопривредних производа, услуге, трговина, туризам и сл.)

Негативне демографске тенденције и развој сеоских насеља реализоваће се кроз унапређење пољопривредне производње, изградња и модернизација инфраструктурне мреже, развој туризма и делатности компатибилних примарној пољопривредној производњи.

Урбанистичким плановима детаљне разраде (план детаљне регулације) у области заштите животне средине дају се услови и мере заштите, за сваки план односно планирану намену простора посебни услови : заштитом животне средине обезбедиће се елиминисање негативних дејстава појединачних намена или објеката или свођење негативних дејстава на минималне утицаје, а што се постиже применом позитивних законских прописа, норми и техничких услова у пројектовању и изградњи. Мере за заштиту животне средине обухватају активности на заштити околине од негативног дејства природних фактора и негативног случајног и намерног дејства људског фактора.

Урбанистичким плановима се прописују и посебни услови којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом у складу са техничким стандардима.

Да би задовољно своје потребе човек гради и уређује свој животни простор чувајући и повећавајући његове могућности. Интервенције човека у простору треба да буду усаглашене са природом и њеним капацитетима и достигнутом нивоом урбаног развоја. Најбољи резултати се постижу хармоничним односом између природе и људских потреба. Плановима се наслуђују главни токови развоја и олакшава им се путања реализације. Просторно и урбанистичко планирање је увек на почетку изградње градова. Спрега просторног и урбанистичког планирања је у чињеници да се ниједно насеље и његови становници не могу посматрати изоловано у односу на своју околину.

8. Организација заједнице

8.1 Локална самоуправа

Сремска Митровица је највећи град у Срему, административни центар Сремског округа и један од најстаријих градова у Војводини и Србији. Законом о територијалној организацији Републике Србије („Сл. Гласник РС „ бр. 129/2007) од 29.12. 2007. година, тадашња Општина Сремска Митровица добила је статус града. Статус града Сремска Митровица добила је управо зато што представља економски, административни, географски и културни центар ширег подручја. Град Сремска Митровица је територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, Законом и Статутом града. Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији града Сремска Митровица, управљају пословима Града у складу са законом и Статутом. Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанске иницијативе, збора грађана, референдума, других облика учешћа грађана у обављању послова града, као и преко својих одборника у Скупштини града изабраних на локалним изборима у складу са законом.

Град Сремска Митровица има 26 насељених места.

Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са дела територије града (кварт, четврт, рејон и сл.) образоване су месне заједнице. Месне заједнице су такође образоване и за свако село на територији Сремске Митровице. Град има 34 месне заједнице, од којих је 9 у насељеном месту Сремска Митровица.

Највиши орган града који врши основне функције локалне власти је Скупштина града. Скупштину града чини 61 одборник. Одборнике бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем у складу са законом. Скупштина града доноси прописе и опште акте који су у надлежности града и одлучује о најважнијим питањима која се тичу развоја града и појединих делатности. Скупштина има председника и заменика председника Скупштине града које одборници бирају из својих редова, као и секретара и заменика секретара Скупштине града, које Скупштина града, као стручна лица поставља на ове функције како би се старали о законитости рада Скупштине и законитости аката које овај орган доноси. Носиоци извршне власти у граду су Градоначелник и Градско веће. Градоначелника бира Скупштина из реда одборника. Градско веће чине Градоначелник, заменик градоначелника и 11 чланова Градског већа које бира Скупштина града.

За вршење управних послова у оквиру права и дужности града и одређених стручних послова за потребе Скупштине града, Градоначелника и Градског већа, Скупштина града Сремска Митровица посебном одлуком, образовала је градске управе за поједине области а то су:

- 1) Градска управа за опште и заједничке послове и имовину;
- 2) Градска управа за урбанизам, просторно планирање и изградњу објеката;
- 3) Градска управа за буџет и локални економски развој;
- 4) Градска управа за образовање, културу и спорт;
- 5) Градска управа за здравствену и социјалну заштиту;
- 6) Градска управа за пољопривреду и заштиту животне средине;
- 7) Градска управа за саобраћај, комуналне и инспекцијске послове;

Градска управа за здравствену и социјалну заштиту у оквиру својих надлежности поред осталог:

1) Врши управне и стручне и аналитичке послове на непосредном спровођењу закона и других прописа из изворног делокруга града, као и послове који су поверени граду у областима примарне здравствене заштите, дечије, социјалне и борачко-инвалидске заштите;

2) Припрема нацрте прописа и других аката које доноси Скупштина града, Градско веће и Градоначелник, из области за које је задужена;

3) Организује и учествује у изради планова развоја и других стратешких докумената у областима примарне здравствене и социјалне заштите;

4) Прати стање у областима за које је задужена и предлаже одговарајуће мере;

Поред ових општих надлежности, ова управа је у задужена да спроводи мере здравствене заштите од интереса за грађане на територији града а нарочито да:

1) Прати здравствено стање становништва и рада здравствене службе на својој територији, као и да се стара о спровођењу утврђених приоритета у здравственој заштити;

2) Да ствара услове за приступачност и уједначеност коришћења примарне здравствене заштите на својој територији;

3) Координира, подстиче, организује и усмерава спровођење здравствене заштите која се остварује делатношћу органа јединице локалне самоуправе;

4) Доноси и спроводи програме за унапређење здравља становништва који нису обухваћени одговарајућим републичким програмима, а од значаја су за Град;

5) Предлаже и прати програме мера за повећање natalитета и обезбеђивање финансијских средстава за њихово реализацију;

6) Врши промоцију здравља и спроводи мере за унапређење и очување здравља, спречавање и сузбијање болести и фактора ризика;

7) Планира и остварује сопствене програме за очување и заштиту здравља од загађене животне средине што је проузроковано штетним и опасним материјама у ваздуху, води и земљишту, одлагањем отпадних материја, опасних хемикалија, изворима јонизујућих и нејонизујућих зрачења, буком и вибрацијама на својој територији, као и вршењем систематских испитивања животних намирница, предмета опште употребе, минералних вода за пиће, као и других вода које служе за производњу и прераду животних намирница и санитарно-хигијенске и рекреативне потребе, ради утврђивања њихове здравствене и хигијенске и прописаног квалитета;

8) Обезбеђује услове за брзо реаговање у елементарним непогодама и другим ванредним ситуацијама у складу са мерама надлежних органа;

9) Обезбеђује средства за вршење оснивачких права над здравственим установама чији је оснивач у складу са законом и планом мреже здравствених установа, а које обухвата изградњу, одржавање и опремање здравствених установа, односно инвестиционо улагање, инвестиционо-текуће одржавање простора, медицинске и немедицинске опреме и превозних средстава, опреме у области интегрисаног здравственог информационог система, као и за друге обавезе одређене законом и актом о оснивању;

10) Сарађује са хуманитарним организацијама, савезима и удружењима, на пословима развоја здравствене заштите;

11) Обезбеђује заштиту права пацијената, одређивањем лица које обавља послове саветника за заштиту права пацијената и образовањем Савета за здравље;

12) Обезбеђује рад мртвозорске службе на својој територији;

13) Обезбеђује средства за остваривање друштвене бриге за здравље становништва на територији града у складу са законом;

14) Врши и друге послове који се тичу области здравствене заштите, а у надлежности су локалне самоуправе.

Поред Градске управе за здравствену и социјалну заштиту као носиоца активности и послова који се тичу области здравства на територији наше јединице локалне самоуправе, и остале градске управе у оквиру својих надлежности предузимају одређене мере и радње које се на посредан начин дотичу здравља становништва.

8.2 Систем здравствене заштите

У граду Сремска Митровица здравствена заштита обавља се на неколико нивоа здравствене заштите: примарном, секундарном нивоу здравствене заштите, као и у установи на више нивоа здравствене заштите.

Услуге за **примарни ниво здравствене заштите** у граду пружају Дом здравља Сремска Митровица и Апотека Сремска Митровица. Дом здравља покрива територију града, са 77.667 становника (ИЗЈЗ Србије Багун, процена становника за 2015. годину). Дом здравља Сремска Митровица у свом саставу има 29 здравствених станица и амбуланти-22 у сеоским срединама и 7 у граду Сремска Митровица. Од укупног броја има 11

здравствених станица и 18 здравствених амбуланти. Установа нема формиране специјалистичке службе обзиром на близину Опште болнице Сремска Митровица, а што је у складу са Правилником за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе. У оквиру здравствене установе постоје одговарајуће службе и организационе јединице које обављају своју делатност (служба опште медицине, служба за здравствену заштиту радника, превентивни центар са саветовалиштем за дијабетес, служба за кућно лечење и негу, служба за здравствену заштиту деце предшколског узраста, развојно саветовалиште, здравствена заштита школске деце и омладине, саветовалиште за младе, логопедско одељење са сурдопедагогијом, служба за здравствену заштиту жена, служба поливалентне патронаже, служба хитне медицинске помоћи, служба за физикалну медицину и рехабилитацију, служба стоматолошке здравствене заштите, одељење спортске медицине, фармацеутска делатност, финансијска служба, служба за правне и опште послове, техничка служба и здравствена статистика и информатика). Према подацима ове установе менаџмент Дома здравља Сремска Митровица чине управни одбор, директор установе, помоћници директора-за медицинска питања, за правна питања, као и економско финансијска питања и главна сестра установе.

Секундарна здравствена заштита обавља се у Општој болници Сремска Митровица. Општа болница Сремска Митровица пружа здравствене услуге за цео Сремски округ - 304.889 становника (ИЗЈЗ Србије Батут, процена становника за 2015. годину). Има у свом саставу 513 постеља. Установом управља менаџмент - директор, заменик директора и помоћници директора.

Општа болница Сремска Митровица има следећу организациону структуру:

-Сектор клиничких служби/интернистичке гране медицине (служба интерне медицине, педијатрије, неурологије са интензивном негом и служба психијатрије) и хируршке гране медицине (служба опште хирургије, служба оториноларингологије и максилнофацијалне хирургије, офталмологије, ортопедије, служба гинекологије и акушерства, служба анестезије са реаниматологијом)

-Сектор заједничких медицинских послова (служба за специјалистичко консултативне прегледе, служба за лабораторијску, радиолошку, патоанатомску, генетску и другу дијагностику, служба за снабдевање крвљу и крвним дериватима, као и служба за физикалну медицину и рехабилитацију).

-Сектор за правне, економско финансијске, техничке и друге сличне послове (служба за правне послове, служба за финансијске послове, служба техничких послова).

Здравствена делатност на више нивоа спроводи се у Заводу за јавно здравље Сремска Митровица. Завод је установа регионалног карактера и покрива територију за коју је основан, а то је Сремски округ (304.889, процена становника за 2015. годину, ИЗЈЗ Србије-Батут). У свом саставу има: Центар за промоцију здравља, Центар за анализу, планирање и организацију здравствене заштите и информатику са биостатистиком, Центар за контролу и превенцију болести, Центар за хигијену и хуману екологију, Центар за микробиологију и Службу правних, економско финансијских, техничких и других сличних послова. У оквиру центра постоје одељења и одсеци за одређене делатности које се спроводе. Установом руководи директор са својим помоћницима и то: помоћник директора за медицинска питања и помоћник директора за квалитет (постоји и

руководилац лабораторије и представник руководства за квалитет). У саставу менаџмента је и менаџер за послове на тржишту.

8.3 образовање

Предшколска установа „ПЧЕЛИЦА“

У предшколској установи „Пчелица“ у Сремској Митровици, равноправно се одвија васпитно - образовна, превентивно - здравствена и социјална делатност кроз организовање целодневног и полудневног боравака деце.

Целодневни боравак је организован у трајању од 11 сати. Полудневни боравак је организован у трајању од 4 сата непосредног рада са децом.

Васпитно - образовни рад одвија се у 7 наменски грађених вртића у граду, 2 вртића у приградским насељима Лаћарак и Мачванска Митровица и 20 сеоских средина. У сеоским срединама вртићи су организовани у оквиру школа или као посебни објекти. Смештајни капацитети вртића „Чуперак“, „Бубамара“ и „Ђурђевак“ су недовољни тако да групе полудневног боравака користе просторије основних школа „Трива Витасовић – Лебарник“, „Јован Јовановић Змај“ и „Слободан Бајић - Паја“

Број деце за школску 2017/2018 годину у ПУ“Пчелица“ Града Сремска Митровица

Објект		Боравак		Укупно
		полудневни боравак	целодневни боравак	
Маслачак	Број група	1	13	14
	Број деце	16	327	343
Маслачак-јаслице	Број група	-	4	4
	Број деце	-	63	63
Бубамара	Број група	1	9	10
	Број деце	21	284	305
Цврчак-јаслице	Број група	-	6	6
	Број деце	-	105	105
Лептирић	Број група	-	6	6
	Број деце	-	179	179
Маја	Број група		5	5
	Број деце		144	144
Ђурђевак	Број група	1	3	4

	Број деце	12	97	109
Звездина	Број група	-	6	6
	Број ученика	-	190	190
Звездина-јаслице	Број група	-	3	3
	Број деце	-	50	50
Лане	Број група	1	5	6
	Број деце	15	124	139
Чуперак	Број група	3	6	9
	Број деце	70	164	234
Кузмин	Број група	1		1
	Број деце	22		22
Мартинци	Број група	1		1
	Број деце	20		20
Јарак	Број група	1		1
	Број деце	12		12
Шашинци	Број група	1		1
	Број деце	12		12
Чалма	Број група	1		1
	Број деце	19		19
Дивош	Број група	1		1
	Број деце	15		15
Лежмир	Број група	1		1
	Број деце	11		11
Манђелос	Број група	1		1
	Број деце	17		17
Велики Радинци	Број група	1		1
	Број деце	9		9
Бешеново	Број група	1		1
	Број деце	11		11
Гргуревци	Број група	1		1

	Број деце	10		10
Босут	Број група	1		1
	Број деце	8		8
Сремска Рача	Број група	1		1
	Број деце	10		10
Засавица 1	Број група	1		1
	Број деце	5		5
Салаш Ноћајски	Број група	1		1
	Број деце	12		12
Ноћај	Број група	1		1
	Број деце	16		16
Равње	Број група	1		1
	Број деце	11		11
Раденковић	Број група	1		1
	Број деце	5		5
Засавица 2	Број група	1		1
	Број деце	8		8
Шуљам	Број група	1		1
	Број деце	8		8
Укупно	Број група	27	66	93
	Број деце	375	1727	2,102

	Број ученика	765	774	723	748	786	825	784	836	6241
--	--------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

Број ученика за школску 2017/2018 годину у основним школама Града Сремска Митровица

У основним школама велики значај је усмерен на здравље наше деце и то у оквиру наставних предмета Свет око нас и Природа и друштво за ученике нижих разреда (I-IV) и физичког и здравственог васпитања за ученике виших разреда (V-VIII). Школе учествују у обележавању свих важних датума из области здравља. Активно се укључују у кампање „Октобар месец правилне исхране“ и „Недеља промоције дојења“ у сарадњи са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица. У претходној години покренута су два пројекта за ученике основних школа и то „Здраво растимо“ и „Покренимо нашу децу“.

- Пројекат „Здраво растимо“ је под покровитељством Министарства просвете науке и технолошког развоја, Министарства омладине и спорта, Савеза за школски спорт Србије, Завода за унапређивање васпитања и образовања и приватног сектора за ученике VII разреда. Циљ програма је развити свест о важности здравих животних навика код деце, које су укључени у овај програм превенције гојазности и прекомерне тежине и са њима повезаних најраширенијих болести данашњице попут дијабетеса, кардиоваскуларних болести и астме.

- Пројекат „Покренимо нашу децу“ је под покровитељством Министарства просвете науке и технолошког развоја, Сриским савезом професора физичког васпитања и спорта и Aqua Viva брендом компанијом „Књаз Милош“. Овај пројекат намењен је основцима I-IV разреда. Aqua Viva је обезбедила обуку за учитеље из свих основних школа, креативне материјале за вежбање и стручну подршку из научних, просветних и медицинских области.

Средње школе

На територији општине Сремска Митровица налази се 7 средњих школа.

Број ученика за школску 2017/2018 годину у средњим школама Града Сремска Митровица

Школа		Разред				Укупно
		I	II	III	IV	
Митровачка гимназија	Број одељења	7	7	7	7	28
	Број ученика	201	186	171	164	722
Економска школа "9. мај"	Број одељења	6	7	8	7	28
	Број ученика	178	204	205	171	758

Основне школе

На територији Града Сремска Митровица налази се 11 основних. Неке основне школе имају и подручна одељења у околним селима (20 школских зграда).

Школа		Разред								Укупно
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Бошко Палковљевић-Пинки	Број одељења	5	4	4	4	3	3	4	4	31
	Број ученика	79	83	59	88	60	55	83	89	596
Јован Јовановић-Змај	Број одељења	6	6	7	6	6	6	6	6	49
	Број ученика	121	136	124	98	133	136	137	138	1023
Јован Поповић	Број одељења	5	4	6	5	5	5	5	5	40
	Број ученика	85	86	114	112	104	113	107	123	844
Свети Сава	Број одељења	6	5	5	5	5	6	5	6	43
	Број ученика	96	93	71	82	90	116	103	120	771
Слободан Бајић-Паја	Број одељења	5	5	5	5	4	3	4	4	35
	Број ученика	60	61	56	59	73	68	67	76	520
Трива Витасовић-Лебарник	Број одељења	4	4	4	4	4	4	4	4	32
	Број ученика	93	95	91	87	91	92	105	98	752
Добросав Радосављевић-Народ	Број одељења	8	8	8	8	5	6	6	6	55
	Број ученика	89	95	93	91	105	106	102	107	788
Бранко Радичевић Кузмић	Број одељења	2	3,5	2	3,5	3	3	3	3	23
	Број ученика	30	38	31	37	55	38	40	50	319
Јован Јовановић-Змај Мартинци	Број одељења	1	1	1	1	1	2	2	1	10
	Број ученика	20	14	25	23	22	35	28	25	192
ШОСО "Радивој Поповић"	Број одељења	0,5	0,5	0,5	0,5	2	2	2	2	10
	Број ученика	2	1	7	5	11	11	12	10	59
Музичка школа "Петар Крапчевић"	Број одељења	3	3	2	2	1	1			12
	Број ученика	90	72	52	66	42	55			377
Укупно	Број одељења	45,5	44	44,5	44	39	41	41	41	340

Према резултатима пописа 2011. године, етничка структура у Граду Сремска Митровица је следећа:

Срби	69.849	87,38 %
Хрвати	2.112	2,64 %
Роми	1.194	1,49 %
Мађари	696	0,87 %
остали	4.714	5,89 %
непознати	2.375	2,97 %
укупно: 79.940		

Историјат

Прошлост Сремске Митровице и њене ближе околине, која у историјској епохи достиже старост од око два миленијума, има своје дубље корене у материјалној култури праисторијских популација и досеже до првих почетака људског живота у региону Срема и Паноније, или око 7000 година пре наше ере.

За најстарију епоху људског друштва старије камено доба (палеолит) не постоје археолошки докази који би потврђивали њену присутност на терену данашње Митровице. Једино фосили мамута (Елепхас примигениус), циновског јелена (Цервус мегацерос) и дивљег говечета (Бос примигениус), који делимично представљају фауну овог периода, а нађени у муљу Саве, указују на могућности постојања привремених станишта палеолитских људи, чије је основно занимање ловачко-сакупљачка привреда.

Млађе камено доба (неолит) карактерише и на овом простору појава земљорадње, припитомљавања животиња, као и стварање нових насеобина - групација земуница, најчешће поред река и других водених пространа. Такав је случај био и са малим земљорадничким и риболовачким насељем на Сави на месту данашње Сремске Митровице.

Доласком Келта Срем улази у протонисторијску епоху, познату у историји и као млађе гвоздено доба (латен). У Срем и на подручје данашње Митровице ово одлично организовано ратничко племе долази после смрти Александра Македонског, крајем 4. века п. н. е. Тако континуитет живота праисторијског доба Сремске Митровице траје од млађег каменог доба до доласка Римљана, са мањим прекидима у раном бронзаном добу. Основавши град на обали Саве, Римљани су омогућили његов развитак. Град расте вртоглавом брзином и у 1. веку нове ере стиче највиши градски ранг - постао је Колонија римских грађана и добија изузетан војнички и стратешки значај. У њему се припремају ратне експедиције цара Трајана, Марка Аурелија, Клаудија II. Од средине трећег века Сирмијум је постао економско средиште читаве Паноније, те је дао Царству неколико великих људи. У њему или околини рођени су цареви Деције Трајан, Аурелијан, Проб и Максимијан, сви романизовани Илири-домороци.

Сирмијум је био за владавине Римљана и једна од четири престонице царства (Рим - Милано - Никомедија - Сирмијум). Најпознатији историчар IV века, Амијан Марцелин, назвао је Сирмијум „славном и многољудном мајком градова“. Град је био метропола Паноније и Илирика, ранохришћански центар са бројним епископима и мученицима. У доба највећег процвата Сирмијума, у III и IV веку, овде је постојала велика ковница златног и

У Закону о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана предвиђено је да се из буџета локалне заједнице финансирају следећа права и услуге: помоћ у кући, дневни боравак, привремени смештај у прихватилишту или прихватну станицу, једнократне помоћи у новцу или у природи, опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, а Одлуком о правима у области социјалне заштите и социјалне сигурности грађана на територији града Сремска Митровица, утврђени су ближи услови и начин остваривања услуга и права и то на: једнократне новчане помоћи и помоћ у природи, опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите и другу породицу, дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ометених у психо-физичком развоју, привремен смештај у прихватилиште и прихватну станицу, помоћ у кући, саветовалиште за брак и породицу, становање уз подршку за младе који се осамостаљују, накнада трошкова превоза и исхране деце и омладине ометене у развоју, социјално становање у заштићеним условима, боравак у Сремској сигурној кући.

8.5. Деца – рани развој као императив

Служба за здравствену заштиту предшколске деце пружа здравствену заштиту за децу узраста од 0 до 6 година. Број деце овог узраста на територији града Сремска Митровица /процена броја становника за 2015. годину је 4.782. У оквиру службе ради и Развојно саветовалиште које је једино у Сремском округу и у њему се воде регистри деце која су у ризику и регистар деце са сметњама у развоју. Установа пружа и превентивне услуге пре поласка детета у предшколску установу. Такође, лекари специјалисти педијатрије обављају посете предшколским установама једном месечно у циљу здравствено васпитног рада и унапређења деце. Према подацима установе, најчешћи поремећаји физичког здравља у предшколском узрасту дијагностиковани у оквиру превентивних прегледа су поремећаји коштаног система, око 50% деце (лоше држање тела, деформација кичменог стуба, деформација стопала) и гојазност око 25% деце. Постурални деформитети локализовани на кичменом стубу код деце предшколског узраста коригују се вежбама, физичком активношћу-пливање, атлетика и друге спортске активности. Стога је потребно да се у циљу смањења наведених деформитета повећа број деце овог узраста која ће се бавити спортом, а један од начина је да град партиципира у трошковима при похађању школица спорта и одласка на градски базен. Анализом здравственог стања становништва за 2016. годину, уочено је да су водеће болести морбидитета код деце предшколског узраста болести система за дисање и да је најчешће оболење бронхијална астма. Како би ова деца лакше поднела своје тегобе и научила да живе са овом болешћу, предлаже се оснивање школице за децу оболеле од астме. Основни циљ јесте да се научи правилно дисање, а самим тим спрече и деформитети грудног коша. Према подацима ове службе, посматрајући укупан број деце ове старосне доби, негде око 15% њих има неке развојне сметње и потребу за неком врстом подршком.

8.6. Млади као рањива група

Омладина

Треба нагласити да је за омладинске активности Града Сремска Митровица задужена Канцеларија за младе која сваке године кроз неколико сервиса спроводи активности које имају за циљ да окупе и анимирају младе кроз теме које их интересују и које могу бити корисне. Издвајамо следеће сервисе:

Каријерни инфо центар је сервис који се у Канцеларији за младе спроводи од 2013. године, и за циљ има да обавести, упути и помогне младима у вези са одабиром њихове будуће каријере. Радионице каријерног информисања спровode обучени тренери Канцеларије за младе који су прошли обуке у сарадњи са Министарством омладине и

спорта као и немачке организације за међународну сарадњу. Сервисом су обухваћене све митровачке средње школе.

Волонтерски сервис је сервис који се спроводи од настанка Канцеларије за младе, а подразумева анимирање младих на организацији манифестација које спроводи град или нека градска институција. Циљ је да млади активно учествују у организацији догађаја у свом граду и тиме спознају потребу за заједништвом, удруженим радом и локал патриотизмом.

Психолошко саветовалиште је сервис који се у Канцеларији за младе спроводи од 2014. године. У оквиру овог сервиса млади користе услугу психолошког саветовалишта од стране професионалца, психолога који је волонтер Канцеларије за младе. Млади могу да комуницирају са психологом сваке среде од 15:00 до 18:00 часова у Канцеларији за младе или свакодневно путем имејла.

Радионице писања пројеката за циљ имају да оспособе чланове удружења за младе да науче да пишу пројекте које расписује локална самоуправа, покрајински секретаријати и републичка министарства.

Канцеларија за младе организује и неколико манифестација које су веома корисне са аспекта социјализације младих. Реч је о Музичком фестивалу Сирмијум рок фест који, између осталог, има за циљ да анимира младе митровчане да кроз волонтерске активности учествују у организацији овог догађаја. Поред овога треба издвојити и манифестацију Матурски плес која окупља ученике завршних разреда митровачких средњих школа који се на традиционалан начин, уз тактове бечког валцера, опраштају од средњошколских дана.

Поред ових већ постојећих активности, од планова за наредни период, истакли бисмо пројекат успостављања локалне академске мреже, која за циљ има да увеже младе који студирају и који су завршили факултете.

8.7. Старији као рањива група – Анализом здравственог стања становништва Града Сремска Митровица за 2016. годину уочава се пораст учешћа старог становништва уз опадање наталитета, што је све утицало на значајне промене у старосној структури становништва. Здравље и функционисање имају своје психолошке, социјалне и здравствене аспекте који су међусобно зависни. Способност за менталне и социјалне активности по правилу се одржавају до дубоке старости али може бити угрожена стресовима и неадекватним животним условима и другим социјалним и здравственим факторима. Многа истраживања вредновала су одређене мере здравствене заштите у односу на здравствено стање и функционалну способност старих које могу да помогну у процесу оспособљавања старијих особа и њиховог квалитетнијег живота, а то су: физичка активност, одржавање функционалне способности, помоћ у кући, патронажна служба и кућна нега, као и мера самопомоћи. Из свега изнетог може се закључити да се савремени приступ здравствене заштите старих заснива на принципу што дужег очувања здравља и функционалне способности у нормалним условима старих особа. Предрасуде усмерене ка старим особама служе као социјални зид између генерација. На територији Града Сремска Митровица изузетна је сарадња са старијим особама/особе од 65 година и више. Дан старијих особа, 1. октобар обележава се сваке године као важан датум из Календара јавног здравља, када се кроз различите активности (предавања, показне вежбе на различите теме, заједничка дружења, трибине и едукације старих особа) указује на то да су старије особе део шире друштвене заједнице и да подједнако учествују у свим областима друштва. Око 120 наших најстаријих суграђана добија услуге социјалне заштите које пружају геронто домаћине у нашем граду и које воде бригу о њима. Према подацима Републичког фонда за пензионо и инвалидско осигурање-Филијала Сремска Митровица, закључно са октобром 2018. године на територији нашег града има 15.844 корисника пензија. Као доказ свог статуса, без обзира на врсту пензије, корисници добијају пензионерске картице Фонда

ПИО, што је врло значајно јер се тиме спречава могућност злоупотребе података самих пензионера. У току је финализација активности на пословима реконструкције и надоградње пословног објекта Републичког фонда ПИО – Филијале Сремска Митровица. Ово је такође од велике важности јер се завршетком ових радова, корисницима услуга ове институције као и особама са инвалидитетом омогућава лакши приступ у пословну зграду као и олакшано кретање кроз исту. У оквиру ових радова биће лифт и прилазна рампа, као и тоалет за особе са инвалидитетом.

9. Безбедност у заједници

На основу расположивих података добијених од стране Министарства унутрашњих послова полицијска управа у Сремској Митровици за 2016. годину уочава се следеће:

Број регистрованих кривичних дела - 822

Број регистрованих кривичних дела са познатим учиниоцем – 396

Учиниоца ухваћен на делу – 7

Остало нерасветљено - 188

НН починилац – 419

Број растветљених кривичних дела – 231

Број прекршаја из области јавног реда – 228

Број саобраћајних незгода - 333

Подаци за 2017. годину

Број регистрованих кривичних дела - 469

Број регистрованих кривичних дела са познатим учиниоцем – 243

Учиниоца ухваћен на делу – 7

Остало нерасветљено - 76

НН починилац – 219

Број растветљених кривичних дела - 243

Број прекршаја из области јавног реда – 85

Број саобраћајних незгода – 172

10. Рекреација и спорт

Сремска Митровица има преко стотину спортских организација које се баве различитим спортовима које су намењене деци, омладини, женама, мушкарцима, а постоје и усмерења на школски и раднички спорт. Градска управа за културу, спорт и омладину 2016. године финансирала је 129 спортских савеза, а у 2017. години 107 спортских савеза, а надлежна је и двома установама: Пословно спортском центру Пинки и Установи Атлетски стадион града Сремска Митровица. Ове установе дају велики допринос јавном

здрављу, а то постижу у сарадњи са спортским клубовима и савезима, али и реализовањем активности у оквиру своје програмске делатности.

Пословно спортски центар Пинки, у даљем тексту ПСЦ Пинки основан је са циљем да се што више људи окрене ка спорту, чиме се обезбеђују услови за развој врхунског спорта, школског и рекреативног спорта, услови за бављење спортом свих грађана у оквиру и ван спортских организација, омасовљење учешћа грађана у рекреативном вежбању, учешће деце и омладине у спортским активностима (као предуслов њиховог физичког и менталног развоја), промовисање, популаризација и унапређење физичке културе и спорта, одржавање наставе и тренинга, уступање спортских објеката од стране регистрованих спортских колектива, организованих група школске омладине и грађана, у сврху тренинга, спортских припрема и такмичења, организовање рекреативног спорта на нивоу Града Сремска Митровица. ПСЦ Пинки претежно даје на коришћење своје ресурсе и обезбеђује услове за организацију и реализацију разних спортских и културних дешавања.

Најзначајније спортско дешавање које организује ПСЦ Пинки Сремска Митровица је Међународни зимски фудсал турнир. Организује се у шест старосних категорија, од пионира до старијих ветерана.

Оно што је у великој мери допринело јавном здрављу и додатно покренуло и друге групе грађана које до сада нису биле активне, када је реч о здрављу становништва, јесте отварање градског базена. Као нешто потпуно ново у нашем граду, сматрамо да је ово значајан допринос унапређењу јавног здравља.

Установа Атлетски стадион града Сремска Митровица има за циљ промовисање, популаризацију и унапређење физичке културе и спорта, од најмлађих категорија па навише, а посебно атлетике као базичног спорта. Дешавања која су најзначајнија за ову тему су: Пролетни митинг пријатељства, окружна и градска такмичења, Летњи митинг пријатељства, Квалификације за куп Србије пионира из Војводине, Финале купа Србије за пионире. Циљне групе којима су намењена дешавања су првенствено деца из основних и средњих школа и активни спортисти којима ова дешавања служе за проверу и доказивање тренутне форме. Све активности и програми усмерени су ка побољшању и одржавању здравог живота како код деце и омладине, тако и свих осталих старосних група.

У наредном периоду планира се стављање акцента на повећање активности рекреативаца.

11. Култура

С обзиром на то да је Сремска Митровица град са богатом културном прошлoшћу и да има велики потенцијал на овом пољу, постоји и велики број културних дешавања и манифестација, која свакако играју велику улогу када је реч о здрављу у менталном и социјалном смислу. Поред тога што помаже у финансирању многобројних удружења грађана са делатностима из области културе и информисања, Градска управа за културу, спорт и омладину надлежна је и установама културе које у великој мери доприносе јавном здрављу. У табели која следи може се видети које врста културних дешавања и активности могу да утичу на ментално и социјално здравље, и у ком проценту су заступљене различите старосне доби корисника културних садржаја.

Програм/активност	Број посетиоца/корисника (деца, одрасли) изражено у процентима	Установа
Представе за децу	90% деца, 10 % одрасли	Позориште Добрица Милутиновић

Вечерње представе	70% одрасли, 30 % деца	Позориште Добрица Милутиновић
Тематске изложбе, сталне поставке, археолошки локалитети	80% деца (школског узраста), 20% одрасли	Музеј Срема, Галерија Лазар Возаревић, Завод за заштиту споменика културе
Радионице, предавања	90% деца (предшколског и школског узраста)	Музеј Срема, Галерија Лазар Возаревић, Библиотека Глигорије Возаровић, Завод за заштиту споменика културе
Трибине, књижевне вечери	80% одрасли, 20% деца	Установа за неговање културе Срем, Центар за културу Сирмијумарт
Пројекције документарних филмова	80% деца (школског узраста), 20% одрасли	Музеј Срема, Центар за културу Сирмијумарт
Пројекције филмова	60% одрасли, 40% деца	Позориште Добрица Милутиновић
Издавање наслова (литературе)	42% деца до 14 година, 25% ученици средњих школа, 17% студенти, 16% одрасли	Библиотека Глигорије Возаровић
Концерти	60% одрасли, 40% деца	Установа за неговање културе Срем, Центар за културу Сирмијумарт
Такмичења, конкурси, неговање аматеризма	60% деца, 40% одрасли	Установа за неговање културе Срем, Центар за културу Сирмијумарт
Неговање култура националних мањина	50% деца, 50% одрасли	Установа за неговање културе Срем, Центар за културу Сирмијумарт, Музеј Срема

Планови установа културе за наредни период, по питању побољшања јавног здравља односе се на задржавање досадашњих програма, али са намером да се прошири круг грађана који посећују установе културе и прате њихов рад, као и да се настави добра сарадња са предшколским установама, основним и средњим школама. У плану су манифестације са квалитетним културним садржајима, изложбе, организовање предавања и трибина заснованих на актуелним питањима које су у функцији личног и друштвеног просперитета, затим различитих програма са циљем унапређења сфере културно-уметничког живота руралних средина и сарадње града и села, развијање аматеризма, сарадња са културно-уметничким удружењима националних мањина, окупљање и организовање промоција изложбених програма уметника аматера у свим областима, издавање књига аматера деце и одраслих, издавање стручне литературе из области културног наслеђа. Поред овога планира се и обогаћивање садржаја на локалитету Царска палата Сирмијума у смислу визуелизације античког културно-историјског наслеђа кроз унапређење 3Д реконструкција и просторно уређење локалитета, што ће побољшати животни квалитет друштва тако што ће понуда културних, историјских и других атрактивних садржаја који ће привући посетиоце и заинтересовати пре свега децу и омладину за ширење знања о културно-историјском наслеђу бити богатија и приступачнија. Приређиваће се и велики број концерата класичне музике у новој

концертној сали Галерије, и организовати још већи број радионица са темом културног наслеђа, итд...

12. Медији

На територији Града Сремска Митровица јавност се може информисати путем више различитих медијских субјеката – Сремска телевизија, Сремске новине, Радио Озон, Митровачке новине, Сремскомитровачки портал, Инфо 022, Нет магазин Будилник, Сремски Портал, Срем Инфо и други. Ови медији имају примарни циљ да пласирају информације из различитих сфера живота – политике, културе, образовања, спорта, здравља и др. Допринос јавном здрављу пружа се најчешће кроз информисање јавности о актуелним дешавањима у систему здравствене заштите, његовом функционисању, о здравственом стању становништва, позивајући и обавештавајући грађане о организованим активностима здравствених установа на територији града Сремска Митровица - бесплатни превентивни прегледи, о промоцији здравог начина живота и очувања здравља кроз текстове стручних лица. Градска управа за образовање, културу и спорт Града Сремска Митровица путем јавног конкурса суфинансира пројекте из буџета Града Сремска Митровица у области јавног информисања, у циљу информисања јавности о актуелним дешавањима од значаја за живот свих грађана Сремске Митровице – а посебно кроз подршку производњи медијских садржаја у циљу заштите и развоја људских права и демократије, унапређивања правне и социјалне државе, слободног развоја личности и заштите деце и младих, развоја културног и уметничког стваралаштва, развоја образовања, укључујући и медијску писменост као део образовног система, развоја науке, спорта и физичке културе, заштите животне средине и здравља људи. На поменути начин суфинансирања, државну помоћ за ову намену на годишњем нивоу прими око 24 корисника.

Када се посматрају здравствене установе, у 2016. години на подручју Сремске Митровице, реализовано је много активности. Било је доста медијских садржаја који су се односили на промоцију здравља, и то: 125 ТВ прилога (57 Завод за јавно здравље, 14 Дом здравља и 54 Општа болница Сремска Митровица), 85 радио оглашавања (47 Завод за јавно здравље, 16 Дом здравља и 22 Општа болница Сремска Митровица), 137 новинска чланка од чега је 73 Завода за јавно здравље, 19 Дома здравља Сремска Митровица и 45 Општа болница Сремска Митровица.

Одржано је на територији града и 24 конференције за новинаре у 2016. години. На сајтовима установа, објављено је 287 веома корисних и значајних информација/82 Завод за јавно здравље, 26 које је објавио Дом здравља Сремска Митровица и 179 Општа болница Сремска Митровица.

13. Верске заједнице

На територији Града Сремска Митровица постоји више верских заједница, од којих је најмасовнија православна, затим римокатоличка и гркокатоличка, а постоје и друге мање верске заједнице. Највеће цркве су Српска Православна Црква са 17 парохија, Римокатоличка црква и Гркокатоличка црква.

Градска управа за образовање, културу и спорт Града Сремска Митровица путем јавног конкурса суфинансира пројекте из буџета Града Сремска Митровица за доделу средстава невладиним организацијама – верским заједницама са подручја града Сремска Митровица у циљу одржавања, адаптације и реконструкције верских објеката наведених организација, очувања традиције, као и за обављање градитељске, добротворне и истраживачке делатности овлашћених верских субјеката. Сарадња са верским заједницама

је изузетно коректна и оне учествују и у многобројним манифестацијама које Градска управа за образовање, културу и спорт Града Сремска Митровица организује.

Као најзначајнији пројекат који је до сада реализован на основу спроведених конкурса издваја се изградња храма Светог Кирила и Медотија, а у наредном периоду биће изграђен и нови храм у Равњу.

14. Буџет града

Ред. Бр.	Назив	Средства из буџета	Сопствени и други приходи	Укупна средства	Процент издвајања
1	2	3	4	5	6
1.	Програм 1. Становање, урбанизам и просторно планирање	93.955.000,00	0	93.955.000,00	3,10
2.	Програм 2. Комуналне делатности	224.595.800,00	0	224.595.800,00	7,41
3.	Програм 4. Развој туризма	14.912.000,00	200.000,00	15.112.000,00	0,50
4.	Програм 5. Пољопривреда и рурални развој	188.047.000,00	0	188.047.000,00	6,20
5.	Програм 6. Заштита животне средине	97.180.011,83	0	97.180.011,83	3,21
6.	Програм 7. Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура	423.698.273,56	0	423.698.273,56	13,98
7.	Програм 8. Предшколско васпитање и образовање	247.280.000,00	22.660.000,00	269.940.000,00	8,90
8.	Програм 9. Основно образовање и васпитање	194.096.010,51	0	194.096.010,51	6,40
9.	Програм 10. Средње образовање и васпитање	77.912.000,00	0	77.912.000,00	2,57
10.	Програм 11. Социјална и деčја заштита	100.534.206,98	0	100.534.206,98	3,32
11.	Програм 12. Здравствена заштита	65.712.000,00	0	65.712.000,00	2,17

12.	Програм 13. Развој културе и информисања	300.823.018,39	25.946.000,00	326.769.018,39	10,78
13.	Програм 14. Развој спорта и омладине	223.367.825,00	18.972.000,00	242.339.825,00	7,99
14.	Програм 15. Опште услуге локалне самоуправе	612.971.853,73	0	612.971.853,73	20,22
15.	Програм 16. Политички систем локалне самоуправе	96.869.000,00	0	96.869.000,00	3,20
16.	Програм 17. Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије	1.700.000,00	0	1.700.000,00	0,06
УКУПНИ ПРОГРАМСКИ ЈАВНИ РАСХОДИ		2.963.654.000,00	67.778.000,00	3.031.432.000,00	100

Када се посматра буџет Града Сремска Митровица, издвајање за здравство у буџету је 2,17%, што представља нешто већи износ у односу на буџет Републике Србије где је издвајање 1,78%. Поред ових средстава која се издвајају, кроз пројекте се обезбеђују и значајна средства за инфраструктурне објекте примарне здравствене заштите, као и различите донације у опреми.

15. Ставови и јавно здравствене потребе становништва и заједнице

У циљу упознавања са ставовима грађана и јавно здравственим потребама становништва и читаве заједнице, ради израде овог Плана јавног здравља, у току септембра месеца 2018. године, спроведена је анкета на узорку од 500 испитаника. Анкета је спроведена у самом градском насељу Сремска Митровица, као и у сеоским срединама (Раденковић, Шашинци, Сремска Рача, Велики Радинци, Дивош и Лаћарак).

Анкету је попунило 55% особа женског пола и 45% особа мушког пола.

Према годинама старости, попуњавању анкете највише су се одазвали грађани преко 50 година (40%), потом грађани од 30-50 година (32%), а нешто мањи проценат грађана заинтересованих за попуњавање анкете био је до 30 година (28%).

На питање како је, по мишљењу становника организована здравствена заштита на подручју Града Сремска Митровица, уочено је да се резултати нешто разликују кад су у питању одговори становника у градској средини у односу на одговоре добијене у сеоским срединама. Наиме, што се тиче квалитета услуге здравствене заштите - у граду је 70% испитаника одговорило да је квалитет услуге добар а 30% да је лош, док је у селу 80% испитаника одговорило да је квалитет услуге добар а 20% да је лош.

Што се тиче простора у којем се пружа услуга здравствене заштите одговори су нешто другачији када је у питању град односно село. Значајно већи број становника из

града изјаснио се да је простор у којем се пружа услуга здравствене заштите добар (85%) а релативно мањи број (15%) да је лош, док у сеоским срединама 55% становника мисли да је простор добар а 45% да је лош. Што се тиче доступности лекара у граду 90% анкетираних мисли да је она добра, а 10% да је лоша, а у селу 60% анкетираних сматра да је доступност лекара добра а 40% да је лоша.

	Град ДОБРО	Села ДОБРО	Град ЛОШЕ	Села ЛОШЕ
КВАЛИТЕТ УСЛУГА:	70	80	30	20
ПРОСТОР:	85	55	15	45
ДОСТУПНОСТ ЛЕКАРА:	90	60	10	40

Као валидни одговори на питање: „Да ли сте се одазивали на позиве за превентивне прегледе скрининг дојке, грлића материце и дебелог црева?“, узети су у обзир одговори грађана преко 50 година, јер овакви прегледи нису ни организовани за популацију млађег старосног доба. Према резултатима анкете 70% грађана тврди да се одазивало на превентивне прегледе, а 30% да није.

Што се тиче ставова грађана по питању заштите животне средине, резултати анкете су следећи:

На питање: „Да ли сматрате да је потребно предузети мере у циљу побољшања здравља везано за услове животне средине?“ добијени су следећи одговори:

ДА	отпадне воде	НЕ
70		30
<hr/>		
ДА	мерење буке	НЕ
80		20
<hr/>		
ДА	мерење алергена	НЕ
90		10
<hr/>		

Грађани су, према спроведеној анкети били скоро једногласни да је потребна организована, превентивна делатност заједнице како би се спречили деформитети код деце основношколског узраста, као и да је потребна организованија едукација младих у погледу репродуктивног здравља.

На питање: „Да ли сматрате да је потребно више подстицати физичке активности у циљу превенције деформитета код деце основног школског узраста?“ однос добијених одговора је

ДА

98

НЕ

2

а на питање: „Да ли сматрате да је потребно више едуковати младе из области репродуктивног здравља?“ однос добијених одговора је

ДА

97

НЕ

3

Поред јасно дефинисаних питања на које су грађани у анкети давали одговоре, они су имали могућност да и сами дају сугестије у циљу побољшања пружања здравствених услуга. Грађани су се нарочито изјаснили да је потребно побољшати доступност здравствене заштите (присутност лекара у сеоским срединама), као и услове за пружање здравствених услуга.

16. SWOT анализа

Снаге

1. Дobar стратешки оквир на нивоу Републике Србије (Стратегија јавног здравља РС) и постојање стратешких и других планских докумената на нивоу Града Сремска Митровица (Стратегија одрживог развоја Града Сремска Митровица, Стратегија руралног развоја, Стратегија социјалне заштите, Стратегија безбедности саобраћаја на путевима, Стратегија за увођење и развој финансијског управљања и контроле, Стратешки план развоја културе, План капиталних инвестиција, Локални план управљања отпадом, Локални акциони план запошљавања, Локални акциони план за унапређење образовања и запошљавања Рома и Ромкиња, Просторни план Града, Генерални урбанистички план и др..)
2. Дobar законски оквир који подржава јавне политике у области здравља (Закон о локалној самоуправи, Закон о здравственој заштити, Закон о јавном здрављу, Закон о правима пацијената, Закон о здравственом осигурању, Закон о заштити становништва од заразних болести, Закон о заштити и остваривању права ментално оболелих лица, Закон о заштити животне средине и др.)
3. Дobar географски положај и препознатљивост Града у ширим оквирима о богатом историјском наслеђу
4. Добра саобраћајна повезаност свих насеља и развијена путна мрежа
5. Могућност успостављања прекограничне сарадње и аплицирања за средства код разних фондова,

6. Константно праћење здравља у локалној самоуправи путем извештаја Завода за јавно здравље Сремска Митровица,
7. Велики број удружења и других организационих тела из области здравља и социјалне заштите,

Слабости

1. Просечна старост становништва;
2. Неодазивање становништва на превентивне прегледе;
3. Одлазак стручног медицинског кадра из здравствених установа;
4. Лоше навике у исхрани и физичкој активности;
5. Неадекватан третман отпадних вода;
6. Недовољна информисаност младих из области јавног здравља – репродуктивно здравље, правилна исхрана, физичка активност, штетности пушења

Могућности

1. Унапређење прекограничне сарадње ради лакшег приступа европским фондовима;
 2. Добре могућности за рекреативне садржаје;
 3. Подстицање органске производње и едукације на тему здравог начина живота.
 4. Едукација младих на теме- репродуктивно здравље, правилна исхрана, физичка активност, штетности пушења
5. Стручна усавршавања здравствених радника и сарадника
 6. Набавка одговарајуће апаратуре/опреме за реализацију важних активности

Претње

1. Природне непогоде – поплаве и сл., као и кризе/мигранти
2. Недовољна покривеност становништва лекарима у руралним срединама
3. Могућност појава различитих епидемија
4. Немогућност да се финансијски подржи нека од активности

ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Здравље је један од индикатора развоја друштва. Мада су здравствени проблеми различити, и земље у развоју и развијене земље сусрећу се са проблемима и питањима како да обезбеде подједнаке могућности за достизање жељеног нивоа здравља.

Улагање у превенцију неопходан је и важан корак у свим системима који воде бригу о својим суграђанима/корисницима здравствене заштите. Подизања нивоа свести код суграђана је од велике важности за превенцију.

Промоција здравља је процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем и унапреде га. Здравље и промоција здравља посматрају се као извор свакодневног живота, а не као објекат живљења. Промоција здравља полази од људских потреба и концентрише се на оне факторе које људи виде као опасност.

Здравствена заштита okreће се према факторима који су у основи друштвени и политички, разумевању онога што чини здравље и улози коју сами људи/појединци имају у његовом очувању и унапређењу. Исто тако здравствена заштита преиспитује еколошке и социјалне аспекте здравља и дефинише своју одговорност у односу на здравствене проблеме који су резултат социјалних, економских ризика и ризика животне средине.

Основни циљ јесте и да се побољша квалитет животне средине, заштити здравље људи, постигне мудро и рационално коришћење природних ресурса и унапреде мере за решавање проблема у заштити животне средине. Мора се уложити напор да се подигне ниво јавне свести, да се користе ресурси на ефикасан начин, да би будуће генерације добиле оно што им припада а то је здрава и безбедна животна средина.

Све ово захтева заједничко деловање појединца, локалне заједнице, државе, владе, невладиних организација и свих сегмената у друштвеној заједници.

Боља будућност је могућа. Знање о факторима који утичу на здравље људи и његову околину, веома је важно и потребно га је искористити за значајне промене које могу да се остваре, а у циљу побољшања и унапређења здравља и животног окружења. Потребна је и политичка подршка да би се сва сазнања искористила за промене које су потребне.

Глобални циљеви Светске здравствене организације за 21. век који су постављени односе се на: повећање здравог живота за све људе, обезбеђивање приступа адекватној и квалитетној здравственој заштити и једнакост у здрављу између земаља и унутар земаља. Ови циљеви ће се остварити /реализовати имплементацијом три основна правца политике :

- стварањем универзалног система вредности "Здравље за све"
- постављањем здравља у центар програма развоја
- развијањем одрживих здравствених система

ВИЗИЈА И МИСИЈА

Визија

Овај План јавног здравља као стратешки оквир организованог поступања наше локалне самоуправе, заснива се на визији да Град Сремска Митровица буде Град здравих људи, да организован здравствени систем буде једнако доступан становништву на целој територији локалне самоуправе што ће код грађана створити осећај сигурности да заједница брине о њима. На тај начин обезбедиће се напредак и развој локалне самоуправе јер „добро здравље је основа друштвеног и економског развоја и јача политике у свим секторима“.

Мисија

У достизању постављене визије развоја Града Сремска Митровица биће ангажовани сви релевантни субјекти из различитих области деловања који ће сваки у својој области деловања применом најновијих знања допринети развоју здравог окружења, појачаним активностима на заштити животне средине, организованом и планском едуковању становништва о здравим стилевима живота и потреби да се и сами старају о свом здрављу одазивајући се на организоване друштвене акције у циљу обављања

превентивних прегледа, промовисањем значаја физичке активности и усмеравањем младих да се брину о свом репродуктивном здрављу које је основ будућности читаве заједнице.

ОПШТИ ЦИЉ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Након анализе различитих фактора који утичу на здравље становништва и сачињавања у слике здравља у нашој локалној самоуправи, а имајући у виду могућности и снаге које нам стоје на располагању, као и ограничења и претње које се могу идентификовати, издвојили смо опште и специфичне циљеве за које сматрамо да ће довести до промена у области јавног здравља које можемо и желимо да постигнемо.

Општи циљеве у области јавног здравља предвиђени овим Планом су следећи:

- 1. Унапређење и заштита животне средине;**
- 2. Унапређење система здравствене заштите на територији Града Сремска Митровица;**
- 3. Унапређење здравственог стања становништва кроз промоцију здравља и превенцију настанка болести од социомедицинског значаја;**

1. Унапређење и заштита животне средине

У оквиру овог општег циља специфични циљеви су:

- Смањење нивоа буке на територији Града Сремска Митровица;
- Побољшање квалитета ваздуха на територији Града Сремска Митровица;
- Побољшање квалитета отпадних вода на територији Града Сремска Митровица;

2. Унапређење система здравствене заштите на територији Града Сремска Митровица

У оквиру овог општег циља специфични циљеви су:

- Боља доступност и приступачност здравствене заштите;
- Бољи просторни услови кроз реконструкцију постојећих објеката здравствене заштите и изградњу нових;

3. Унапређење здравственог стања становништва кроз промоцију здравља и превенцију настанка болести од социомедицинског значаја

У оквиру овог општег циља специфични циљеви су:

- Повећање броја младих који имају информације на тему репродуктивног здравља;
- Повећање процента становништва који су обухваћени превентивним прегледима;
- Превенција свих деформитета мишићно зглобног система код деце основношколског узраста.

Конкретне активности којима ће се реализовати наведени општи и специфични циљеви дати су у табели Акционог плана, који следи.

ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА

Општи циљ: 1. Унапређење и заштита животне средине		Очекивани резултат			Индикатор	
		Очекивани резултат			Индикатор	
Специфични циљ 1: Смањење нивоа буке на територији града Сремска Митровица		Очекивани резултат			Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Континуирано мерење буке у животној средини на одређеним локацијама у граду	Од 2018.године-једном годишње	Контрола буке и смањен ниво у одређеним зонама града, у циљу избегавања штетног утицаја по здравље људи.	Измерене вредности нивоа буке у односу на законим дозвољене нивое а према акустичним зонама	Извештаји Завода за јавно здравље / месечни извештаји	Завод за јавно здравље Сремска Митровица	Град Сремска Митровица-надлежна управа за ову делатност и Завод за јавно здравље Сремска Митровица
Појачана контрола инспекцијских служби и полиције у објектима који буком ремете јавни ред и мир	2018-2025	Поштовање јавног реда и мира и радног времена угоститељских	Смањен број пријава и жалби суграђана за узнемирава	Извештаји надлежних служби	Град Сремска Митровица-Комунална полиција, Полицијска управа Града Сремска	Град Сремска Митровица-Комунална полиција, Полицијска управа Града Сремска

		објеката	ње и кршење јавног реда и мира као и због непоштовања радног времена Смањен ниво буке из угоститељских објеката		Митровица, инспекцијске службе на територији града.	Митровица, инспекцијске службе на територији града.
--	--	----------	--	--	---	---

174

Специфични циљ 2: Побољшање квалитета ваздуха на територији града Сремска Митровица		Очекивани резултат			Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Континуирано мерење квалитета ваздуха на територији града на три локације/2 стамбене зоне и 1 индустријска/1 аутоматска станица. Мониторинг ће се	2018-2025. годишње	Смањење концентрације одређених материја до нивоа законом предвиђених како не би било	Присутне честице и измерене концентрације присутних	Извештаји Завода за јавно здравље / месечни извештаји	Завод за јавно здравље Сремска Митровица и Града Сремска Митровица/ресорна управа	Град Сремска Митровица/ресорна управа и Завод за јавно здравље Сремска Митровица

вршити једном месечно.		лошег утицаја на здравље становништва.	честица			
Праћење концентрације полена у ваздуху – израда календара полинације	По добијању одобрења и дозволе за рад надлежног Министарства за заштиту животне средине, и након тога набавка апаратуре потребне за ову активност од 2020. године	Мањи број особа са тегобама алергијске природе-уз савете и препоруке стручних лица за одређене врсте полена и у најкритичнијим периодима године. Набавке одговарајуће опреме за реализацију активности.	Врста и концентрација присутног полена/алергена у ваздуху у одређеном временском периоду	Извештаји надлежних институција-Завода за јавно здравље Сремска Митровица, градска управа надлежна за заштиту животне средине, здравствене установе-број оболелих од алергијских обољења/Дом здравља Сремска Митровица, Општа болница Сремска Митровица	Град Сремска Митровица-надлежна градска управа, Завод за јавно Здравље Сремска Митровица, Општа болница Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица	Град Сремска Митровица-надлежна градска управа, Завод за јавно Здравље Сремска Митровица, Општа болница Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица

Специфични циљ 3: Побољшање квалитета отпадних вода на територији града Сремска Митровица		Очекивани резултат			Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Мониторинг квалитета отпадних вода на територији Града Сремска Митровица	2019-2025.	Побољшање квалитета отпадних вода до норматива законом прописаних, као и смањење концентрације загађујућих материја у самим отпадним водама.	Концентрација и врста присутних загађујућих материја у отпадним водама	Извештаји Завода за јавно здравље, ЈКП Водовод.	Град Сремска Митровица-надлежна управа за ову делатност, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод	Град Сремска Митровица-надлежна управа за ову делатност, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод

<p>Формирање тима стручних људи ради покретања активности на изради катастра загађивача за Град Сремска Митровица</p>	<p>2022. година</p>	<p>Интензивирање активности и испланираних потребних корака на успостављању катастра загађивача</p>	<p>Број ангажованих стручних људи</p>	<p>Решење о образовању стручног тима</p>	<p>Град Сремска Митровица - градска управа надлежна за заштиту животне средине, градска управа надлежна за здравствену заштиту, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод</p>	<p>Град Сремска Митровица - градска управа надлежна за заштиту животне средине, градска управа надлежна за здравствену заштиту, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод</p>
<p>Укључивање локалних медија ради упознавања шире јавности о пројектним активностима Града на изради катастра загађивача</p>	<p>2022.-2024.</p>	<p>Присуство одговорних и стручних лица у медијима на ову тему, савети, препоруке и упутства субјектима о поступању у овом процесу. Добра сарадња свих на обострано задовољство</p>	<p>Број медијских садржаја</p>	<p>ЦД о садржајима у електронским медијима, новински записи</p>	<p>Град Сремска Митровица - градска управа надлежна за заштиту животне средине, градска управа надлежна за здравствену заштиту, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод</p>	<p>Град Сремска Митровица - градска управа надлежна за заштиту животне средине, градска управа надлежна за здравствену заштиту, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод</p>

Прикупљање података о привредним субјектима у граду о планираним активностима у циљу израде катастра загађивача	2022.-2024.	Прикупљени подаци о загађивачима	Израђен катастар загађивача	Документација која се односи на катастар загађивача	Град Сремска Митровица - градска управа надлежна за заштиту животне средине, градска управа надлежна за здравствену заштиту, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод	Град Сремска Митровица - градска управа надлежна за заштиту животне средине, градска управа надлежна за здравствену заштиту, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, ЈКП Водовод
---	-------------	----------------------------------	-----------------------------	---	--	--

Општи циљ: 2. Унапређење система здравствене заштите на територији Града Сремска Митровица Специфични циљ 1: Боља доступност и приступачност здравствене заштите- кадровска обезбеђеност		Очекивани резултат			Индикатор
<i>Активности</i>	<i>Рок</i>	<i>Очекивани</i>	<i>Индикатор</i>	<i>Извори</i>	<i>Носиоци и учесници</i>

	(почетак и крај активности)	<i>резултат</i>		<i>верификације</i>	<i>Одговорна институција</i>	<i>Институције које учествују</i>
Анализа кадровске обезбеђености у примарној здравственој заштити- у служби здравствене заштите одраслог становништва, а у складу са Правилником за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.	Од 2018. године- годишње	Покривеност становништва лекарима у складу са законском регулативом	Број лекара у одређеној служби у складу са законском регулативом , број посета обављених у служби на годишњем нивоу	Статистички извештаји здравствене установе – Дома здравља Сремска Митровица који се достављају у Завод за јавно здравље Сремска Митровица на годишњем нивоу	Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Град Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица	Град Сремска Митровица, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица.
Специфични циљ 2: Бољи просторни услови кроз реконструкцију постојећих објеката здравствене заштите и изградњу нових						
<i>Активности</i>	<i>Рок</i> (почетак и крај активности)	<i>Очекивани резултат</i>	<i>Индикатор</i>	<i>Извори верификације</i>	<i>Носиоци и учесници</i>	
					<i>Одговорна институција</i>	<i>Институције које учествују</i>

Изградња амбуланте у Шашинцима	2019. година	Бољи услови за пружање услуга грађанима (квалитет услуге)	Задовољств о грађана путем анкетаирања	Извештаји градске управе надлежне за здравствену заштиту о спроведеним радовима, Извештај Савета за здравље, Извештај саветника за заштиту права пацијената	Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за здравствену заштиту	Град Сремска Митровица- градска управа надлежна за здравствену заштиту
Реконструкција амбуланте у Раденковићу	2019. година	Бољи услови за пружање услуга грађанима (квалитет услуге)	Задовољств о грађана – анкетаирање	Извештаји градске управе надлежне за здравствену заштиту о спроведеним радовима, Извештај Савета за здравље, Извештај саветника за права пацијената	Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за здравствену заштиту, Канцеларија за управљање јавним улагањима Владе Републике Србије	Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за здравствену заштиту, Канцеларија за управљање јавним улагањима Владе Републике Србије
Реконструкција Опште болнице са реконструкцијом хитне медицинске помоћи	2020-2025. година	Бољи услови за пружање услуга грађанима (квалитет услуге)	Задовољств о грађана-анкетаирање	Извештаји-Савета за здравље, здравствених установа-Дом	Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за здравствену заштиту, Канцеларија за	Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за здравствену заштиту, Канцеларија за

				здравља Сремска	управљање јавним улагањима Владе	управљање јавним улагањима Владе
<p>Општи циљ: 3. Унапређење здравственог стања становништва кроз промоцију здравља и превенцију настанка болести од социо-медицинског значаја</p> <p>Специфични циљ 1: Повећање броја младих који имају информације на тему репродуктивног здравља</p>		Очекивани резултат			Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
Едукација младих средње школског узраста на тему репродуктивног здравља-предавања	Од 2018. године - годишње	Повећање нивоа знања и свести о значају превенције настанка полнопреносивих болести и самим тим важности репродуктивног здравља. Повећан обухват деце овим	Број одржаних предавања, број учесника на предавањима	Извештаји, здравствено васпитни протоколи, спискови учесника	Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица-изабрани педијатри, гинеколози.	Град Сремска Митровица, Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица.

		активностима.				
Специфични циљ 2: Повећати обухват становништва који су обухваћени превентивним прегледима		Очекивани резултат			Индикатор	
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
<p>1. Едукација становништва на тему скрининга и његовом значају- скрининг дојке, дебелог црева и грлића материце.</p> <p>2. Редовно позивање одређених старосних категорија на превентивне прегледе.</p>	2018. година и даље	<p>Подићи ниво свести о значају превентивних прегледа</p> <p>Повећати обухват становништва који учествују у скринингу.</p>	<p>Број одржаних предавања, број учесника на предавањима,</p> <p>Број позваних суграђана на превентивне прегледе, број оних који су се одазвали, број обављених</p>	<p>Спискови присутних суграђана на предавањима</p> <p>Извештаји, протоколи, медицинска документација</p>	Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица, Општа болница Сремска Митровица	Завод за јавно здравље Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица, Општа болница Сремска Митровица

			превентивних прегледа-мамографија, ПАПА тестова и ФОБ тестова.			
<p>3. Отварање Центра за дојку при Општој болници Сремска Митровица</p> <p>4. Набавка дијагностичке апаратуре-дигитални мамограф и осталих пропратних средстава</p>	2020. година	<p>Да се отвори Центар за дојку. Повећати обухват жена које су обухваћене скринингом дојке, а и жена ван скрининга које примете неке промене.</p> <p>Набавка опреме</p>	<p>Отворен и опремљен Центар. Број позваних жена, број оних које су се одазвале, број урађених мамографија. Број новооткривених случајева ван скрининга</p> <p>Набављена опрема</p>	<p>Извештаји-медицинска документација, протоколи здравствене установе-Опште болнице Сремска Митровица.</p> <p>Извештаји ресорне управе за здравство и социјалну заштиту.</p>	Општа болница Сремска Митровица, Град Сремска Митровица	Општа болница Сремска Митровица, Град Сремска Митровица
			Очекивани резултат	Индикатор		

Специфични циљ 3: Превенција свих деформитета мишићно зглобног система код деце основно школског узраста						
Активности	Рок (почетак и крај активности)	Очекивани резултат	Индикатор	Извори верификације	Носиоци и учесници	
					Одговорна институција	Институције које учествују
<p>1. Едукација младих о значају физичке активности и редовног вежбања.</p> <p>2. Школа пливања за децу петих разреда руралних подручја и градске средине.</p>	<p>Децембар 2018. године до краја текуће школске године-јун 2019. године.</p> <p>Након тога од септембра до јуна сваке текуће школске године.</p>	<p>Смањење броја деце са деформацијом кичменог стуба и грудног коша.</p>	<p>Антропометријска мерења и клинички преглед деце</p>	<p>Извештаји и медицинска документација</p>	<p>Дом здравља Сремска Митровица, Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за спорт и образовање, Пословно спортски центар Пинки.</p>	<p>Савет за здравље Града Сремска Митровица, Дом здравља Сремска Митровица, Град Сремска Митровица-градска управа надлежна за спорт и образовање, Пословно спортски центар Пинки.</p>

ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Мониторинг и извештавање представљају начине праћења ефеката које даје сама примена Плана јавног здравља. Одвијају се континуирано, са циљем контроле спровођења самих активности, као и пружање одговарајуће подршке у реализацији истих.

У складу са законском регулативом, Савет за здравље је тело које извештава о реализованим активностима, према свом оснивачу / локалној самоуправи / а то је Град Сремска Митровица као и Министарству здравља Републике Србије, а преко надлежног Завода за јавно здравље.

Пословником о раду Савета за здравље уређен је начин рада Савета. Овим актом између осталог прописана су права и дужности председника, заменика председника и чланова Савета, а у складу с тим и обавеза Савета, да сарађује са свим другим органима и радним телима Скупштине Града, Републичким фондом за здравствено осигурање и другим телима из подручја везаних за здравље и питања здравља. Пословником је, такође предвиђено и да Савет за здравље, може да образује радна тела за разматрање појединих питања.

Имајући у виду напред наведену законску обавезу Савета за здравље да прати реализацију активности предвиђених Планом јавног здравља, као и одредбе Пословника о раду које уређују рад овог скупштинског радног тела, Савет за здравље ће у периоду имплементације образовати посебно радно тело које могу чинити: лица одређена из реда чланова Савета за здравље, запослени у органима и службама локалне самоуправе или других правних лица основаних од стране Града, друга лица у зависности од потребе. Ова радна група имаће обавезу да прикупља извештаје везано за реализацију активности предвиђених Акционим планом који је саставни део овог Плана јавног здравља, да о спроведеним активностима информише Савет за здравље, који ће, у зависности од спроведених активности сачињавати своје годишње извештаје, обавештавати доносиоце одлука и предузимати друге потребне мере у циљу што боље и потпуније имплементације овог Плана јавног здравља.

Анализа постигнутих резултата послужиће као увод за стратешко планирање и у неком наредном периоду.